

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи
другого (магістерського) рівня вищої освіти на тему:

**“Фінансові ресурси підприємства, їх розміщення
та ефективність використання (на прикладі
КП “Рівненський обласний протипухлинний
центр” Рівненської обласної ради)”**

Виконала:

студентка 7 курсу заочної форми
навчання спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Свисталюк Вікторія Сергіївна

Керівник:

к.е.н., доцент

Ляхович Ольга Олександрівна

Рецензент:

к.е.н., доцент

Шило Жанна Степанівна

Рівне – 2024

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістерського рівня вищої освіти на тему «Фінансові ресурси підприємства, їх розміщення та ефективність використання (на прикладі КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради)/В.С. Свисталюк. Рівне: НУВГП, 2024.102 с.

У магістерській роботі розкрито сутність фінансів комунальних підприємств у сфері охорони здоров'я. Розкрито основні методичні засади до аналізу формування фінансових ресурсів комунального підприємства.. Проаналізовано фінансово-економічний стан КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради у контексті оцінки його майна, капіталу та базових фінансових коефіцієнтів. Обґрунтовано заходи щодо підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів стан КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Ключові слова: аналіз, фінансові ресурси, комунальне підприємство, управління.

ANNOTATION

Qualification work of the master's level of higher education on the topic "Financial resources of the enterprise, their placement and efficiency of use (on the example of the Rivne Regional Antitumor Center" of the Rivne Regional Council) / V.S. Svystalyuk. Rivne: NUWEE, 2024. 102 p.

In the master's thesis, the essence of finances of communal enterprises in the field of health care is revealed. The main methodological principles for the analysis of the formation of financial resources of a communal enterprise are revealed. The financial and economic condition of the Rivne Regional Antitumor Center of the Rivne Regional Council is analyzed in the context of assessing its property, capital and basic financial ratios. Measures to improve the efficiency of formation and use of financial resources are substantiated, the state of the Rivne Regional Antitumor Center of the Rivne Regional Council

Keywords: analysis, financial resources, utility company, management.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Особливості фінансових відносин у комунальному господарстві	9
1.2. Методичні засади формування фінансових ресурсів комунального підприємства	17
1.3. Механізм управління фінансами комунальних підприємств у сфері охорони здоров'я	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КП “РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИПУХЛИННИЙ ЦЕНТР” РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ.	37
2.1. Організаційно-економічна характеристика КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради	37
2.2. Структурно-динамічний аналіз показників формування фінансових ресурсів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради	44
2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради	55
РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КП “РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИПУХЛИННИЙ ЦЕНТР” РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	74
3.1. Механізм управління фінансовими ресурсами КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради	74
3.2. Обґрунтування заходів підвищення рівня формування та використання фінансових ресурсів	79
3.3. Моделювання показників фінансово-економічної діяльності підприємства	86
ВИСНОВКИ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	94
ДОДАТКИ	103

ВСТУП

Ефективне формування, розміщення та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств є одним з найважливіших елементів належного функціонування публічних фінансів. Адже комунальні підприємства забезпечують важливі соціальні послуги. Відповідно ефективне управління фінансовими ресурсами цих господарських одиниць забезпечує стабільний розвиток місцевих громад, а також сприяє їх економічному зростанню та підвищенню інвестиційної привабливості. Важливість дослідження полягає в необхідності оптимізації фінансових потоків комунальними підприємствами та підвищення ефективності їх використання фінансових ресурсів. Особливо це актуально в умовах обмеженості бюджетних ресурсів і високих вимог до якості наданих послуг у сфері охорони здоров'я. Крім того, сучасні загрози та виклики, такі як економічна криза, світова пандемія та децентралізація вимагають нових управлінських рішень щодо фінансового забезпечення комунальних підприємств.

Фінансова підтримка комунальних підприємств є важливою складовою місцевої системи фінансування та привертає велику увагу науковців. У літературі ця тема розглядається з різних точок зору, включаючи бюджетне фінансування, управління доходами та капіталом, залучення інвестицій та кредитів. У роботах таких дослідників, як О. Бондар та І. Заблоцька, основна увага приділяється ролі бюджетних трансфертів у формуванні фінансових ресурсів комунальних підприємств. Вони наголошують на необхідності підвищення прозорості та ефективності використання бюджетних ресурсів для забезпечення стабільного функціонування комунального сектору

У дослідженнях І. Бондаренка та А. Левченка, О. Кириленка наголошується на важливості власних надходжень від надання комунальних послуг, таких як тарифи та витрати на обслуговування. Автори наголошують на економічно вигідних тарифах для покриття витрат на надання послуг та забезпечення розвитку підприємств. У роботі В. Піщуліна та О. Шевченка

досліджено питання залучення приватних інвестицій та використання кредитних джерел для фінансування інфраструктурних проектів комунального господарства. Автори роблять акцент на тому, що залучення інвестицій вимагає сприятливих умов для інвестування та гарантій з боку органів місцевого самоврядування.

Велика увага приділяється відносному аналізу фінансового забезпечення комунальних підприємств різних країн. Дослідження таких науковців як Є. Ковальчука та М. Лисенка, свідчать, що світовий досвід може бути використаний для вдосконалення фінансових механізмів в управлінні комунальною власністю в Україні. Наприклад, підходи публічно-приватного партнерства (ППП) широко використовуються в країнах з розвиненою економікою для залучення приватних інвестицій в комунальний сектор.

Огляд наукової літератури свідчить, що фінансова підтримка комунальних послуг є багатогранною проблемою, яка вимагає комплексних рішень. У даному напрямі необхідне ефективне поєднання бюджетного фінансування з ефективним управлінням власних фінансових ресурсів, залученням інвестицій та впровадженням кращого світового досвіду для забезпечення стабільного фінансового розвитку комунальних підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-практичних основ ефективного формування, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства.

Для досягнення встановленої мети доцільно вирішити такі завдання:

- охарактеризувати сутність фінансових ресурсів комунального підприємства;
- висвітлити методичні підходи до формування та використання фінансових ресурсів комунального підприємства;
- розкрити сутність механізму управління фінансовими ресурсами комунального підприємства;
- навести загальну характеристику діяльності КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради;

- оцінити структуру та динаміку основних показників фінансового стану КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради;
- визначити рівень ефективності використання фінансових ресурсів КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради;
- розробити основні підходи до ефективного використання фінансових ресурсів КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради;
- обґрунтувати заходи щодо підвищення рівня ефективності розміщення та використання фінансових ресурсів.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна діяльність КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради. Предметом дослідження є теоретико-методичні засади управління фінансовими ресурсами підприємства.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що здобули подальшого розвитку теоретико-методичні підходи до управління фінансовими ресурсами комунального підприємства на основі використання ключових показників його фінансової стабільності (доходи, витрати, прибуток і рентабельність, заборгованість, інвестиційна активність).

При виконанні дослідження було застосовано такі методи: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, структурно-функціональний, статистичний, порівняння, кореляційно-регресійний. Інформаційними джерелами для проведення відповідних досліджень слугувати наукові здобутки вітчизняних та закордонних вчених (підручники, монографії, наукові статті, доповіді), статистична звітність підприємства, аналітичні огляди, нормативно-правові акти.

Представлена кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний

обсяг роботи 102 сторінки друкованого тексту, містить 29 таблиць, 15 рисунків.

У теоретичному розділі висвітлюються основні теоретичні підходи до формування фінансових відносин у комунальному господарстві. Визначено особливості формування фінансових ресурсів комунального підприємства, їх розміщення та використання. Висвітлено основні підходи до аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, а також обґрунтовано механізм їх управління.

У другому розділі магістерської кваліфікаційної роботи проведено аналітичну оцінку основних параметрів ефективності формування та використання фінансових ресурсів КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради на основі застосування структурно-динамічного та коефіцієнтного аналізу. Виявлено основні тенденції та проблемні аспекти формування фінансових ресурсів на підприємстві.

У третьому розділі розроблено пропозиції щодо покращення рівня формування та використання фінансових ресурсів підприємства на основі впровадження інноваційних рішень щодо технічної модернізації підприємства. Здійснено обґрунтування впливу запропонованого заходу на фінансові результати діяльності КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РУСУРСІВ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Особливості фінансових відносин у комунальному господарстві

Комунальне господарство являє собою один із найважливіших та пріоритетних секторів національної економіки будь-якої країни, який гарантує життєздатність населених пунктів та має значний вплив на розвиток багатьох взаємовідносин у державі. Місцеві органи влади і самоврядування для виконання власних і делегованих повноважень, разом із бюджетними коштами, використовують ресурси свого місцевого, зокрема, комунального господарства. В умовах проведення децентралізації особливо посилюються вимоги до надання якісних послуг комунальними підприємствами [4].

Створення фінансових відносин комунальної власності в Україні розпочалося у 1990 році із запровадженням комунального майна. Так як в Україні до суб'єктів права комунальної власності були ввіднесені всі місцеві ради відповідних адміністративно-територіальних одиниць, то утворилися такі різні види власності: комунальна власність областей, районів, міст, селищ, міст і сіл.

Законодавчі засади, що регулюють регулювання фінансових відносин у цій сфері, перш за все визначені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Поряд з цим відмітимо, що органи місцевого самоврядування, як юридичні особи публічного права також користуються всіма правовими правами власності, визначеними Цивільним кодексом України та іншими законами. Наприклад, закон підтримує поняття та зміст права комунальної власності як матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування, повноваження сільських, міських та місцевих рад щодо розпорядження спільним майном, у тому числі приватизації, повноваження виконавчих органів рад щодо управління спільним майном та регулювання

земельних відносин, компетенцію районних рад та обласних рад з управління комунальним майном.

Крім того, слід зазначити, що законодавство України, що спрямоване на регулювання фінансування комунальних підприємств з місцевого бюджету, складається з ряду законодавчих та нормативно-правових актів, що регулюють порядок надання фінансової допомоги, встановлення тарифів, управління комунальним майном та здійснення контролю за їх діяльністю. Серед них [3]:

1. Статтею 143 Конституції України встановлено, що місцеві ради розпоряджаються спільним майном, затверджують місцеві бюджети та контролюють їх виконання.

2. Розділ IV Бюджетного кодексу України встановлює засади, що регулюють складання та виконання місцевих бюджетів, у тому числі щодо надання субсидій, дотацій та субсидій на комунальні підприємства, а стаття 85 регламентує можливість надання фінансової допомоги комунальним підприємствам з фонду місцевого бюджету у вигляді капітальних трансфертів, субсидій та дотацій.

3. Стаття 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» надає місцевим радам повноваження затверджувати програми соціально-економічного і культурного розвитку, програми місцевих цілей, а також бюджети та звіти про їх виконання. Стаття 60 надає місцевим радам право розпоряджатися об'єктами комунальної власності, включаючи питання, пов'язані зі створенням, ліквідацією, реорганізацією та управлінням комунальними підприємствами.

4. Закон України «Про місцеві публічні послуги». Стаття 13 визначає компетенції органів місцевого самоврядування у відповідній сфері економічного і соціального розвитку, включаючи контроль за ефективністю розміщення бюджетних ресурсів для підтримки комунальних підприємств.

5. Стаття 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначає порядок формування тарифів на житлово-комунальні послуги, у тому числі перевірку їх економічної доцільності та відповідності затвердженим

нормативам, а стаття 20 встановлює права та обов'язки споживачів таких послуг, що впливає на регулювання платежів та фінансову стійкість комунальних підприємств.

6. Закон «Про публічні закупівлі України» регламентує правила та порядок придбання товарів, робіт і послуг за державні кошти, що є важливим для надання публічних послуг у процесі інвестиційної та капітальної модернізації.

7. Постанови Кабінету Міністрів України, які регламентують розподіл субсидій з державного або місцевих бюджетів на реалізацію конкретних проектів у сфері комунальних послуг (наприклад, програми енергоефективності, водопостачання тощо).

8. Рішення місцевої ради, постанови місцевих органів: бюджетні рішення та інші розпорядження місцевої ради, які визначають порядок та розмір фінансової допомоги комунальним підприємствам.

Аналіз вище представленого законодавчо-нормативного забезпечення свідчить, що існує чітка правова база для фінансування комунальних підприємств України за рахунок місцевих бюджетів. Вона передбачає можливість надання грантів, субсидій, капітальних трансфертів та інших форм підтримки, а також встановлює механізм контролю за ефективністю використання бюджетних ресурсів. Разом з тим, з метою підвищення ефективності фінансової підтримки державних послуг важливо дотримуватися прозорості цінової політики та реальних економічних умов, а також сприяти мобілізації інвестицій та впровадженню сучасних управлінських практик. Фінансування публічних послуг є одним з основних джерел фінансування в Україні. Цей процес регулюється законодавством, що визначає процедури створення, реалізації та контролю бюджетних ресурсів на підтримку публічних послуг [18].

Для початку визначимо сутність понять «комунальна власність» і «комунальне підприємство». Комунальне майно не є частиною державної власності, воно є автономним об'єктом права власності, що управляється

безпосередньо територіально складеною одиницею або створеними ним суб'єктами. Основна ознака комунальної власності полягає не в тому, як люди реагують на речі, а в тому, ким і як речі асимілюються, як таке привласнення впливає на інтереси інших людей.

Отже, відносини між господарською одиницею та об'єктом необхідно розглядати з точки зору володіння, користування та розподілу майна. Власність на землю виступає як перша форма власності і виконує функцію для досягнення цілей власника. За принципами власності, користування і розпорядження майнові відносини можуть бути об'єднані в руках однієї особи або розбиті на кілька суб'єктів.

Специфіка управління комунальним майном полягає в тому, що комунальне майно належить громадам, містам та органам місцевого самоврядування, які зацікавлені у ефективним управлінні ним та уповноважені законом володіти, користуватися та розпоряджатися об'єктами спільної власності.

Законодавчий орган встановлює економічні основи місцевого самоврядування в результаті здійснення операцій з комунальним майном, ефективність, основними принципами яких є результативність, доцільність, економічність та ефективність. Значна частина комунального майна знаходиться в спільному управлінні органів місцевого самоврядування. Джерела його виникнення різноманітні: створення суб'єктів за рахунок громад, придбання тієї чи іншої форми державного майна, безоплатна передача, пожертвування фізичних або юридичних осіб тощо [3].

Загальна система управління майном повинна бути розроблена таким чином, щоб виконувати двосторонню функцію. З одного боку, забезпечення достатньої матеріальної інфраструктури для місцевого самоврядування, захист інтересів всебічного розвитку регіону як єдиного соціально-економічного організму, забезпечення створення соціально гарантованого рівня життя населення та захист його інтересів як споживача послуг і продукції спільних організацій і підприємств. З іншого боку, забезпечення

ефективного управління загальним житловим комплексом на основі повної економічної незалежності від учасників ринкових відносин, стимулювання підприємництва, налагодження процесів приватизації та монополізації [24]. Для вирішення цієї проблеми механізм управління комунальним майном повинен бути у відповідності з наступними принципами (рис. 1).

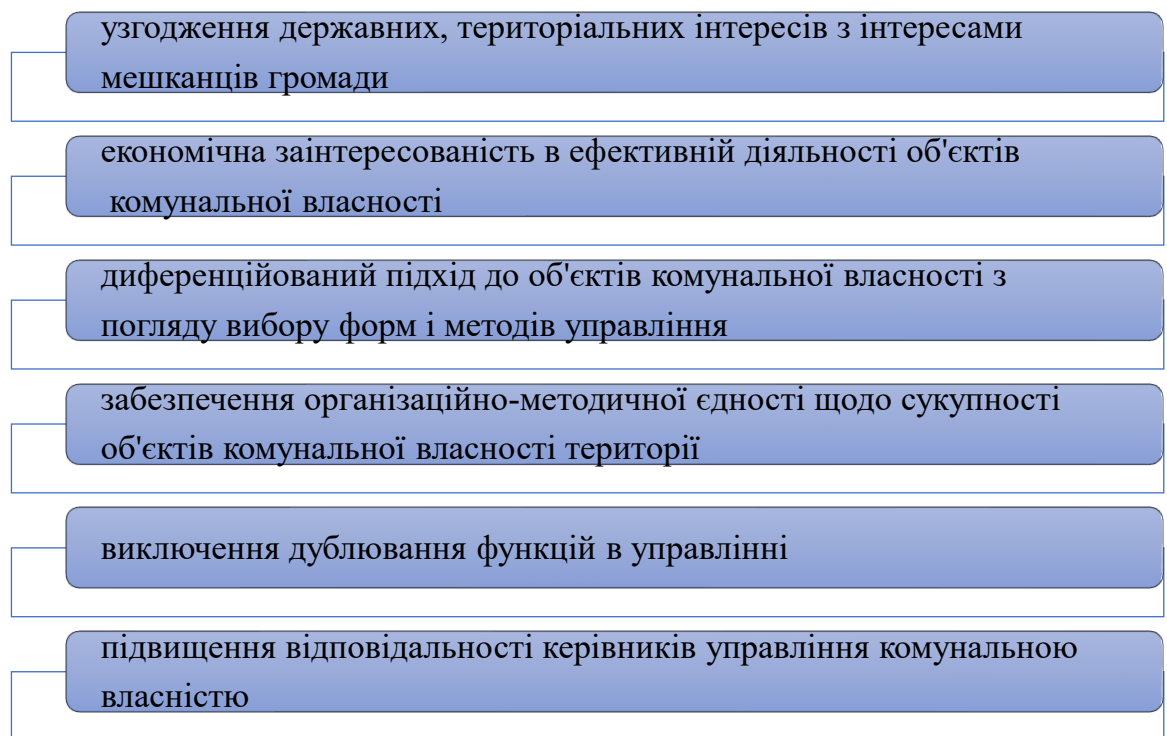

Рис. 1.1. Принципи управління комунальною власністю *

*Джерело: складено автором на основі [18; 31; 46]

При цьому органи місцевого самоврядування повинні з великою відповідальністю підходити до питань, пов'язаних з комунальним майном зі свого боку і, як правило, у разі передачі прав власності повинні дотримуватися таких принципів:

- заборона вільного розпорядження (дарування) товарів для приватних суб'єктів;
- використовувати один і той же метод розпорядження активами на основі конкурентного способу;
- обов'язкова оцінка цих активів.

Ці принципи, за інших рівних умов, дають можливість місцевій владі пропонувати найбільш вигідні умови для здійснення операцій з комунальним майном.

Комунальна власність - це форма колективної власності, в якій об'єкти і майнові відносини міських, селищних, сільських і сільських об'єднань, відображають спільну власність на ці об'єкти. Таким чином, територіальне об'єднання є колективним власником коштів, предметів та майна, які перебувають у спільній комунальній власності.

До суб'єктів права на комунальне майно належать адміністративно-територіальні одиниці, що представляють обласні, районні, міські, сільські, районні ради міст. За кордоном суб'єктом права на спільну (муніципальну) власність є не адміністративно-територіальна одиниця, а територіальна громада як насій місцевої автономії, тому там немає різних видів комунального майна.

На відміну від України, де вводяться обласні, районні, міські, сільські та селищні види комунальної власності, право спільної (муніципальної) власності за кордоном реалізується лише на рівні первинної (основної) адміністративно-територіальної одиниці, сформованої на основі територіального колективу як суб'єкта місцевого самоврядування. Економічною основою іноземних регіональних урядів з певними правами автономії є кошти і активи, що належать жителям територій. Об'єктом права спільної власності є майно та доходи відповідних адміністративно-територіальних одиниць та їх територіальних громад.

Фінанси комунальних структур є невід'ємною частиною фінансів місцевої економіки, але компанії в цій сфері мають певні характеристики, які впливають зі специфіки господарювання. Важливість відокремлення комунальних підприємств пов'язана з роллю цих структур у житті кожного громадянського суспільства [30].

Фінансові відносини у сфері комунального господарства представлено на рис. 1.2.

Рис.1.2. Фінансові відносини, що виникають на рівні комунального господарства*

*Джерело: складено автором на основі [4; 18]

Суттєво змінюється структура фінансових взаємовідносин між комунальними підприємствами та місцевими органами влади і державою. Як варіант, важливо значно посилити фінансові відносини комунальних підприємств з місцевими органами влади та зменшити фінансові відносини цих підприємств з державою, важливо сприяти застосуванню принципу субсидіарності [4].

Економічні відносини, що виникають між комунальними підприємствами сфери послуг та іншими галузями національної економіки, пов'язані з розподілом отриманої вартості та її розподілом між іншими компаніями у вигляді дивідендів, доходів від інвестиційного капіталу, сплати штрафів і пені. Це, по суті, фінансові відносини з житловими кооперативами, які є основними покупцями гарячої та холодної води, опалення, вивезення відходів та інших послуг для мешканців будинків [2].

Фінансові відносини між комунальними підприємствами та їх працівниками пов'язані з формуванням та використанням фонду оплати праці

та інших фондів, спрямованих на задоволення індивідуальних і колективних потреб працівників. Ці відносини можуть бути позитивними або негативними, вони негативні, коли основні потреби працівників не задовольняються за рахунок заробітної плати та інших фондів грошового ринку і навпаки, коли основні потреби працівників задовольняються за рахунок ресурсів, виділених на ці цілі, такі відносини є позитивними.

Чималий вплив на організацію фінансових відносин має порядок розрахунків із замовниками за надані послуги. Отже, комунальні підприємства, які є невід'ємною частиною місцевої економіки мають специфічні риси. Адже таке підприємство є об'єктом комерційної діяльності, що підлягає володінню та розподілу відповідно до прав управління бізнесом цієї компанії. Некомерційне спільне підприємство перебуває у спільній власності та має права оперативного управління [8].

Комунальні підприємства утворюють органи місцевого самоврядування, оперують бюджетними коштами та активами місцевих громад, а їх діяльність насамперед спрямована на задоволення індивідуальних соціальних потреб. Як наслідок, розголошення інформації про комунальні послуги підпорядковується різноманітним правилам, включаючи організаційні аспекти діяльності компанії та фінансові питання. Ефективність державного управління багато в чому залежить від прозорості їх діяльності, оскільки вони забезпечують комунікацію з громадськістю та знижують ризики корупції.

Існує кілька підходів до класифікації комунальних послуг. Залежно від способу формування та формування статутного капіталу розрізняють змішані та унітарні товариства, які в свою чергу поділяються на комерційні та некомерційні підприємства.

Кириленко О.П. [10] класифікує комунальні підприємства в залежності від джерел фінансування їх діяльності. За цією ознакою комунальні підприємства поділяються на підприємства, які фінансуються повністю з місцевого бюджету, частково утримуються з місцевого бюджету, та підприємства, що працюють на умовах самоокупності. На нашу думку, в даний

час класифікація являє собою класифікацію, засновану на ролі комунальних підприємств в органах місцевого самоврядування, яка розрізняє комунальні підприємства, що надають послуг спільного господарського інтересу, підприємства, що виконують певні функції виконавчих структур, і комунальні підприємства, що здійснюють діяльність на конкурентних ринках [10].

Тому фінансові відносини комунальних підприємств мають певні особливості. Діяльність цих компаній є комплексною через свій галузевий характер і безпосередньо впливає на життя людей, умови праці та дозвілля. Їх метою є надання високоякісних послуг населенню та споживачам в частині надання їм відповідних послуг. Ці компанії, які є частиною місцевої економіки, мають особливий характер налагодження фінансових відносин. Адже такі структури частково утримуються з місцевого бюджету. У системі грошових відносин фінансова діяльність комунальних підприємств створюється у зв'язку з формуванням та використанням фінансових ресурсів для забезпечення продуктивного функціонування та відтворення соціальної сфери.

1.2. Методичні засади формування фінансових ресурсів комунального підприємства

Одним з важливих елементів належного функціонування місцевих фінансів є формування фінансових ресурсів комунальних підприємств. Аджн ефективне управління фінансовими ресурсами цих підприємств забезпечує стабільність та розвиток місцевих громад, сприяє економічному зростанню та підвищує привабливість напрямків для інвестування. Комунальні підприємства прагнуть не лише отримувати прибуток, а й забезпечувати доступність та якість послуг для всіх мешканців громади.

Фінансові ресурси комунальних підприємств - це сукупність коштів, резервів і доходів, які наділені правом підприємства оперативного управління або цілісного господарського управління та використовуються для власних потреб (рис. 1.3).

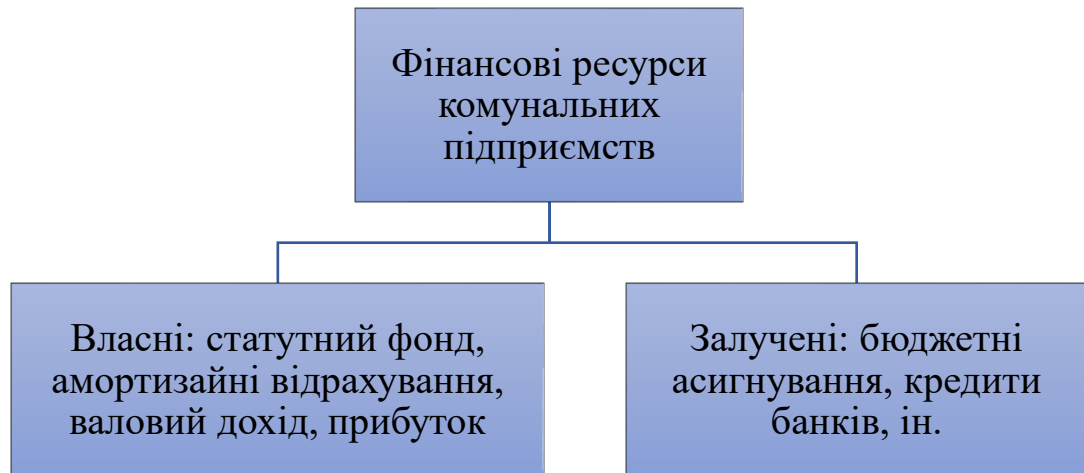

Рис. 1.3. Види фінансових ресурсів комунальних підприємств*

*Джерело: складено автором на основі [2; 12].

Фінансова підтримка комунальних підприємств – це багатoproфільний процес, який включає різноманітні джерела надходжень та фінансування. Основні джерела фінансової підтримки комунальних підприємств можна виділити таким чином: власні доходи, бюджетне фінансування, кредити та позики, інвестиції та інші джерела (табл. 1.1).

Первинне формування цих фондів реалізується при заснуванні підприємства через створення статутного капіталу, що складається з основних фондів і оборотних коштів. Статутний капітал комунального підприємства формується на рівні територіального органу, до повноважень якого належить дана господарська одиниця. Мінімальний розмір статутного капіталу такого підприємства визначається компетентними органами місцевого самоврядування.

Таблиця 1.1

Джерела формування фінансових ресурсів комунальних підприємств*

Вид доходу	Тип доходу	Форма доходів
1	2	3
Власні доходи	1.Плата за послуги 2.Оренда майна 3.Інші доходи	1. Основний дохід комунальних підприємств складається з тарифів, які сплачують споживачі за комунальні послуги 2. Нерухомість, що перебуває у власності комунального підприємства та оренда нерухомості можуть бути додатковим джерелом доходу. 3. Продаж вторинних ресурсів, виручка від реалізації продукції, оплата надання інших послуг
Бюджетне фінансування	1. Дотації з місцевих бюджетів 2. Субсидії та субвенції	1. Прямі фінансові трансферти від місцевих органів влади на підтримку діяльності комунальних підприємств, зокрема у випадках, коли власні доходи не покривають витрати. 2. Цільова фінансова підтримка реалізації конкретних проектів або програм, наприклад, модернізація інфраструктури, впровадження енергозберігаючих технологій.
Кредити та позики	1. Банківські кредити 2. Позики від міжнародних фінансових інституцій	1. Комунальні підприємства можуть залучати кошти через комерційні банки для здійснення великих інвестиційних проектів або для покриття тимчасових фінансових потреб. 2. Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, які можуть надавати субсидовані кредити на інфраструктурні проекти

Продовження табл. 1.2

1	2	3
Інвестиції	1. Приватні інвестиції 2. Інвестиції від міжнародних донорів	1. Залучення капіталу приватними інвесторами шляхом державно-приватного партнерства (ДПП). Це можуть включати інвестиції в модернізацію, управління та розвиток комунальних підприємств. 2. Надання грантів та технічної допомоги від міжнародних організацій та інших урядів для сприяння розвитку спільної інфраструктури.
Інші джерела фінансування	1. Фонди та програми розвитку 2. Спонсорські та благодійні внески	1. Залучення коштів з державних та регіональних фондів розвитку, участь у програмах підтримки бізнесу громад. 2. Фінансова допомога компаніям, організаціям та фізичним особам у реалізації ними соціально значущих проєктів

*Джерело: складено автором на основі [2; 12; 16]

Оптимальне поєднання різних джерел фінансування забезпечить сталу фінансову підтримку комунальних підприємств та підвищить їх фінансову стабільність та ефективність. Використання різних фінансових інструментів, включаючи приватні інвестиції та міжнародні гранти, сприятиме розвитку та модернізації муніципальної інфраструктури, тим самим покращуючи якість послуг, що надаються населенню.

Найважливішим елементом місцевої фінансової системи є фінансові відносини між місцевими бюджетами та комунальними підприємствами. Такі взаємовідносини визначають, яким чином органи місцевого самоврядування фінансово підтримуватимуть публічні послуги, і у свою чергу, як комунальні підприємства сприяють поповненню місцевого бюджету своєю діяльністю.

Ключові аспекти цього зв'язку включають фінансову підтримку комунальних послуг для місцевих бюджетів, внесок комунальних послуг до місцевих бюджетів, економічний та соціальний вплив таких послуг, контроль за виконанням та регуляторні функції.

Місцеві бюджети можуть надавати фінансову допомогу комунальним підприємствам у вигляді субсидій та дотацій для покриття поточних витрат або для фінансування окремих проектів. Такі фінансові впливання допомагають компаніям надавати стійкі послуги навіть в умовах низького рівня доходів. Інвестиції з місцевого бюджету у розвиток інфраструктури комунальних послуг, такі як будівництво нових електростанцій або модернізація існуючих мереж та обладнання, можуть сприяти підвищенню якості та надійності комунальних послуг. Місцеві бюджети також можуть фінансувати соціальні програми, такі як субсидії на оплату медичних послуг малозабезпеченим громадянам, що сприятиме фінансовій стабільності комунальних підприємств.

Комунальні підприємства, у свою чергу, сплачують до місцевого бюджету податки, такі як податок на прибуток, податок на майно та податок на доходи працівників, які складають значну частину надходжень до місцевих бюджетів. Коли комунальні підприємства орендують комунальне майно, вони сплачують орендну плату до місцевих бюджетів, що в свою чергу живить доходи місцевих громад. Крім того, комунальні підприємства можуть сплачувати місцевим бюджетам за використання природних ресурсів, таких як вода чи ґрунт у своїй діяльності [31].

Комунальні підприємства створюють робочі місця для місцевих жителів, сприяють економічному розвитку громад та знижують соціальну напругу. Якісне надання публічних послуг підвищує рівень життя населення та підвищує привабливість району для інвестицій та бізнесу, що сприяє зростанню надходжень до місцевих бюджетів.

Місцеві органи влади здійснюють контроль за виконанням комунальних послуг, ефективним використанням бюджетних ресурсів та дотриманням стандартів якості послуг. Встановлення та регулювання комунальних тарифів

є важливим завданням місцевої влади та впливає на фінансову стійкість комунальних підприємств та задоволення потреб населення.

Відносини між місцевими бюджетами та комунальними підприємствами є двосторонніми та взаємовигідними. Ефективна фінансова підтримка комунальних підприємств за рахунок коштів місцевого бюджету сприяє наданню якісних послуг населенню, покращенню економічного становища території та отриманню надходжень до місцевих бюджетів. Тому для досягнення сталого розвитку місцевих громад важливо забезпечити збалансовану та прозору систему фінансових відносин між цими суб'єктами.

Фінансування комунальних підприємств за рахунок податків є одним з основних джерел фінансування в Україні. Цей процес регулюється законодавством, що визначає процедури створення, реалізації та контролю бюджетних ресурсів на підтримку комунальних підприємств. Фінансова допомога комунальним підприємствам включає дотації та субсидії, капітальні інвестиції, цінову політику, фінансовий менеджмент, спеціальні програми та проекти. Місцеві ради можуть надавати субсидії комунальним підприємствам для покриття частини їхньої діяльності. Ці кошти можуть бути спрямовані на виплату заробітної плати, покриття витрат на ремонт інфраструктури та розвиток. У випадках, коли місцеві бюджети не мають можливості самостійно фінансувати підприємства, держава виділяє субсидії комунальним підприємствам на здійснення певних важливих заходів або місцевих проектів. Капітальні інвестиції з місцевого бюджету включають будівництво нових об'єктів, реконструкцію та модернізацію існуючої інфраструктури, впровадження нових технологій. Ціноутворення на комунальні послуги є важливим аспектом бюджетного фінансування. Місцеві ради часто встановлюють мінімальні та максимальні тарифи на комунальні послуги, що дозволяє їм планувати надходження та забезпечувати фінансову стабільність.

Місцеві бюджети контролюють використання бюджетних ресурсів, виділених на комунальні підприємства. Це включає моніторинг економічної ефективності, реалізацію планів розвитку та забезпечення відповідності

фінансово-економічним стандартам. Розвиток комунальних підприємств може бути підтриманий спеціальними програмами та місцевими бюджетами. Це і програми енергоефективності, і екологічні ініціативи, і програми соціального забезпечення, і інші ініціативи, спрямовані на покращення якості життя місцевих жителів.

Тому фінансова підтримка комунальних підприємств в рамках місцевих бюджетів є багатогранною та включає різні види фінансової підтримки, перевірки ефективності та ініціативи, спрямовані на сталий розвиток та підвищення ефективності їх діяльності.

Бюджетне фінансування є важливим механізмом забезпечення стабільності та ефективності надання комунальних послуг в Україні. Адже цей вид фінансової підтримки надає необхідні ресурси для спроможності виробляти якісні послуги місцевому населенню та сприяти розвитку інфраструктури. Разом з тим, прозорість використання бюджетних ресурсів, ефективна реалізація тарифної політики та відповідність сучасним економічним умовам є важливими фактором для сталого розвитку суспільства.

Безумовно, також важливим аспектом фінансового забезпечення комунальних підприємств є залучення інвестицій та джерел кредитування. Україна активно працює у напрямку залучення приватних інвестицій та кредитів у сферу комунального господарства. До основних підходів та механізмів належать приватні інвестиції, міжнародні фінансові вкладення, кредити [46].

Приватні інвестиції дозволять значно зміцнити фінансову базу комунальних послуг. Прямі інвестиції приватних інвесторів часто зосереджені на житлово-комунальному господарстві, водопостачанні, теплопостачанні та поводженні з відходами. Це робиться за допомогою спільних підприємств, договорів про надання послуг або пільгових договорів. Крім того, спеціалізовані фонди прямих інвестицій фінансують інфраструктурні проекти з метою отримання прибутку.

Міжнародні фінансові інститути та програми також є важливим джерелом фінансування комунальних послуг. Україна співпрацює з такими організаціями, як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Міжнародний валютний фонд (МВФ), які можуть фінансувати проекти з модернізації та розвитку муніципальної інфраструктури. Європейські та інші міжнародні фонди фінансують програми, спрямовані на підвищення енергоефективності, реалізацію екологічних проектів, а також ініціатив з водопостачання та водовідведення.

Ще одним важливим методом фінансування комунальних послуг є залучення кредитних джерел від комерційних банків. Кредити та позики допомагають покрити інвестиційні витрати, модернізувати та розширити інфраструктуру. Міжнародні фінансові установи також можуть надавати кредитні лінії для фінансування конкретних проектів з надання комунальних послуг. Вони надають необхідні ресурси для реалізації масштабних інфраструктурних ініціатив та підвищення якості таких послуг.

Таким чином, залучення інвестицій та залучення джерел кредитування є важливим для сталого розвитку комунальних підприємств в Україні. Це дозволить не лише модернізувати інфраструктуру, а й підвищити ефективність управління, якість обслуговування та економічну стійкість. Крім того, необхідно забезпечити врахування ризиків та прозоре управління фінансами для досягнення позитивних результатів та дотримання умов фінансових контрактів. Отже, фінансова підтримка комунальних підприємств має вирішальне значення для їх сталого розвитку, тим самим забезпечуючи якість та безперервність надання послуг населенню.

1.3. Механізм управління фінансами комунальних підприємств у сфері охорони здоров'я

З переходом нашої держави від командно-адміністративної до системи ринкового господарювання змінюються й основні принципи управління

фінансами. Поряд зі значним адміністративним впливом (що спричиняє як урізноманітнення, так і впорядкування діяльності, підтвердженням чого є тенденція до правової регламентації і розподілу фінансових повноважень на рівні: орган управління – установа) розширюється правова і господарська самостійність суб'єктів господарювання охорони здоров'я, посилюється конкуренція у процесі розподілу фінансових ресурсів. У зв'язку з цим зростає роль фінансового менеджменту як сукупності взаємопов'язаних методів і способів розробки, прийняття та реалізації фінансових управлінських рішень, пов'язаних з діяльністю комерційних суб'єктів у сфері охорони здоров'я. Реалізація ринкової трансформації в системі охорони здоров'я означає перехід до технологій управління фінансами, які вимагають застосування нових методик і прийомів на рівні закладів охорони здоров'я.

Метою фінансового управління закладами у сфері охорони здоров'я як неприбуткових організацій є надання ефективних та якісних медичних послуг, забезпечення функціонування закладу, збалансованості та синхронізації грошових потоків. Якщо метою фінансового управління комерційних підприємств є отримання прибутку, забезпечення рентабельності діяльності, максимізація доходів власників майна та акціонерів, то заклади охорони здоров'я, як некомерційні організації, хоча і можуть отримувати прибуток від здійснення господарської діяльності, повинні орієнтуватися на розвиток установи за рахунок підвищення привабливості споживачів медичних послуг. Фінансова ефективність охорони здоров'я вимірюється не величиною витрат, а отриманим ефектом [1].

Фінансовий менеджмент як мистецтво управління фінансами юридичних осіб, у тому числі закладів охорони здоров'я, багато в чому залежить від рівня кваліфікації фінансистів, вміння визначати фінансову стратегію закладу, економічно обґрунтовувати альтернативні варіанти різних проектів, приймати оптимальні фінансові рішення.

Фінансовий менеджмент має бути спрямований на забезпечення розвитку охорони здоров'я та вдосконалення медичних послуг, тобто на

досягнення перш за все основної мети своєї діяльності та забезпечення ефективності фінансових показників діяльності закладів охорони здоров'я як невід'ємної частини інфраструктури сектору. У контексті реформування системи охорони здоров'я та змін у форматах фінансової звітності змінюється підхід до інституційного фінансового управління, що дозволяє забезпечити більшу фінансову незалежність та перейти від акценту здійснення видатків на акцент оцінки результатів діяльності. Тобто визначити співвідношення обсягу та якості медичних послуг.

Одним із напрямів організації фінансової діяльності медичних установ та організацій є діяльність фінансових керівників та інших осіб, які мають повноваження на участь у формуванні та використанні фінансових ресурсів та контролі за цим процесом (наприклад, фінансовий директор, функціональні фінансові менеджери: менеджери з управління активами; менеджер з фінансового управління; антикризовий фінансовий менеджмент).

Як система фінансового менеджменту закладів охорони здоров'я, фінансовий менеджмент повинен враховувати визначення мети та її досягнення за допомогою методів і засобів фінансового механізму. Мета фінансового менеджменту повинна узгоджуватися з цілями, філософією і місією інших функціональних підрозділів [1].

Функціонування системи охорони здоров'я спрямоване на задоволення потреб населення шляхом забезпечення, збереження та зміцнення здоров'я громадян, тобто забезпечення соціальної ефективності, незалежно від їх моделей фінансового забезпечення, моделей управління, державної політики та секторальної організації. Однак досвід адміністративно-командної системи фінансового управління сектором показав, що цього неможливо досягти без орієнтації на економічну ефективність. Недосконалість радянської системи охорони здоров'я призвело до відсутності механізмів адаптації даної сфери до змін структури власності, економічних умов господарювання та необхідності обґрунтування реформ.

Фінансовий менеджмент, як складова складової ринкової інфраструктури, має бути орієнтований на високу ефективність фінансової діяльності закладу охорони здоров'я, що має призвести до зміцнення конкурентних позицій закладу на ринку медичних послуг та забезпечення фінансової стабільності закладу та галузі в цілому, що дозволяє надавати медичні послуги, тобто здійснювати основну свою діяльність та сприяти створенню можливостей розвитку охорони здоров'я.

Об'єкт фінансового управління сферою охорони здоров'я складається з фінансових ресурсів і фінансових відносин галузі, що виникають в процесі їх формування, розподілу і використання. А предметом управління є частина ВВП - джерело формування фінансових ресурсів галузі. На сучасному етапі розвитку фінансового управління даної сфери здійснюється пошук додаткових джерел фінансування, контроль за джерелами їх підготовки та використання, тобто активно використовуються технології управління фінансами.

Отже, об'єктом фінансового управління закладів охорони здоров'я є грошові ресурси, їх фінансові потоки, капітал, активи, інвестиції, ризики та загрози, фінансовий стан. Суб'єкт фінансового менеджменту складається з ряду ланок, з яких складається вся система. До таких суб'єктів відносять таких учасників системи охорони здоров'я, які безпосередньо впливають на формування та використання фінансових ресурсів, організацію фінансової діяльності [3]:

- держава, як суб'єкт державного регулювання фінансових відносин у сфері охорони здоров'я;
- постачальники медичних послуг – медичні установи та організації та приватні лікарі з різними профільними напрямками;
- користувачі медичних послуг соціального призначення, що охоплюють все населення;
- отримувачі медичної допомоги та платники медичної допомоги (отримувачі медичних послуг).

Для ефективного управління фінансами комунальних підприємств необхідне проведення статистичного аналізу фінансового стану комунальних підприємств, в якому важливо розглянути ключові фінансові показники, які відображають їхню діяльність та фінансову стабільність [18]. У світовій та вітчизняній практиці здебільшого застосовують такі базові показники як доходи, витрати, прибуток, рентабельність, заборгованість та інвестиційну активність (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Ключові фінансові показники стабільності комунальних підприємств *

Розділ	Опис
1	2
1. Доходи комунальних підприємств	<i>Структура доходів:</i> Основні джерела доходів комунальних підприємств зазвичай включають плату за послуги (тарифи), доходи від оренди майна, дотації та субсидії з місцевих бюджетів, інші доходи (гранти, спонсорські внески). <i>Динаміка доходів:</i> Аналіз змін доходів протягом останніх 5-10 років. Наприклад, збільшення доходів може свідчити про підвищення ефективності роботи підприємства або зростання тарифів
2. Витрати комунальних підприємств	<i>Структура витрат:</i> Основні статті витрат включають операційні витрати (заробітна плата, енергоносії, матеріали), витрати на ремонт та обслуговування обладнання, адміністративні витрати, витрати на сплату відсотків за кредитами. <i>Динаміка витрат:</i> Аналіз змін витрат за той самий період. Важливо порівнювати темпи зростання доходів і витрат, щоб оцінити рентабельність підприємства

Продовження табл. 1.2

1	2
3. Прибуток і рентабельність	<i>Чистий прибуток:</i> Визначення чистого прибутку комунальних підприємств після вирахування всіх витрат. Аналіз рівня прибутковості за останні роки. <i>Рентабельність:</i> Обчислення показників рентабельності, таких як рентабельність продажів (відношення чистого прибутку до доходів) і рентабельність активів (відношення чистого прибутку до загальної вартості активів).
4. Заборгованість комунальних підприємств	<i>Кредитна заборгованість:</i> Оцінка загального рівня заборгованості підприємств перед банками та іншими фінансовими установами. <i>Заборгованість за комунальні послуги:</i> Аналіз заборгованості споживачів за отримані комунальні послуги.
5. Інвестиційна активність	<i>Капітальні вкладення:</i> Оцінка обсягу інвестицій у модернізацію та розвиток інфраструктури комунальних підприємств. <i>Залучення інвестицій:</i> Аналіз залучення зовнішніх інвестицій (державних, приватних, міжнародних грантів) для розвитку підприємств.
6. Порівняльний аналіз	<i>Порівняння з іншими регіонами:</i> Порівняння фінансових показників комунальних підприємств у різних регіонах України для виявлення регіональних особливостей та визначення найуспішніших практик. <i>Порівняння з приватним сектором:</i> Аналіз ефективності комунальних підприємств порівняно з приватними підприємствами у тих самих сферах діяльності

* Джерело: складено автором на основі [30; 74]

На основі проведеного статистичного аналізу можна зробити висновки про фінансовий стан комунальних підприємств, виявити основні проблеми та визначити напрямки для покращення їхньої фінансової стійкості та ефективності. Аналіз також допоможе розробити рекомендації для місцевих органів влади щодо оптимізації фінансового забезпечення комунальних підприємств.

До технологій фінансового управління закладів охорони здоров'я відносять:

- складання фінансових планів;
- кошторисне фінансування;
- внутрішній аудит.

Процедура кошторисного планування та оцінки фінансування не повною мірою відповідає потребам закладів охорони здоров'я з метою їх розвитку, а також не створює стимулів для підвищення її якості. Це пояснюється відсутністю мотивації з боку керівництва до ефективного використання фінансових ресурсів. В цілому спостерігається брак самостійності у розробці та прийнятті фінансових управлінських рішень на рівні закладів охорони здоров'я, у тому числі закладів охорони здоров'я. Обсяг та рівень фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я визначається кількісними показниками (робочі дні, кількість днів, проведених у стаціонарі), які спрямовані не на підвищення якості медичної допомоги шляхом покращення якості медичних послуг, а на підвищення лише кількісних показників, які спрямовані на управління закладами.

Реалізація трансформації ринку охорони здоров'я передбачає диференціацію та удосконалення технологій управління, які використовуються на різних рівнях. Тому на рівні закладів охорони здоров'я необхідно планувати перехід на технології управління фінансами, що включає:

- розробка стратегії та фінансової політики закладу охорони здоров'я;

- фінансове планування: стратегічне, поточне та оперативне;
- бюджетування;
- оперативне управління;
- моніторинг та контроль,
- аналіз та аудит;
- фінансовий менеджменту та оцінка його ефективності

Фінансова стратегія медичного закладу полягає у створенні системи довгострокових цілей фінансової діяльності закладу та виборі найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Фінансова стратегія та політика медичного закладу відповідають загальній стратегії закладу, а також стратегії та політиці держави, включаючи фіскальну політику, і є фактором його подальшого функціонування та фінансового розвитку. Фінансова стратегія передбачає постановку стратегічних цілей і управління фінансами протягом конкретного (заздалегідь визначеного) часу; деталізація стратегії на період реалізації; формування фінансової політики, що дозволить реалізувати конкретні цілі за відповідними напрямками фінансової діяльності. Завершальний етап складається з оцінки розробленої стратегії з метою перевірки її відповідності загальній стратегії, умовам зовнішнього фінансового середовища, можливостям залучених ресурсів.

Ефективною передумовою фінансового менеджменту є проведення оцінки ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Для цього необхідно створити систему стратегічного фінансового планування та бюджетування, використовуючи метод програмних цілей. Стратегічне фінансове планування – це продовження строків фінансового планування від 3 до 5 років шляхом розробки цілісної фінансової політики, середньострокового планування та оперативного фінансового планування в закладах охорони здоров'я.

У медичному закладі стратегічний фінансовий план описує процес визначення обсягів надходжень і грошових потоків, їх збалансованості, узгодження (синхронізації) в часі і просторі, а також потреби у фінансовому

забезпеченні своєї діяльності. Така робота необхідна з точки зору отримання економічної основи для фінансових рішень, пов'язаних з грошовими потоками медичного закладу, підбором альтернативних варіантів, розробкою бюджету. Метою бюджетування є підвищення ефективності діяльності закладу охорони здоров'я шляхом удосконалення функцій планування, діяльності та контролю.

Бюджетування призначене для вирішення наступних цілей:

- підвищення ефективності управління витратами;
- спрощення витрат;
- регулювання витрат;
- узгодження цілей та завдань всіх підрозділів зі стратегією установи і галузі;
- забезпечення мотивації керівників структурних підрозділів;
- розробки пріоритетних напрямів використання фінансових ресурсів та підвищення їх ефективності;
- управління ліквідністю, фінансовою стійкістю;
- здійснення детального фінансового аналізу в подальшому, спрогнозувавши майбутнє фінансове становище установи.

Отже, планування бюджету допомагає узгодити операційні цілі зі стратегічною метою установи. Система бюджетування дозволяє прогнозувати фінансовий стан закладу. У цьому випадку виникає потреба у збільшенні темпів реалізації очікуваних показників, виявленні загроз фінансового забезпечення, визначення можливих шляхів запобігання фінансової кризи, зокрема моніторингу та контролю.

Призначення системи контролінгу є оцінка якості прийнятих управлінських рішень, що досягається завдяки формуванню ефективних систем забезпечення, зокрема, інформаційного, організаційного, кадрового, програмного, технічного, фінансового. Роль контролінгу полягає в забезпеченні управлінського процесу максимально повною і точною кількісною інформацією, розрахунку показників, визначенні оптимуму.

Оцінка ефективності фінансового менеджменту включає визначення ступеня досягнення поставлених цілей; визначення критеріїв вимірювання результатів роботи; виявлення відхилень, визначення меж допустимих, критичних та катастрофічних відхилень, з'ясування причин відхилень і внесення коригувань для оптимізації управлінських фінансових рішень для досягнення поставлених цілей.

Обов'язковою частиною фінансового менеджменту є особиста відповідальність за здійснення управління. Враховуючи велику соціальну важливість охорони здоров'я, ми вважаємо, що необхідно забезпечити персональну відповідальність органів управління за результатами прийняття фінансових управлінських рішень, які можуть допомогти закладам охорони здоров'я досягти мети фінансового управління, аналізувати та виявляти причини відхилень, які можуть виникнути.

Управління фінансами, з одного боку, як невід'ємна частина ринкової інфраструктури, має бути спрямоване на забезпечення високого рівня ефективності фінансової діяльності закладу охорони здоров'я, а з іншого – на забезпечення надання медичних послуг, тобто забезпечення фінансової стабільності сектору, що надає можливість для реалізації та розвитку видів діяльності.

Застосування принципів фінансового менеджменту у фінансовому управлінні медичних закладів включає:

- відповідальність за фінансовий зміст повноважень (функцій), що здійснюються на кожному рівні управління;
- забезпечення безперервності і наступності владних повноважень;
- оптимізацію витрат бюджету;
- фінансове планування, орієнтоване на результат;
- реструктуризацію закладів охорони здоров'я з метою ефективного використання ресурсів.

В рамках оптимізації мережі медичних установ можливо забезпечити ефективність управління фінансами, підвищити їх конкурентоспроможність

на ринку медичних послуг, шляхом навчання керівників медичних установ, які можуть самостійно приймати виважені управлінські рішення, особливо у сферах фінансових ресурсів, управління грошовими потоками, активами, доходами, витратами, ризиками установи та запровадження персональної відповідальності за наслідки їх прийняття і реалізації.

Вивчення та використання іноземного досвіду в Україні для фінансової підтримки комунальних підприємств може бути корисним для підвищення ефективності та стійкості цих підприємств. Зарубіжний досвід показує, що державні служби можуть досягти високого ступеня фінансової незалежності завдяки ефективному управлінню, а також залученню інвестицій. Україна може вивчити механізми, які допоможуть створити стабільний інвестиційний клімат та залучити приватний капітал. В інших країнах часто використовується більш прозора і економічно обґрунтована система встановлення тарифів на медичні послуги. Україна може розглянути механізми регулювання тарифів, які враховують витрати на надання послуг та забезпечують їх економічну доцільність. Це включає впровадження ефективних механізмів нагляду, прозорості та підзвітності. Зарубіжний досвід включає впровадження інноваційних технологій державного управління, які сприяють підвищенню ефективності обслуговування, зниженню витрат та підвищенню якості [31].

Порівняльний аналіз фінансового забезпечення комунальних підприємств в Україні та за кордоном, зокрема в країнах з розвинутою економікою представлено у табл.1.3.

Удосконалення фінансового менеджменту вимагає ефективного фінансового планування, яке ґрунтується на розробці чітких і прозорих фінансових стратегій, заснованих не тільки на поточних потребах компаній, а й на майбутніх. Фінансова прозорість відіграє важливу роль, оскільки вона забезпечує прозорість управління фінансами, регулярне розкриття інформації та аудит фінансової звітності, тим самим підвищуючи довіру громадськості та інвесторів.

Таблиця 1.3

Порівняльний аналіз фінансового забезпечення комунальних підприємств в Україні та країн з розвинутою економікою *

Україна	Країни з розвинутою економікою
Залежність від державного бюджету: багато комунальних підприємств в Україні покладаються на державний бюджет та субсидії для фінансування своєї діяльності. Коли в бюджеті не вистачає ресурсів або неефективне управління ресурсами, це може призвести до фінансових проблем.	Фінансова незалежність: У розвинених економіках комунальні підприємства більш фінансово незалежні, оскільки вони залучають інвестиції, генерують дохід від своїх послуг та мають ефективні механізми управління фінансами
Тарифна політика: параметр тарифу на комунальні послуги є складним процесом, який часто піддається політичним впливам. Неналежне економічне обґрунтування тарифів може призвести до низької фінансової незалежності компаній.	Прозорість та ефективність врядування: Управління комунальними послугами в цих країнах зазвичай характеризується високою прозорістю, ефективністю використання ресурсів та відповідністю сучасним корпоративним стандартам
Корупційний ризик: Комунальні підприємства в Україні характеризуються ризиком корупції, що може вплинути на ефективність використання фінансових ресурсів та якість наданих послуг	Інвестиційна привабливість: У країнах з розвинутою економікою комунальні підприємства частіше залучають приватні інвестиції для модернізації та розширення інфраструктури, що сприяє її сталому розвитку.

*Джерело: складено автором на основі [1; 2; 4]

Ефективне управління ресурсами вимагає сучасних методів управління, включаючи бюджетування, планування та контроль витрат, а також підвищення фінансової ефективності. Розробка нових джерел доходів включає розробку стратегій для отримання додаткового доходу шляхом розширення пропозицій послуг або використання передових технологій. Інвестиційна діяльність передбачає активне залучення інвестицій з метою модернізації та розвитку інфраструктури.

Тому, у зв'язку з різними фінансовими труднощами, з якими стикаються медичні заклади, фінансова підтримка комунальних підприємств в Україні є складним завданням. Аналіз поточного стану місцевих фінансів показав, що доступ до фінансування комунальних підприємств суттєво обмежений, що часто загрожує їх фінансовій стабільності та можливостям розвитку. Сучасні механізми фінансової підтримки, такі як бюджетне фінансування, залучення інвестицій, платежі за послуги та інші джерела надходжень, не завжди ефективно вирішують проблеми у сфері охорони здоров'я. Вони часто потребують більшої оптимізації, кращої практики фінансового менеджменту та підтримки з боку державних та місцевих органів влади.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КП «РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИПУХЛИННИЙ ЦЕНТР» РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Рівненський обласний протипухлинний центр, це медична установа Рівненської області, про яку має багаторічну історію та великі надбання з його багатогранними напрямками та перспективами. До 1946 року в Рівненській області спеціалізованих онкологічних закладів не було. Всі хворі лікувалися в загальнолікувальній мережі. Активним виявленням онкохворих ніхто не займався, як, власне, і санітарно-освітньою роботою серед населення. Хворі зверталися за медичною допомогою із запізненням, і, звичайно, лікарям залишалося тільки констатувати стадії захворювання, при яких ніяке лікування вже не могло дати позитивного результату. Лікування онкохворих променевим методом на Рівненщині не проводилось, а хірургічні втручання при цих хворобах у місцевих лікарнях були поодинокими.

У 1946 році при обласному відділі охорони здоров'я затвердили посаду інспектора з онкології, який водночас був і обласним онкологом. Проте він займався лише обліком онкологічних хворих. У 1948 році при районних поліклініках області було відкрито три онкологічні пункти, а в приміщенні колишньої земської лікарні біля Рівного-Тютюковичах – перший онкологічний кабінет. Його штат складався спочатку лише з одного лікаря, двох середніх медичних працівників, однієї санітарки і розміщувався у двох кімнатах.

11 червня 1949 року цей кабінет реорганізували в обласну онкологічну лікарню. Її першим головним лікарем призначили досвідченого хірурга Віктора Івановича Корольова. Під лікарню, розраховану на 50 ліжок, відвели окреме приміщення з трьома корпусами: стаціонарним, поліклінічним і службовим.

В 1949 році лікарня очолила всю онкологічну роботу в області. Однак на той час онколікарня ще не мала рентгендіагностичної та рентгентерапевтичної апаратури. Тому на рентгенообстеження хворі спрямовувалися до міської лікарні, а на опромінення їх доводилося відправляти у Львів. У 1950 році онколікарню реорганізували в обласний онкологічний диспансер на 50 ліжок із десятима лікарськими посадами. Основний корпус складався з 18 кімнат: палат, операційної, перев'язочної, а в інших корпусах знаходилась амбулаторія, патологоанатомічний кабінет та службові приміщення. Стаціонар мав два відділення по 25 ліжок – хірургічне та гінекологічне.

У 1952 році в облонкодиспансері почали застосовувати глибоку рентгенотерапію, що дало можливість на місці проводити перед – і після-операційне опромінення хворих. Наприкінці 1953 року диспансер отримав радіоактивний кобальт, а з 1954- го у лікувальну практику вводиться кюрітерапія. На початку 1955 року тут почали застосовувати метод внутрішньопіхвової рентгенотерапії з використанням апарату для глибокої рентгенотерапії з пристосованим тубусом.

У 1956 році розпочали розробку віддалених результатів лікування онкологічних хворих. У 1957 році лікар З.К. Садовська впровадила біохімічні методи досліджень. На 1958 рік штат облонкодиспансеру складався вже з 100,5 посади, із 6 них 15 були лікарськими. Рентгенівський кабінет мав рентгендіагностичний і два рентгентерапевтичні апарати. Ендоскопічна апаратура складалася з цитоскопа, ректоскопа, бронхоезофагоскопа, гастроскопа та уретроскопа.

У 1959 році у диспансері почали лікування онкоурологічних хворих. У 1956 році онкозахворюваність у Рівненській області становила 17 випадків на 10000 населення, а летальність на цей рік становила 24 відсотки (у 1955 році – 35 відсотків). У 1961 році онкодиспансер розширено до 75 ліжок. У 1963 році організовується радіологічне відділення.

У 1983 році онкологічну службу області та обласний онкодиспансер очолив Григорій Іванович Максим'як – заслужений лікар України, онкохірург

вищої категорії, завдяки якому вдалось провести повну модернізацію матеріально-технічної бази установи із забезпеченням її сучасною діагностичною та лікувальною апаратурою та створення оптимальних умов для лікування онкологічних хворих. На сьогоднішній день дирекція лікарні сповнена планами щодо інтеграції Рівненського протипухлинного центру в Національну систему охорони здоров'я України в сучасних умовах, оскільки в ній проблеми онкології посідають одне із перших місць.

На сьогодні метою Центру є здійснення лікувально-профілактичної діяльності щодо забезпечення хворих усіма видами амбулаторної та стаціонарної медичної допомоги, зменшення тимчасової та стійкої втрати працездатності, профілактики онкологічних захворювань і повернення хворих до активного способу життя.

Предмет та види основної діяльності Центру:

- здійснення організаційно-методичних заходів із раннього виявлення хворих на онкологічні захворювання та динамічний диспансерний нагляд за онкологічними хворими;
- створення умов і забезпечення ефективної діагностики та лікування хворих з онкологічними та передраковими захворюваннями;
- надання спеціалізованої медичної допомоги онкологічним хворим та медикаментозне забезпечення (згідно з кошторисом);
- медична практика з лікарських спеціальностей - організація і управління охороною здоров'я, онкохірургія, онкологія, онкогінекологія, онкоотоларингологія, дитяча онкологія, променева терапія, радіологія, хірургія, проктологія, урологія, терапія, анестезіологія, ендоскопія, рентгенологія, ультразвукова діагностика, клінічна біохімія, клінічна лабораторна діагностика, патологічна анатомія.

Майно підприємства є комунальною власністю і закріплюється за ним на праві оперативного управління. Майно становлять необоротні та оборотні активи, основні засоби та грошові кошти, а також інші цінності, передані йому

Засновником, вартість яких відображається у самостійному балансі підприємства.

У контексті дослідження організаційно-економічної характеристики досліджуваного підприємства варто проаналізувати базові показники, які дозволяють мати загальне уявлення про економічне становище КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради. Основні показники, які надають таку характеристику називають техніко-економічні, значення яких для досліджуваної компанії наведено таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Основні техніко-економічні показники діяльності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради (2021 - 2023 рр.)

Показники	Од. вим.	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення,%	
		2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
1. Обсяг реалізації продукції (робіт, послуг)	тис. грн.	2673,3	159284	201101,4	156611	41817,5	5858,32	26,25
2. Середньоспискова чисельність працюючих	чол.	399	400	414	1	14	0,25	3,50
3. Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	119078	150134	194035	31056	43901	26,08	29,24
4. Вартість основних засобів	тис. грн.	96207,1	99741,1	114072,2	3534	14331,1	3,67	14,37
5. Фондовіддача	коеф.	0,03	1,60	1,76	1,57	0,17	5647,21	10,39
6. Фондоозброєність	коеф.	241,12	249,35	275,54	8,23	26,18	3,41	10,50
7. Чистий прибуток (збиток)	тис. грн	14554,3	21366,1	26191,7	6812	4825,6	46,80	22,59

Продовження табл. 2.1

8. Продуктивність праці 1 працівника	тис.грн. чол.	6,70	398,21	485,75	391,51	88	5843,43	21,98
9. Середня заробітна плата	тис. грн.	13,9	21,4	23,1	7,50	1,70	53,96	7,94
10. Рентабельність продукції	коэф.	0,12	0,14	0,13	0,02	-0,01	16,44	-5,15

Здійснюючи аналіз отриманих результатів техніко-економічних показників КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради, можна зробити висновок про те, що загалом більшість базових показників характеризуються динамікою до зростання. Перш за все варто зазначити, що виручка від реалізації товарів, робіт та послуг зростає з 2673,3 тис.грн., у 2021 році до рівня 159284 тис.грн. у 2022 році та 201101,4 тис.грн у 2023 році відповідно.

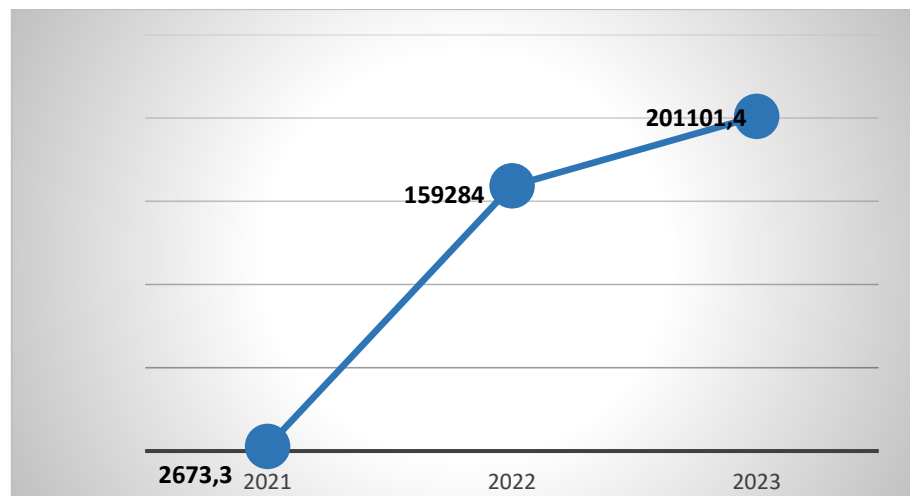

Рис. 2.1. Динаміка обсягів реалізації продукції (робіт, послуг) КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» у 2021-2023 рр.

Чистий прибуток має позитивну тенденцію також до зростання у 2021-2022 рр. на 46,8 % або 6812 тис.грн. (з 14554,3 тис.грн. до 21366,1 тис.грн.). А у 2022-2023 році даний показник збільшується на 22,6 % або 4825,6 тис. грн. з рівня 21366,1 тис.грн. у 2022 році до рівня 26191,7 тис.грн. у 2023 році. Перш

за все така тенденція охарактеризується причиною зростання обсягу наданих медичних послуг.

Також варто відмітити, що загальна вартість основних засобів (за залишковою вартістю) зростає щорічно. Так, у 2021 році вона становить 96207,1 тис.грн., у 2022 році – 99741,1 тис.грн., а вже у 2023 році – 114072,2 тис.грн. Відповідно у 2022 році вона зростає на 3,7 % (або на 3534 тис.грн.), а у 2023 році на 14,4 % (або на 14331,1 тис.грн.). Це пояснюється оновленням та модернізацією основних фондів медичної установи, що безумовно розцінюється як позитивне явище. Адже саме модернізація матеріально-технічного забезпечення вплинуло на зростання загальної вартості основних фондів у лікарні.

Фондовіддача – коефіцієнт, що характеризує ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві. Він також засвідчує про зростання ефективності використання основних фондів лікарні. Адже значення фондовіддачі характеризується зростанням з рівня 0,03 у 2021 році до рівня 1,6 та 1,8 у 2022 р. та 2023 р. відповідно (рис. 2.2). Такі результати пояснюються тим, що виручка від реалізації товарів, робіт та послуг зростала вищими темпами ніж середньорічна вартість основних фондів. Відповідно, за таких умов, на 1 грн. основних засобів припадає більше виручки від реалізації товарів, робіт та послуг щороку.

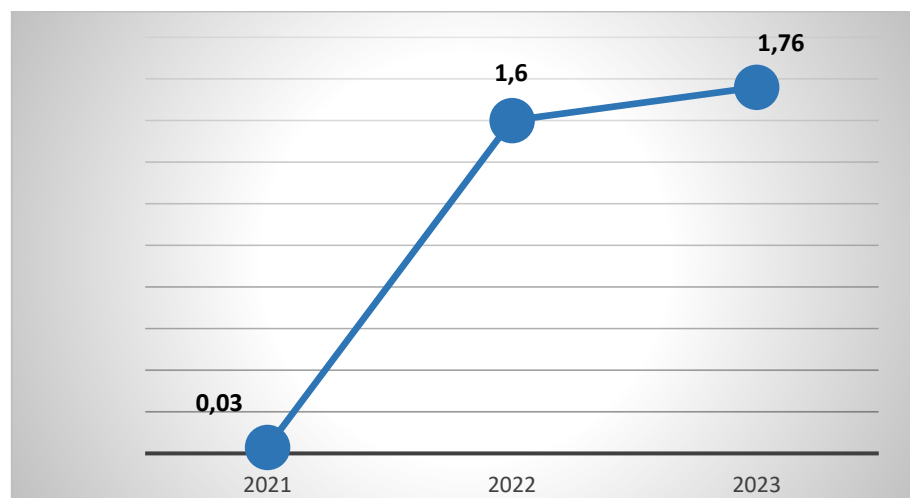

Рис. 2.2. Динаміка показника фондовіддачі КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” у 2021-2023 рр.

Поряд з цим варто відмітити, що показник ефективності роботи (рентабельність продукції) комунального підприємства засвідчує порівняну стабільність. Адже рентабельність знаходилася в межах 12-14 % за досліджуваний 2021-2023 рр. Отже, зростання чистого прибутку у 2023 році відбулося дещо нижчими темпами ніж вартість наданих послуг КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради. Це і обумовило той факт, що коефіцієнт рентабельності знизився з 0,14 у 2022 році до рівня 0,13 у 2023 році (рис.2.3).

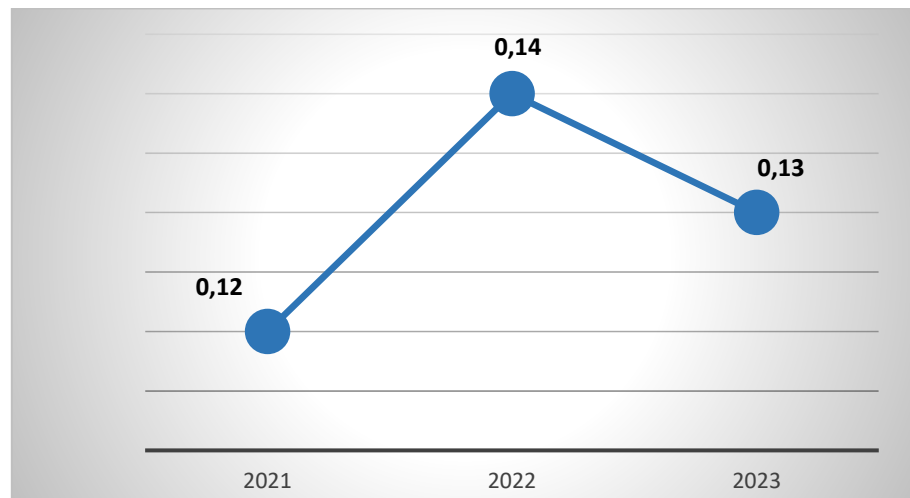

Рис. 2.3. Динаміка показника рентабельності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” у 2021-2023 рр.

Поряд з цим відмітимо і позитивну динаміку до зростання як показника кількості працюючих на підприємстві, так і рівня їх продуктивності праці. Відмітимо, що за досліджуваний період 2021-2023рр. чисельність лікарні зросла на 15 осіб, так за період 2021-2022рр. – на 1 особу, а у 2022-2023рр. – на 14 осіб. Відповідно продуктивність праці зросла з рівня 6,7 тис.грн./чол. у 2021 році до рівня 398,21 тис.грн. у 2022 році та 485,75 тис.грн. у 2023 році.

Отже, загалом, можна зробити висновок про соціально-економічний розвиток лікарні, що пояснюється позитивними тенденціями до зростання наданих послуг, чистого прибутку, зростанням показників продуктивності праці, фондівіддачі та рентабельності.

2.2. Структурно-динамічний аналіз показників формування фінансових ресурсів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

З метою проведення якісного аналізу фінансових ресурсів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради необхідно здійснити перш за все структурно-динамічний аналіз балансу установи, його майна та капіталу. Як відомо, такі показники є основою для здійснення подальших розрахунків параметричних коефіцієнтів та дозволять зробити висновки перш за все про особливості формування фінансових ресурсів, їх розміщення.

Аналіз майна необхідно розпочати з безпосереднього дослідження складу та динаміки як оборотних, так і необоротних активів. Слів відмітити, що оборотні активи установи формують ті активи, що призначені у використанні до одного року. Відповідно необоротні активи використовуються у виробничому процесі більше одного року або більше одного виробничого циклу.

Аналіз майна КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” представлено у таблиці 2.2. Як видно з представлених даних, у загальній структурі майна лікарні переважають необоротні фонди з тенденцією до їх зменшення щороку. Так, у 2021 році вони становили 70,95% (або 96207,1 тис.грн.), у 2022 році зменшуються до рівня 62,5 % (або 99741 тис.грн.), а у 2023 році – 50,9 % (або 114072,2 тис.грн.).

Як бачимо у відносному виразі необоротні активи зменшуються, хоча у абсолютному значенні щороку зростають. Це пояснюється тим, що у структурі майна оборотні активи зростають більшими темпами ніж необоротні. Так, у 2021 році на оборотні активи припадає 29,05 % (або 39390,4 тис.грн.), у 2022 році – 37,5% (або 99741,1 тис.грн.), а у 2023 році – р 49,1% (або 110001,5 тис.грн.).

Таблиця 2.2

Аналіз майна КП “Рівненський обласний протипухлинний центр”
Рівненської обласної ради (2021 – 2023 рр.)

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення відносно, %	
	тис грн.	ПВ, %	тис грн.	ПВ, %	тис грн.	ПВ, %	2022/2021	2023/2022
Майно разом	135597,5	100	159529,4	100	224073,7	100	17,65	40,46
Необоротні активи	96207,1	70,95	99741,1	62,52	114072,2	50,91	3,67	14,37
Оборотні активи	39390,4	29,05	59788,3	37,48	110001,5	49,09	51,78	83,98

Як видно з даних таблиці необоротні активи у 2022 році зросли на 3534 тис.грн. або на 3,67 %, а у 2023 році на 14331,1 тис.грн. або на 14,37% відповідно у порівнянні з минулими 2021 та 2022 рр. А оборотні активи у 2022 році у порівнянні з минулим 2021 роком зросли на 20397,9 тис.грн. або на 51,78%, а у 2023 році на 50213,2 тис.грн. або на 83,98%.

Унаочнення вищезазначених тенденцій щодо структури майна КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради зображено на рис. 2.3.

Варто зазначити, що необоротні активи досліджуваного підприємства на 100% складаються з основних засобів (табл.2.3.) Таким чином основні засоби за рахунок модернізації матеріально-технічної бази зростали щорічно, відповідно з 96207,1 тис.грн. у 2021 році до рівня 59788,3 тис.грн. у 2022 році та 110001,5 тис.грн. у 2023 році. У відносному виразі вони зросли на 51,78% за 2021-2022 рр. та на 83,98 % за період 2022-2023 рр. Безумовно це є позитивним фактором, що свідчить про розвиток матеріальної бази лікарні.

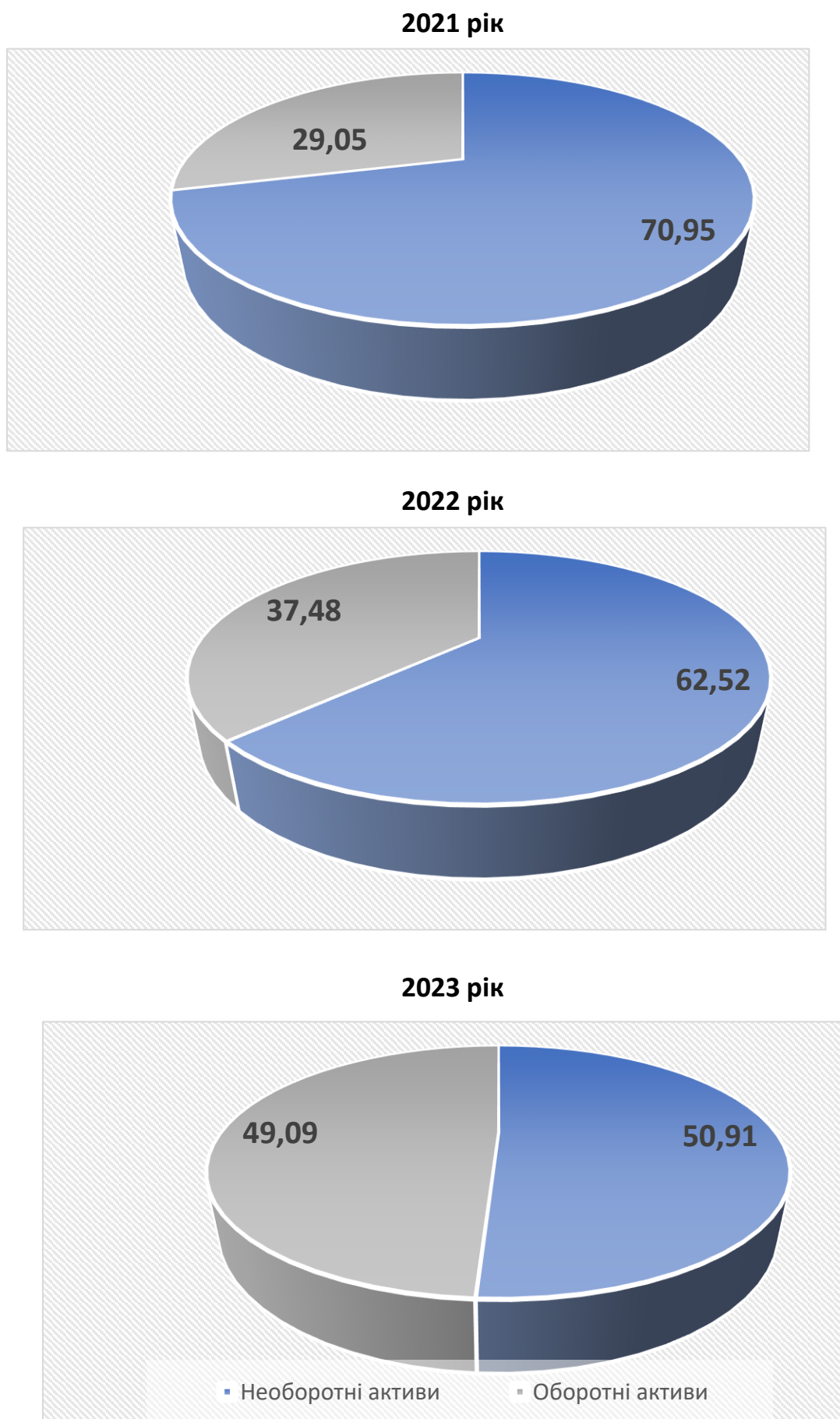

Рис. 2.4. Структура майна КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за період 2021 – 2023 рр., %

Таблиця 2.3

Аналіз складу та структури необоротних активів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за період 2021 – 2023 рр.

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення відносно, %	
	тис. грн..	ПВ, %	тис. грн..	ПВ, %	тис. грн..	ПВ, %	2022/2021	2023/2022
Необоротні активи, всього	96207,1	100	99741,1	100	114072,2	100,00	3,7	14,4
Основні засоби	96207,1	100	99741,1	100	114072,2	100,00	3,7	14,4

На основі проведеного дослідження структури оборотного майна КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради видно що найбільша питома вага припадає на запаси та гроші і їх еквіваленти (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Структура оборотних активів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення відносно, %	
	тис. грн..	ПВ, %	тис. грн..	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2022/2021	2023/2022
Оборотні активи, всього	39390,4	100,00	59788,3	100,00	110001,5	100,00	51,78	83,98
Запаси	20879,9	53,01	20589,4	34,44	56048,2	50,95	-1,39	172,22
Інша поточна дебіторська заборгованість	217,5	0,55	0	0,00	0	0,00	-100,00	-
Гроші та їх еквіваленти	18293	46,44	39198,9	65,56	53953,3	49,05	114,28	37,64

З вищенаведених даних, видно що у 2021 році 53,01% у структурі припадає на запаси (або 20879,9 тис.грн.). У 2022 році значення даного показника зменшується до рівня 34,44% або 20589,4 тис.грн., а у 2023 році зростає до рівня 50,95 %.

Відповідно грошові кошти та їх еквіваленти зростають з 46,44 % (або 18293 тис.грн.) у 2021 році до рівня 65,56% (або 39198,9 тис.грн.) у 2022 році. А вже у 2023 році хоча зростають у абсолютному значенні до рівня 53953,3 тис.грн., у відносному значенні зменшуються до рівня 49,05%. Це свідчить про те, що запаси зростали більшими темпами, аніж гроші та їх еквіваленти підприємства. Досить незначна частка припадала на іншу поточну заборгованість у 2021 році (менше 1%).

Для кращого унаочнення змін питомої ваги досліджуваних показників представимо їх відносне відхилення на рис. 2.5.

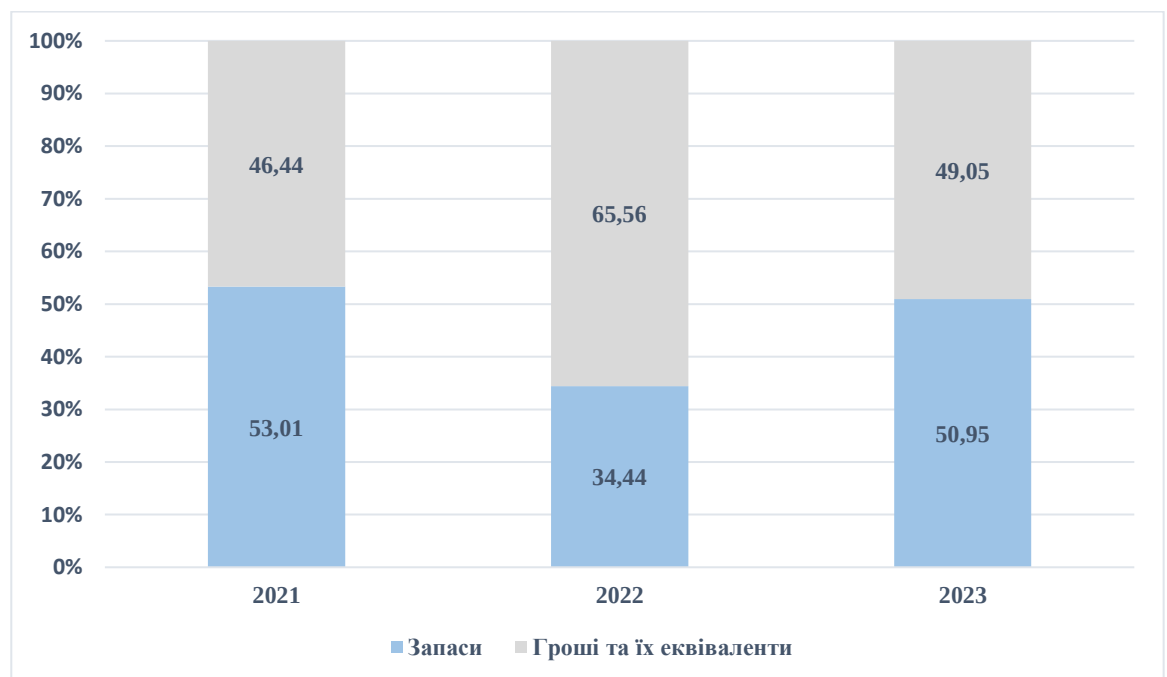

Рис. 2.5. Структура оборотних активів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Отже, як видно з рис. 2.5., структура оборотного майна є нестабільною й характеризується переважанням грошових коштів у 2022 році та запасів у 2021 та 2023 роках.

Наступним етапом дослідження фінансових ресурсів є аналіз динаміки та структури джерел їх формування підприємства. Для проведення даного виду аналізу користуються вихідними даними з пасиву балансу підприємства. Тобто необхідно проаналізувати капітал підприємства у розрізі як власного, так і залученого.

Таблиця 2.5

Структура капіталу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр”
Рівненської обласної ради

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення відносно, %	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2022/2021	2023/2022
Капітал разом	135597,5	100	159529,4	100	224073,7	100	17,65	40,46
Власний капітал	122397,1	54,73	147297,2	57,89	187820,1	69,42	20,34	27,51
Залучений капітал	13200,4	45,27	12232,2	42,11	36253,6	30,58	-7,33	196,38

Переш за все варто зазначити, що сумарна величина капіталу щороку зростає. Так, за досліджуваний період 2021-2023 рр. капітал зростає з 135597,5 тис.грн. до рівня 224073,7 тис.грн. Відповідно у 2022 році його зростання становило 17,65 %, а у 2023 році 40,46 % у порівнянні з минулими періодами відповідно.

Як видно з рис. 2.6. капітал комунального підприємства переважно складається з власних коштів. Так у 2021 році власний капітал становить 122397,1 тис.грн. (54,7%), у 2022 році зростає до рівня 147297,2 тис.грн. (42,11%), а у 2023 році до рівня 187820,1 тис.грн. (69,42%).

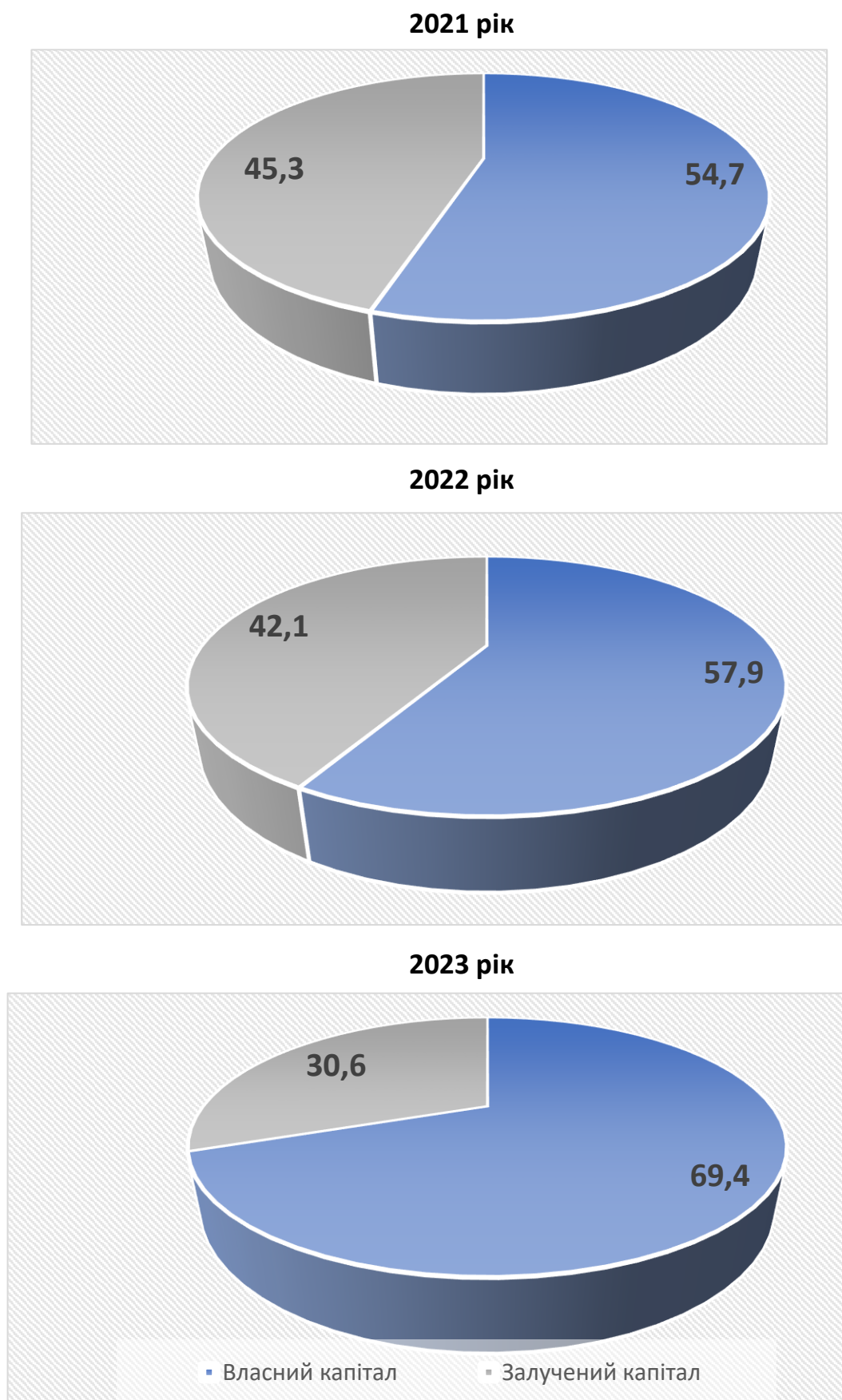

Рис. 2.6. Структура капіталу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за період 2021-2023 рр.

Відповідно менша частка припадає на залучений капітал. Його величина зменшується з рівня 13200,4 тис.грн. (45,27%) у 2021 році, до рівня 12232,2 тис.грн. (42,11%) у 2022 році та до значення 36253,6 тис.грн. (30,58%) у 2023 році.

Отже, формування фінансових ресурсів досліджуваного підприємства здійснюється здебільшого за рахунок власного капіталу, що є досить позитивним фактором для діяльності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради. Наступним позитивним елементом господарської діяльності комунального підприємства є те, що частка власного капіталу у загальній структурі капіталу щорічно зростає.

На основі представленні даних балансу щодо складу власного капіталу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради можна свідчити про виражену негативну тенденцію зростання нерозподіленого прибутку на підприємстві (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз складу та структури власного капіталу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за період 2021 – 2023 рр.

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення відносно, %	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2022/2021	2023/2022
Власний капітал, всього	122397,1	100	147297,2	100	187820,1	100	20,34	27,51
Зареєстрований капітал	96207,1	78,60	99741,1	67,71	114072,2	60,73	3,67	14,37
Нерозподілений прибуток	26190	21,40	47556,1	32,29	73747,9	39,27	81,58	55,08

Так, як видно з вищенаведених даних нерозподілений прибуток займає 21,4 %, 32,3 % та 39,3% відповідно у 2021, 2022 та 2023 рр. В абсолютному виразі даний показник зріз з рівня 26190 тис.грн у 2021 році до рівня 47556,1 тис.грн. у 2022 році та 73747,9 тис.грн. у 2023 році. А зареєстрований капітал, хоч і зростає в абсолютному виразі з рівня 96207,1 тис.грн. у 2021 році до рівня 114072,2 тис.грн. у 2023 році, однак у відносному значенні зменшується з 78,6 % до 60,7 % за досліджуваний період 2021-2023 рр.

Отже, можна засвідчити, що нерозподілений прибуток зростає більшими темпами, аніж зареєстрований капітал. Так, зростання зареєстрованого капіталу у 2022 році становило 3,67% та у 2023 році 14,37 % у порівнянні відповідно з минулими періодами 2021 та 2022 рр. Тоді як зростання нерозподіленого прибутку становило у 2021 році 81,58 % у порівнянні з минулим 2021 роком та у 2023 році 55,08% у порівнянні з минулим 2022 роком.

Унаочнення отриманих результатів структури залученого капіталу представлено на рис. 2.7.

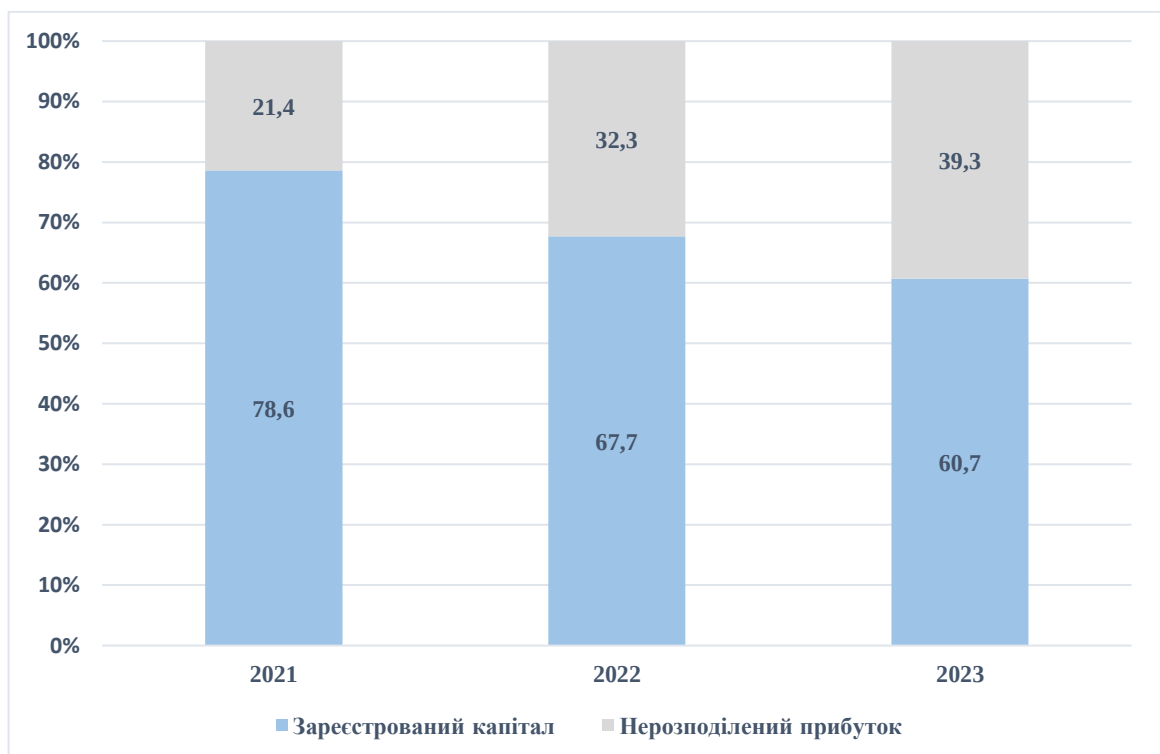

Рис 2.7. Структура залученого капіталу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Результати аналізу структури запозиченого капіталу досліджуваного підприємства представлено у табл. 2.7 та рис. 2.8. Загалом, здебільшого залучений капітал КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради складається з інших поточних зобов’язань. Так, у період 2022-2023 рр. він займає 100% у структурі запозиченого капіталу. Лише у 2021 році досить незначна частка – 0,24 % припадає на кредиторську заборгованість з бюджетом та 1,41% на кредиторську заборгованість по оплаті праці.

Таблиця 2.7

Аналіз складу та структури залученого капіталу
КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської
обласної ради (2021 – 2023 рр.)

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн..		відносне,%	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
Залучений капітал, всього	13200,4	100	12232,2	100	36253,6	100	-968,2	24021,4	-7,33	196,38
Кредиторська заборгованість з бюджетом	31,1	0,24	-	-	-	-	-31,1	-	-100,00	-
Кредиторська заборгованість по оплаті праці	186,4	1,41	-	-	-	-	-186,4	-	-100,00	-
Інші поточні зобов'язання	12982,9	98,35	12232,2	100	36253,6	100	-750,7	24021,4	-5,78	196,38

На основі проведених розрахунків, варто відмітити, що наявність залученого капіталу на підприємстві не варто розцінювати як негативний фактор. Адже залучені фінансові ресурси за рахунок позикових коштів

допомагають підприємству запроваджувати нові медичні проекти технічного або інноваційного характеру. Однак, варто відмітити, що за таких умов існує ризик непогашення поточних зобов'язань, що може чинити негативний вплив на використання фінансових ресурсів.

Отже, на основі проведення даного аналізу, можна констатувати про досить змінні тенденції у динамічних рядах досліджуваних показників. Вважаємо за доцільне провести прогнозний аналіз основних показників балансу підприємства.

Розрахункові значення наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Прогнозний аналіз показників балансу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради
за 2021-2023 рр.

№ п/п	Показники	Роки			Середнє значення	Відхилення, %		Відхилення середнє, %	Прогноз на 20224 р.
		2021	2022	2023		<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022		
1	Необоротні активи	96207,1	99741,1	114072,2	103340,1	103,67	114,37	109,02	112662,25
2	Оборотні активи	39390,4	59788,3	110001,5	69726,7	151,78	183,98	167,88	117060,35
3	Запаси	20879,9	20589,4	56048,2	32505,8	98,61	272,22	185,41	60270,27
	Гроші та їх еквіваленти	18293	39198,9	53953,3	37148,4	214,28	137,64	175,96	65366,96
4	Власний капітал	122397,1	147297,2	187820,1	152504,8	120,34	127,51	123,93	188995,14
5	Зареєстрований капітал	96207,1	99741,1	114072,2	103340,1	103,67	114,37	109,02	112662,25
6	Нерозподілений прибуток	26190	47556,1	73747,9	49164,7	181,58	155,08	168,33	82758,08
7	Інші поточні зобов'язання	13200,4	12232,2	36253,6	20562,1	92,67	296,38	194,52	39997,72
8	Баланс	135598	159529	224074	173066,9	117,65	140,46	129,05	223350,07

На основі складеного прогнозу показників балансу прогнозні значення всіх статей балансу матимуть тенденцію до зростання. Прогнозується, що загальна валюта балансу зросте з рівня 224074 тис.грн. до 223350,07 тис.грн.

Отже, на основі аналізу активів та пасивів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради варто відмітити, що загалом на підприємстві присутні здебільшого позитивні тенденції у динаміці базових показників техніко-економічного характеру. З метою визначення рівня ефективності формування та використання фінансових ресурсів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради необхідно здійснити параметричний аналіз, тобто аналіз коефіцієнтів, результати яких допоможуть зробити висновки про рівень фінансової платоспроможності, ліквідності та рентабельності.

2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Оцінка ефективності розміщення та використання фінансових ресурсів – першочергове завдання для кожного господарюючого суб’єкта. Необхідно враховувати всі фінансові фактори компанії, що забезпечують максимально точний аналіз і оцінку фінансової складової діяльності компанії. Адже життєдіяльність компанії багато в чому визначається наявністю і використанням саме фінансових ресурсів.

Для того, щоб визначити ефективність використання фінансових ресурсів необхідно розрахувати показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та показників рентабельності. Іншими словами, ретроспективні дані цих показників дозволяють робити висновки про фінансовий стан компанії.

Закономірно виникає питання про те, чому для оцінки фінансового стану компанії включаються перераховані вище групи показників (а не інші їх

можливі комбінації). Пояснення цього в основному полягає в тому, що однією з вимог, що висуваються при розробці методики оцінки, є практичність

Ліквідність компанії відображає здатність виконувати поточних зобов'язань за допомогою активів. Основна вимога тут полягає в тому, що можливість перетворення активів в гроші повинна відповідати терміну виконання короткострокових або довгострокових зобов'язань. Платоспроможність компанії безпосередньо залежить від ступеня ліквідності активів компанії.

Аналіз показників ліквідності включає порівняння резервів за активами, згрупованих за рівнем їх ліквідності, та низхідну послідовність ліквідності, пасивів, згрупованих за строками погашення та зростанням цих умов. Залежно від ступеня ліквідності, тобто швидкості конвертації грошових коштів, активи компанії поділяються на такі групи:

A1 – найбільш ліквідні активи (усі статті грошових коштів підприємства та поточні фінансові інвестиції);

A2 – активи, для перетворення яких у грошову форма потрібен більш тривалий період (дебіторська заборгованість підприємств зі стійким фінансовим станом; платежі, що очікуються у встановлений термін; запаси товарно-матеріальних цінностей, котрі користуються підвищеним попитом; готова продукція, яка користується підвищеним попитом; інші оборотні активи);

A3 – активи, котрі можна реалізувати повільно (виробничі запаси, витрати на незавершене виробництво, готова продукція, товари, витрати майбутніх періодів, дебіторська заборгованість, термін сплати якої давно минув);

A4 – активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (необоротні активи підприємства).

Пасиви групуються за ступенем зростання термінів погашення підприємства наступним чином:

П1 – найбільш термінові зобов'язання (кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; позики, що непогашені в строк; інші поточні зобов'язання);

П2 – короткострокові пасиви (короткострокові кредити банків, які слід погасити протягом 12 місяців після звітної дати; поточні зобов'язання за розрахунками; інші поточні зобов'язання);

П3 – довгострокові пасиви (довгострокові кредити банків; довгострокові фінансові зобов'язання; доходи майбутніх періодів);

П4 – постійні стійкі пасиви (власний капітал).

Для визначення ліквідності підприємства слід порівняти підсумки за кожною групою активів і пасивів (табл.2.9).

Воно вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються наступні нерівності: $A1 > П1$; $A2 > П2$; $A3 > П3$; $A4 < П4$.

Таблиця 2.9

Аналіз ліквідності балансу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за 2021 - 2023 рр.

Актив	2021	2022	2023	Пасив	2021	2022	2023
Найбільш ліквідні (A1)	18293	39198,9	53953,3	П1	13200,4	12232,2	36253,6
Активи, що швидко реалізуються (A2)	217,5	0	0	П2	0	0	0
Активи, що реалізуються повільно (A3)	20879,9	20589,4	56048,2	П3	0	0	0
Активи, що важко реалізуються (A4)	96207,1	99741,1	114072,2	П4	122397,1	147297,2	187820,1
Баланс	135597,5	159529,4	224073,7		135597,5	159529,4	224073,7

Порівняння суми активів та пасивів балансу (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Співставлення активів та пасивів підприємства

2021	2022	2023
$A1 < П1$	$A1 > П1$	$A1 > П1$
$A2 > П2$	-	-
$A3 > П3$	$A3 > П3$	$A3 > П3$
$A4 < П4$	$A4 < П4$	$A4 < П4$

Отже, на основі вищенаведеного порівняння груп активів та пасивів можна говорити про абсолютну ліквідність балансу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради у 2022 та 2023 рр. Адже згідно результатів співставлення підсумків активів та пасивів на КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за період 2022-2023 рр. свідчить про те, що кожного року була відповідність між тим, що норматив $A1$ більше норматива $П1$, норматив $A3$ більше норматива $П3$ та норматив $A1$ менше норматива $П1$. У першому варіанті можна говорити про те, що у підприємства достатньо грошових коштів для покриття найбільш термінових поточних зобов’язань. В другому випадку у підприємства достатньо активів, котрі можна реалізувати повільно вистачає довгострокових пасивів. І у останньому випадку у підприємства достатньо сум власного капіталу для покриття суми необоротних активів.

Якщо приділити більш поглиблену увагу рівня платоспроможності підприємства, то варто здійснити розрахунок відповідних коефіцієнтів ліквідності. До таких показників відносять параметри абсолютної, термінової та загальної ліквідності. Також доречним в даному аспекті буде здійснення розрахунку показника співвідношення дебіторської заборгованості та кредиторської, показника мобільності активів, параметра співвідношення активів, а також базового показника платоспроможності.

Розрахунок показників ліквідності представлено в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11.

Аналіз показників ліквідності КП “Рівненський обласний
протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

№	Показники	Оптимальне значення	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення, %	
			2021	2022	2023	2022	2023	2022	2023
						2021	2022	2021	2022
Вихідні дані:									
1	Поточні зобов’язання	-	13200,4	12232,2	36253,6	-968,2	24021,4	-7,33	196,38
2	Грошові кошти	-	18293	39198,9	53953,3	20905,9	14754,4	114,28	37,64
3	Дебіторська заборгованість	-	217,5	0	0	-217,5	0	-100,00	-
4	Оборотні активи	-	39390,4	59788,3	110001,5	20397,9	50213,2	51,78	83,98
5	Необоротні активи	-	96207,1	99741,1	114072,2	3534	14331,1	3,67	14,37
6	Активи		135597,5	159529,4	224073,7	23931,9	64544,3	17,65	40,46
7	Кредиторська заборгованість		217,5	0	0	-217,5	0	-100,00	-
Коефіцієнти									
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.2-0.3	1,39	3,20	1,49	1,82	-1,72	131,24	-53,56
2	Коефіцієнт термінової ліквідності	> 0.5 (0.7-0.8)	1,40	3,20	1,49	1,80	-1,72	128,53	-53,56
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2-2.5	10,27	13,04	6,18	2,77	-6,86	26,96	-52,61
4	Коефіцієнт співвідношення ДЗ і КЗ	-	1,00	-	-	-	-	-	-
5	Коефіцієнт мобільності активів	>0.5	0,29	0,37	0,49	0,08	0,12	29,01	30,99
6	Коефіцієнт співвідношення активів	>1	0,41	0,60	0,96	0,19	0,36	46,41	60,87
7	Загальний показник платоспроможності		1,87	3,71	1,95	1,84	-1,76	98,52	-47,38

З наведеної вищої таблиці, можна зробити висновок, що одна частина розрахованих показників відносно відповідає встановленим мажам нормативів, а інша частина показників не відповідає. Наведемо більш детальніший аналіз даних показників. Так, рівень абсолютної ліквідності підприємства у 2021 - 2023 рр. перевищує рівень вищої границі нормативу показника 0,3. Відповідно, значення даного показника становить 1,39 у 2021 році, 3,2 у 2022 році та 1,49 у 2023 році. Такі результати засвідчують, що у досліджуваного підприємства за період 2021-2023 рр. було достатньо найбільш ліквідних активів (грошей) для сплати поточних зобов'язань. Поряд з цим варто зауважити, що перевищення результуючого показника у декілька разів свідчить про те, що у КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради є вільні грошові ресурси, які можна залучати у господарську діяльність медичного закладу.

Коефіцієнт термінової ліквідності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради говорить за ту величину поточної заборгованості підприємства, яка може бути оплачена за рахунок швидколіквідних активів (готівки) та дебіторської заборгованості. Варто відмітити, що нормативний рівень даного коефіцієнту має знаходитися у межах більше 0,5 (0,7-0,8). Так, як у даного підприємства відсутня дебіторська заборгованість у 2022-2023 рр., то у дані періоди даний показник відповідає рівню абсолютної ліквідності. А у 2021 році дебіторська заборгованість досить незначна, що не здійснила значного впливу на даний показник. Перевищення коефіцієнта термінової ліквідності свідчить про те, що у період 2021-2023 рр. у підприємства було не лише достатньо активів для сплати поточних зобов'язань, але і їх надлишок.

Також варто відзначити, що схожа тенденція характерна і для коефіцієнта загальної ліквідності. Його нормативне значення повинно знаходитися у межах 2-2,5. Проте, варто зазначити, що його фактичні значення становлять 10,27 у 2021 році, 13,04 у 2022 році та 6,18 у 2023 році. Це означає, що на досліджуваному підприємстві є надлишкові активи, які залишаються у

його розпорядженні для оплати своїх поточних зобов'язань. Отже, можна сказати, що на підприємстві можна вдосконалювати політику управління активами.

Питома вага дебіторської заборгованості у співвідношенні до кредиторської заборгованості відповідає 1 у 2021 році. Це говорить про те, що рівень дебіторської заборгованості відповідає рівню кредиторської. Зазначимо, що у 2022-2023 рр. у підприємства відсутня як кредиторська, так і дебіторська заборгованість.

Однак, показник мобільності активів досліджуваного підприємства не відповідає встановленому нормативному значенні – більше 0,5. Відповідно до того, що значення даного показника у 2021 році становить 0,29, у 2022 році – 0,37 та у 2023 році – 0,49. Це свідчить про те, що на підприємстві питома вага оборотних активів у загальній сумі активів наближається до нормативу 50%, хоча у 2021-2022 рр. даний показник нижче рівня нормативу. Схожа ситуація простежується і у динаміці коефіцієнта співвідношення між оборотними та необоротними активами, значення якого не відповідає нормативному значенні більше 1. Так, значення показника співвідношення активів у 2021 році становило у 0,41, у 2021 році – 0,6, а у 2023 році – 0,96.

На наступному етапі варто проаналізувати комплексно рівень ліквідності діяльності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради. Для цього необхідно розрахунок загального показника платоспроможності відповідно до такої формули:

$$K_{\text{пл}} = \frac{A1 + 0,5 \times A2 + 0,3 \times A3}{П1 + 0,5 \times П2 + 0,3 \times П} \quad (2.1)$$

Динамічну зміну коефіцієнта загальної платоспроможності та його зображено на рис. 2.6.

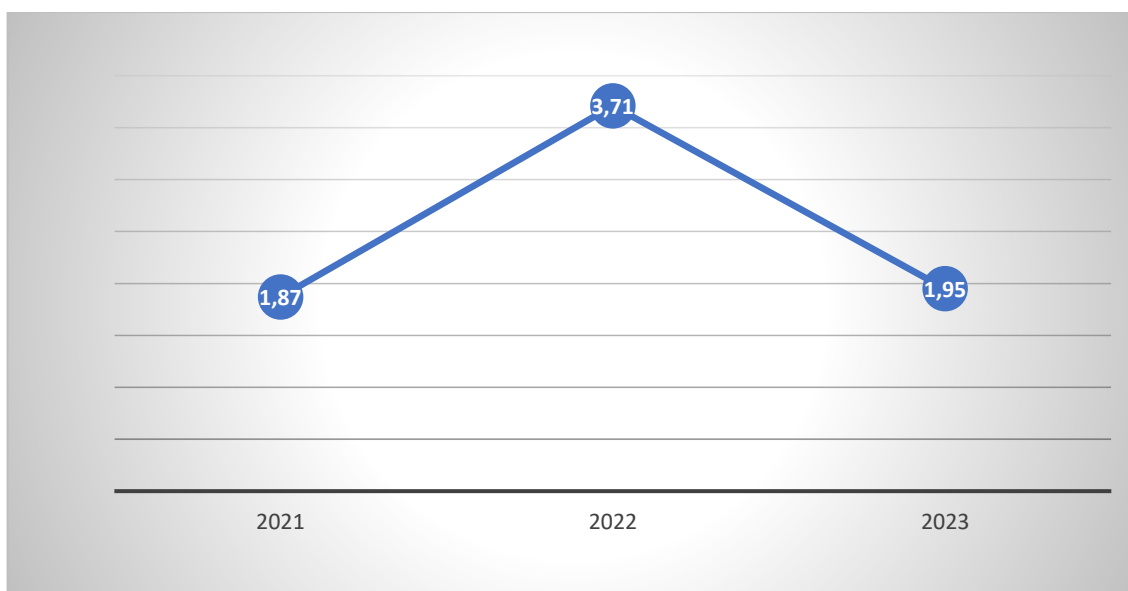

Рис. 2.8. Динаміка зміни загального показника платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Варто зазначити, що спостерігається змінна тенденція динаміки загальної платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради з рівня 1,87 у 2021 році до рівня 3,71 у 2022 році та 1,95 у 2023 році. Така різка динаміка до зменшення у 2023 році спричинена тим, що пасиви досліджуваного підприємства зростали більшими темпами ніж активи.

Для більш детального дослідження вищезазначених динамічних змін проведемо факторний аналіз показника загальної платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради. Для здійснення даного аналізу можна застосувати метод ланцюгових підстановок.

Результати здійснення розрахунків представлено у табличній формі (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Факторний аналіз коефіцієнта узагальненої ліквідності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за 2022–2023 рр.

№ підст.	Фактори						$K_{уз}^L(y)$	Розмір впливу факторів
	A1 (x_1)	A2 (x_2)	A3 (x_3)	П1 (x_4)	П2 (x_5)	П3 (x_6)		
0	39198,9	0	20589,4	12232,2	0	0	3,71	
1	53953,3	0	20589,4	12232,2	0	0	4,92	1,21
2	53953,3	0	20589,4	12232,2	0	0	4,92	0,00
3	53953,3	0	56048,2	12232,2	0	0	5,79	0,87
4	53953,3	0	56048,2	36253,6	0	0	1,95	-3,83
5	53953,3	0	56048,2	36253,6	0	0	1,95	0,00
6	53953,3	0	56048,2	36253,6	0	0	1,95	0,00
Загальний розмір впливу								-1,76

Відповідно до здійснення розрахунків, що наведені у вищенаведеній таблиці можна зробити наступні висновки:

– зростання величини найбільш ліквідних активів A1 з 39198,9 тис. грн. до рівня 53953,3 тис. грн. спричинило зростання загального показника платоспроможності на 1,21;

– збільшення суми показника A3 (повільно реалізованих активів) з 20589,4 тис.грн. до рівня 56048,2 тис. грн. вплинуло на зростання показника платоспроможності на 0,87;

– сума найбільш термінових зобов’язань П1 за період 2022-2023 рр. зросла з рівня 12232,2 тис.грн. до 36253,6 тис.грн., що спричинило падіння результуючого показника на 3,83.

На основі вищенаведених тенденцій можна зробити висновок, що сумарний вплив усіх факторів у 2022-2023 році зменшення загального показника платоспроможності на 1,76. Зокрема найбільший вплив мали

показники групи пасивів ПЗ, а саме їх зменшення спричинило зменшення показника платоспроможності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради.

Наступним етапом дослідження фінансових ресурсів підприємства є аналіз рівня його *фінансової стійкості*. Результати проведених відповідних розрахунків даних показників КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за досліджуваний період 2021-2023 рр. представлено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Показники	Економічна сутність	Оптим. значення	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн.	
			2021	2022	2023	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022
1.Коефіцієнт економічної незалежності (автономії)	Характеризує частку власного капіталу у загальній вартості майна	> 0,5	0,90	0,92	0,84	0,02	-0,09
2.Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Характеризує ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів	< 0,5	0,10	0,08	0,16	-0,02	0,09
3.Коефіцієнт фінансування	Показує частку фінансування за власний рахунок	> 1,0	9,27	12,04	5,18	2,77	-6,86
4.Коефіцієнт фінансової стійкості	Характеризує частку стабільних джерел фінансування у їх загальному досвіді	—	2,98	4,89	3,03	1,90	-1,85
5. Коефіцієнт маневреності	Показує яка частка оборотних активів сформована за рахунок власного капіталу	> 0,5	0,32	0,41	0,59	0,08	0,18
6.Коефіцієнт інвестування	Характеризує частку фінансування основних засобів за рахунок власного капіталу	—	1,27	1,48	1,65	0,20	0,17

Аналіз та оцінка показників фінансової стійкості КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради свідчить про його нормальну фінансову стійкість. Перш за все показник автономії є першим підтвердженням даного висновку. Адже величина власного капіталу перевищує рівень 50%. Відповідно значення показника автономії у 2021 році становить 0,9, у 2022 році – 0,92, а у 2023 році – 0,84. Також можна засвідчити, що для досліджуваного комунального підприємства спостерігається тенденція зменшення частки власного капіталу у загальній величині капіталу. Однак, зазначимо, що дане зменшення відбувається в межах нормативного значення. Відповідно коефіцієнт концентрації позикового капіталу зростає з рівня 0,1 у 2021 році до рівня 0,16 у 2023 році.

Поряд з цим, варто відмітити, що спостерігається змінна тенденція щодо динаміки коефіцієнта фінансування. Так, після його зростання з рівня 9,27 у 2021 році до 12,04 у 2022 році, спостерігається зменшення 5,18 у 2023 році. Таку тенденцію можна пояснити змінними тенденціями до зростання власного капіталу у 2022 році та зменшенням позикового капіталу. А у 2023 році позиковий капітал зростав більшими темпами ніж власний капітал.

Коефіцієнт маневреності характеризує співвідношення оборотних активів до власного капіталу підприємства та відповідно відповідає за ту частку активів, що саме формуються за рахунок власних фінансових ресурсів. Відзначимо, що досліджуваний показник у 2021-2022 році не відповідав нормативу (більше 0,5), адже становить відповідно 0,32 та 0,41. Однак у 2023 році даний показник більше нормативу та становить 0,59. Безумовно це є позитивною тенденцією.

Також варто зазначити, що коефіцієнт інвестування характеризується стабільною тенденцією до зростання з рівня 1,27 у 2021 році, 1,48 у 2022 році та 0,59 у 2023 році. Така тенденція характеризує те, що зростає частка фінансування основних засобів досліджуваного підприємства за рахунок власного капіталу.

Для розрахунку загального рівня показника фінансової стійкості здійснимо розрахунок значення його узагальнюючого показника (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Розрахунок узагальнюючого показника фінансової стійкості КП

“Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

№ п/п	Показники	Алгоритм розрахунку за балансом	2021	2022	2023
1	Наявність власного оборотного капіталу для формування запасів	$H1 = \text{ряд. (1495-1095)}$	26190	47556,1	73747,9
2	Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових позик та кредитів для формування запасів	$H2 = H1 + (1695+1595+1665)$	26190	47556,1	73747,9
3	Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових кредитів для формування запасів	$H3 = H2 + \text{ряд. (1600+1610)}$	26190	47556,1	73747,9
4	Запаси	$H4 = \text{ряд. 1100}$	20879,9	20589,4	56048,2
5	Надлишок (+) нестача (-) власного оборотного капіталу для формування запасів	$E1 = H1 - H4$	5310,1	26966,7	17699,7
6	Надлишок (+) нестача (-) власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів для формування запасів	$E2 = H2 - H4$	5310,1	26966,7	17699,7
7	Надлишок (+) нестача (-) власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових кредитів для формування запасів	$E3 = H3 - H4$	5310,1	26966,7	17699,7
8	Запас стійкості фінансового стану, днів	$ЗС = E3 * 360 / \text{ряд. 2000}$	715	61	32
9	Надлишок (+) нестача (-) джерел фінансування на 1 грн. запасів, грн.	$Д = E3 / H4$	0,25	1,31	0,32
10	Номер типу фінансової ситуації	1, 2, 3, 4	1	1	1

Як видно з вищенаведених даних у таблиці 2.14 значення $E1$, $E2$, $E3$ та $E4$ є більшим за 1, що засвідчує рівень абсолютної фінансової стійкості підприємства. Абсолютна фінансова стійкість характеризується достатньою кількістю власного оборотного капіталу для формування запасів підприємства.

Основними базовими вихідними показниками для оцінки ділової активності підприємства, які будуть використані для аналізу фінансових ресурсів КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської

обласної ради слугуватимуть виручка від реалізації, капітал підприємства, власний капітал, запаси. Так як у підприємства дебіторська заборгованість і кредиторська заборгованість відсутня у 2022-2023 рр., то буде розраховано лише три базові показники ділової активності, які характеризуватимуть ефективність використання оборотних фінансових ресурсів підприємства (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Аналіз показників ділової активності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Показники	2021	2022	2023	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022
Вихідні дані , тис. грн.							
1.Виручка від реалізації	2673,3	159283,9	201101,4	156610,6	41817,5	5858,32	126,25
2.Капітал	135597,5	159529,4	224073,7	23931,9	64544,3	17,65	140,46
3.Власний капітал	122397,1	147297,2	187820,1	24900,1	40522,9	20,34	127,51
4.Запаси	20879,9	20589,4	56048,2	-290,5	35458,8	-1,39	272,22
Коефіцієнти							
1. Коефіцієнт оборотності капіталу	0,02	1,00	0,90	0,88	-0,10	4452,27	-10,11
2. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,02	1,08	1,07	1,05	-0,01	4802,26	-0,99
3. Коефіцієнт оборотності запасів	0,13	7,74	3,59	3,46	-4,15	2702,43	-53,62

На основі розрахованих параметрів ділової активності досліджуваного підприємства (табл. 2.14)., можна зробити висновок про те, що у 2022 році всі досліджувані показники зросли, а у 2023 році характеризувалися незначною тенденцією до зменшення. Так, показник оборотності капіталу у 2021 році становив 0,02, у 2022 році зріс до рівня 1, а у 2023 році зменшився 0,9. Таким

чином, можна стверджувати, що загалом виручка від реалізації на 1 гривню капіталу мала тенденцію до зростання. Незначне падіння її у 2023 році пояснюється тим, що капітал підприємства зріс більшими темпами, ніж зростання виручки.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу також характеризується схожою тенденцією: за період 2021-2022 рр. зростає з 0,02 до 1,08, а у 2023 році незначно спадає до рівня 1,07.

Поряд з цим коефіцієнт оборотності запасів має різке зростання з рівня 0,13 у 2021 році до рівня 7,74 у 2022 році. У 2023 році даний коефіцієнт зменшується до рівня 3,59. Це пояснюється тим, що запаси зросли більшими темпами ніж виручка від реалізації

Висновки про загальну ефективність формування та використання фінансових ресурсів підприємства діяльності підприємства надають *коефіцієнти рентабельності*. Розрахункові значення показників рентабельності продукції досліджуваного підприємства, його витрат, активів, власного капіталу та продажів наведено у таблиці 2.16.

Як видно з нижченаведених результатів, досліджуване підприємство є прибутковим та має досить непоганий рівень рентабельності. Варто відмітити, що здебільшого показники рентабельності у 2022 році зростають, а у 2023 році характеризуються незначним зменшенням.

Відповідно рентабельність власного капіталу за період 2021-2022 рр. зростає з рівня 11,9% до рівня 14,5%. А у 2023 році зменшується до 13,95% за рахунок того, що власний капітал зріс більшими темпами, а ніж чистий прибуток.

У свою чергу рентабельність витрат зростає з рівня 12,2% у 2021 році до рівня 14,2% у 2022 році та падає до рівня 13,5 % у 2023 році. Така тенденція теж пояснюється тим, що чистий прибуток зростав більшими темпами у 2022 році, а вже у 2023 році витрати зростали більшими темпами.

Таблиця 2.16

Аналіз показників рентабельності підприємства КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Показники	2021	2022	2023	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022	<u>2022</u> 2021	<u>2023</u> 2022
Вихідні дані , тис. грн.							
1.Виручка від реалізації	2673,3	159283,9	201101,4	156610,6	41817,5	5858,32	126,25
2. Чистий прибуток	14554,3	21366,1	26191,7	6811,8	4825,6	46,80	122,59
3. Власний капітал	122397,1	147297,2	187820,1	24900,1	40522,9	20,34	127,51
4. Витрати	119078,2	150134	194035	31055,8	43901	26,08	129,24
5. Активи	135597,5	159529,4	224073,7	23931,9	64544,3	17,65	140,46
Рентабельність, %							
1. Рентабельність продажів	544,43	13,41	13,02	-531,02	-0,39	-97,54	-2,91
2.Рентабельність власного капіталу	11,89	14,51	13,95	2,61	-0,56	21,99	-3,86
3. Рентабельність витрат	12,22	14,23	13,50	2,01	-0,73	16,44	-5,15
4. Рентабельність активів	10,73	13,39	11,69	2,66	-1,70	24,78	-12,73

Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. Для визначення масштабів кризового стану використовують різноманітні моделі визначення банкрутства. У зарубіжній практиці поширення набули наступні моделі: модель Альтмана, модель Спрінгейта та модель Ліса.

Модель Альтмана (розроблена в 1968 році і відома також під назвою «розрахунок Z-показника» — інтегрального показника рівня загрози банкрутства):

$$Z = 1,2 * X1 + 1,4 * X2 + 3,3 * X3 + 0,6 * X4 + 1,0 * X5, \quad (2.2)$$

де $X1$ - робочий капітал / загальна вартість активів;

$X2$ - чистий прибуток / загальна вартість активів;

$X3$ - чистий дохід / загальна вартість активів;

$X4$ - ринкова капіталізація компанії (ринкова вартість акцій) / сума заборгованості;

X5 - обсяг продажу / загальна вартість активів.

Таблиця 2.17.

Вихідні дані для розрахунку банкрутства КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Показники	Значення станом на 2023 рік
Частка власних оборотних коштів в загальних активах X1	0,49
Рентабельність активів визначена через нерозподілений прибуток X2	0,33
Рентабельність активів X3	0,12
Коефіцієнт покриття поточних зобов'язань власних капіталів X4	0,19
Коефіцієнт трансформації X5	0,90
Частка власних оборотних коштів в загальних активах A	0,49
Рентабельність активів B	0,12
Прибуток до сплати податків C	0,23
Коефіцієнт трансформації D	0,90
Відношення оборотних активів до загальної вартості активів A	0,49
Відношення операційного прибутку до вартості активів B	0,81
Рентабельність активів визначена через нерозподілений прибуток C	0,33
Відношення власного капіталу до залученого капіталу D	5,18

Значення показника «Z» так пов'язане з імовірністю банкрутства:

$Z \leq 1,8$ — дуже висока;

$1,81 \leq Z \leq 2,70$ — висока;

$2,71 \leq Z \leq 2,99$ - можлива;

$Z \geq 3,00$ - дуже низька.

Точність прогнозування банкрутства згідно з цією моделлю становить 95%.

Модель Спрінгейта

$$Z = 1,03 A + 3,07 B + 0,66 C + 0,4 D, \quad (2.3)$$

де A - робочий капітал / загальна вартість активів;

B - прибуток до сплати податків та процентів / загальна вартість активів;

C - прибуток до сплати податків / короткострокова заборгованість;

D - обсяг продажу / загальна вартість активів.

Вважається, що точність прогнозування банкрутства за цією моделлю становить 92%, проте з часом цей показник зменшується. Якщо $Z < 0,862$, то підприємство є потенційним банкрутом

Вихідні дані для розрахунку ймовірності банкрутства на підприємстві наведено у таблиці 2.19.

П'ятифакторна модель Альтмана має вигляд:

$$Z = 1,2 * x_1 + 1,4 * x_2 + 3,3 * x_3 + 0,6 * x_4 + 1 * x_5 = 2,45, \quad (2.4)$$

При визначенні інтегрального показника Z за моделлю Альтмана діагностика банкрутства є високою ($1,81 \leq Z \leq 2,70$), що свідчить про нестійку роботу підприємства.

Чотирьох факторна модель Спрінгейта має вигляд:

$$Z = 1,03 * A + 3,07 * B + 0,66 * C + 0,48 * D = 1,45 \quad (2.5)$$

При визначенні інтегрального показника Z за моделлю Спрінгейта досліджуване підприємство не ідентифікується потенційним банкрутом, адже розрахункове значення $z > 0,86$.

Чотирьохфакторна модель Ліса має вигляд:

$$Z = 0,063 * A + 0,092 * B + 0,057 * C + 0,001 * D = 0,13 \quad (2.6)$$

Проте при визначенні інтегрального показника Z за моделлю Ліса дане підприємство є під загрозою банкрутства адже $z (0,11) < 0,13$.

Так як отримані показники протирічать одні одному. Вважаємо, що необхідно застосувати модель, яка більш є прийнятною для діяльності підприємств у вітчизняних умовах. Адже вищерозглянуті моделі визначення

ймовірності банкрутства є більш прийнятними для закордонного досвіду. Саме з цією метою промодельюємо ймовірність банкрутства для КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради на основі підходу, який розроблений О. Терещенко (табл. 2.18)

Таблиця 2.18

Методика розрахунку проміжних показників моделі О. Терещенка

Етап	Розрахунок
1	$X1 = p. 2000 \text{ (ф. 2)} / p. 1595 + 1695 \text{ (ф. 1)}$
2	$X2 = p. 1300 \text{ (ф. 1)} / p. 1595 + 1695 \text{ (ф. 1)}$
3	$X3 = p. 2350 \text{ (ф. 2)} / p. 1300 \text{ (ф. 1)}$
4	$X4 = p. 2350 \text{ (ф. 2)} / p. 2000 \text{ (ф. 2)}$
5	$X5 = p. 1101 \text{ (ф. 1)} / p. 2000 \text{ (ф. 2)}$
6	$X6 = p. 2000 \text{ (ф. 2)} / p. 1300 \text{ (ф. 1)}$

Формула для розрахунку узагальнюючого показника має наступний вигляд:

$$Z_{\text{Терещенко}} = 1,5 \cdot X1 + 0,08 \cdot X2 + 10 \cdot X3 + 5 \cdot X4 + 0,3 \cdot X5 + 0,1 \cdot X6 \quad (2.7)$$

$Z > 2$ – підприємство є фінансовою стійким і йому не загрожує банкрутство; $1 < Z < 2$ – у підприємства порушено фінансову рівновагу (фінансову стійкість), але йому не загрожує банкрутство за умови переходу на антикризове управління; $0 < Z < 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів; $Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом.

Розрахунок показника Z доцільно презентувати у табличній формі (табл. 2.19.) Відповідно до отриманого узагальнюючого показника Z можна свідчити про те, що за весь досліджуваний період він знаходиться у межах $Z > 2$. І це свідчить про те, що підприємству не загрожує банкрутство, воно є фінансово стійким.

Таблиця 2.19

Розрахунок ймовірності банкрутства КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради за моделлю О.Терещенка

Показники	Код рядка	2021	2022	2023
Вихідні дані				
Виручка від реалізації	2000	2673,3	159283,9	201101,4
Готівка	1165	18293	39198,9	53953,3
Чистий прибуток	2350	14554,3	21366,1	26191,7
Зобов'язання	(1595+1695)	13200,4	12232,2	36253,6
Валюта балансу	1300	135597,5	159529,4	224073,7
Виробничі запаси	1101	0	0	0
Розрахунки				
готівка/ зобов'язання	X_1	1,39	3,20	1,49
валюта балансу/ зобов'язання	X_2	10,27	13,04	6,18
чистий прибуток/ валюта балансу	X_3	0,11	0,13	0,12
чистий прибуток/ виручка	X_4	5,44	0,13	0,13
виробничі запаси/ виручка	X_5	0,00	0,00	0,00
виручка/валюта балансу	X_6	0,02	1,00	0,90
Ступінь можливості банкрутства	Z	31,20	7,96	4,64

Отже, на основі параметричного аналізу можна засвідчити, що досліджуване нами підприємство ефективно використовує фінансові ресурси, покращує прибутковість, платоспроможність та фінансову стійкість.

РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КП “РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИПУХЛИННИЙ ЦЕНТР” РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

3.1. Механізм управління фінансовими ресурсами КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

За результатами аналітичного дослідження КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради має задовільний фінансовий стан. Показники фінансової стійкості свідчать про те, що підприємство є фінансово стійким. Діяльність емітента фінансувалась за рахунок власних обігових коштів. Коефіцієнти ліквідності показують достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов’язань.

Проведений аналіз фінансової діяльності КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради уможлиблює визначення недоліків та загроз, виявлення внутрішньогосподарських резервів та їх залучення у господарську діяльність. На основі даного аналізу необхідно розробити заходи, які націлені на збільшення доходів та прибутків, зменшення витрат, підвищення рентабельності, поліпшення фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому.

Таким чином, на основі проведеного аналізу можна обґрунтувати фактори покращення фінансового стану КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради. Тому, з метою виявлення ключових напрямків зміцнення фінансової стійкості КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” було проведено SWOT-аналіз медичного закладу (табл. 3.1). За результатами даного аналізу було встановлено, що поряд з можливостями та сильними сторонами закладу, слабкою стороною досліджуваного підприємства є обмеженість фінансових ресурсів. Це в

сукупності впливає на те, що якість надання медичних послуг має низькі темпи росту, а також не належну матеріальну мотивацію медичного персоналу.

Таблиця 3.1.

Матриця SWOT-аналізу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Можливості: ✓ Медичний заклад має великий практичний досвід. ✓ Велика кількість працівників з найвищими кваліфікаційними категоріями. ✓ Наявність досвідчених і якісних фахівців. ✓ Наявність виробничих потужностей. ✓ Кваліфікаційні можливості медперсоналу ✓ Участь у міжнародних грантах ✓ Достатнє оснащення медичним обладнанням.	Загрози: ✓ Заклад охорони здоров'я залежить від фінансування з бюджету. ✓ Наявність конкурентів зі сторони приватних медичних установ на основі профілю медичної послуги. ✓ Низький рівень культури здорового способу життя. ✓ підвищення загального рівня захворюваності серед населення.
Сильні сторони: ✓ У лікарні працює висококваліфікований персонал. ✓ Розширюється обсяг медичних послуг. ✓ Має потужну лікувальну основу. ✓ Розробка та застосування сучасних технологій управління. ✓ Налагоджена ефективна комунікація з міською владою.	Слабкі сторони: ✓ Лікарня не надає особливого стимулу в роботі через обмежені фінансові ресурси. ✓ Темпи надання платних послуг дуже повільні. ✓ Медичний заклад має значні поточні витрати ✓ Перевищення енергоспоживання через відсутність енергоаудиту та системи енергоменеджменту. ✓ Неенергоефективні будівлі.

Проаналізувавши можливості, загрози, сильні та слабкі сторони досліджуваного підприємства та спрогнозувавши загальний фінансовий стан

лікарні, можна розробити деякі напрямки та пропозиції по покращенню фінансового стану даного підприємства.

Виходячи з цього заходи щодо підвищення якості управління фінансовою стабільністю КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради повинні бути спрямованні саме на вирішення даних проблем.

Виходячи з цього пропонуємо всі заходи поділити на 3 групи:

1. Заходи, що забезпечують розширення спектру платних послуг лікарні.
2. Заходи, що спрямовані на розширення зовнішніх джерел фінансування.
3. Заходи, що спрямовані на економію матеріальних витрат.

Найважливішим нормативно-правовим документом у сфері платного медичного обслуговування населення є Постанова Ради Міністрів України від 17.09.1996 року. № 1138 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах» [11]. Державне регулювання вартості відбувається через встановлення граничних тарифів на платні медичні послуги, які затверджують обласні державні адміністрації відповідно до постанови КМУ «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» від 25.12.1996 № 1548 [12].

Згідно з першою групою заходів рекомендується:

1. Визначення місцезнаходження з метою розміщення платних номерів.
2. Підготовка документів на придбання послуг з підготовки профілактичної документації по ремонту приміщення.
3. Договір на надання послуг з підготовки проектної та проектно-кошторисної документації на ремонт будівель.
4. Підготовка документів для придбання будівельних та ремонтних робіт.
5. Договір на проведення ремонту приміщення.
6. Підготовка документів на закупівлю обладнання та меблів для відділів.
7. Закупівля обладнання та меблів для надання послуг.
8. Оновлення переліку послуг медичного закладу.

В частині залучення додаткових джерел фінансування діяльності закладів охорони здоров'я вважаємо, що додатковими джерелами фінансування закладу можуть бути: допомога та благодійні гранти; фонди добровільного медичного страхування; оплата лікарні за надання послуг за договорами; оплата медичної допомоги, що надається роботодавцем працівникам; доходи від послуг лікарні, без урахування правил безкоштовного медичного обслуговування; за послуги, надані пацієнтам за власною ініціативою; добровільні внески та пожертви; готівкові надходження від надання публічних послуг, а також інші джерела не заборонені законодавством України.

Залучення додаткових джерел фінансування для забезпечення функціонування закладу охорони здоров'я не повинно суперечити чинному законодавству, встановленим та нормативним документам ЗОЗ-КНП. При розгляді пропозиції медичного закладу важливо включити положення щодо залучення додаткових фінансових ресурсів для вдосконалення матеріально-технічної та медичної бази закладу.

За другою групою напрямків суттєвим джерелом додаткового фінансового забезпечення лікарні може бути благодійна та спонсорська допомога. Перш за все, необхідно звернути увагу на суб'єктів господарювання, які ведуть підприємницьку діяльність у відповідній громаді. Причиною цього є те, що, відповідно до сучасних соціально-економічних тенденцій, представники компаній часто бачать себе соціально відповідальними партнерами для місцевої громади, в якій працює компанія. Спонсорство закладу охорони здоров'я може стати важливою частиною політики соціальної відповідальності представників приватних компаній регіону.

Керівництво КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради має активно прагнути розвивати тісну співпрацю з представниками благодійних організацій та приватних компаній, а також залучати нових партнерів та інвесторів. За рахунок благодійних та спонсорських коштів, необхідних для поточної роботи та розвитку лікарні, закупівля яких не передбачена планом публічних закупівель медичного

закладу та не фінансується з бюджету, можна придбати лікувально-діагностичне обладнання.

Додатковим джерелом фінансування КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради може бути дохід від здачі нерухомості в оренду (рішення про оренду нерухомості площею до 200 м² може прийматися самостійно директором медичного закладу - комунальної некомерційної організації, а рішення про здачу нерухомості в оренду на велику суму нерухомості може прийматися органом місцевого самоврядування в процесі забудови). конкуренції). Тому слід вживати заходів щодо залучення приватних підприємців, зацікавлених в організації свого бізнесу під оперативним керівництвом закладу (тобто приватної медичної лабораторії, приватної стоматологічної практики, аптечного магазину, харчового підприємства тощо) та оформлення орендних відносин відповідно до законодавства України.

Тому запровадження платних палат та залучення додаткових джерел фінансування діяльності лікарень підвищить фінансову стійкість КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради та дозволить здійснювати капітальні інвестиції у ремонт лікарень та закупівлю додаткового обладнання, закуповувати нове обладнання для фінансування реалізації нових заходів, спрямованих на отримання додаткового доходу, що дозволить збільшити потенціал закладу охорони здоров'я, що з робить його ще більш привабливим для пацієнтів.

Зростання грошових коштів підприємства впливає на збільшення коефіцієнту абсолютної ліквідності та дозволяє компанії отримувати довгострокові та короткострокові кредити від банку для фінансування поточних операцій. Адже такі рішення доступні лише установам з абсолютним коефіцієнтом ліквідності. Збільшення кількості платних медичних послуг призведе до збільшення грошових коштів.

Поряд з цим основним завданням лікарні є зниження витрат на фінансово-господарську діяльність, економія матеріальних ресурсів, контроль за

виконанням планів та завдань при управлінні бізнесом. Основні шляхи зниження витрат полягають в економії споживаних енергетичних і матеріальних ресурсів. Цього можна досягти шляхом впровадження передових методів заміни та модернізації тепло-, електроенергетичного, морально застарілого обладнання.

3.2. Обґрунтування заходів підвищення рівня формування та використання фінансових ресурсів

Сучасні умови розвитку ринку надають безліч можливостей для розвитку бізнесу завдяки постійному впровадженню інноваційних технологій. Вивчення попиту на сучасному ринку, тенденцій його розвитку та інноваційних нововведень дозволило підприємству вибрати можливі засоби технологічного оновлення, які матимуть позитивний вплив на господарську діяльність КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради. Пріоритетні напрями технічного оновлення підприємства представлені на рис. 3.1.

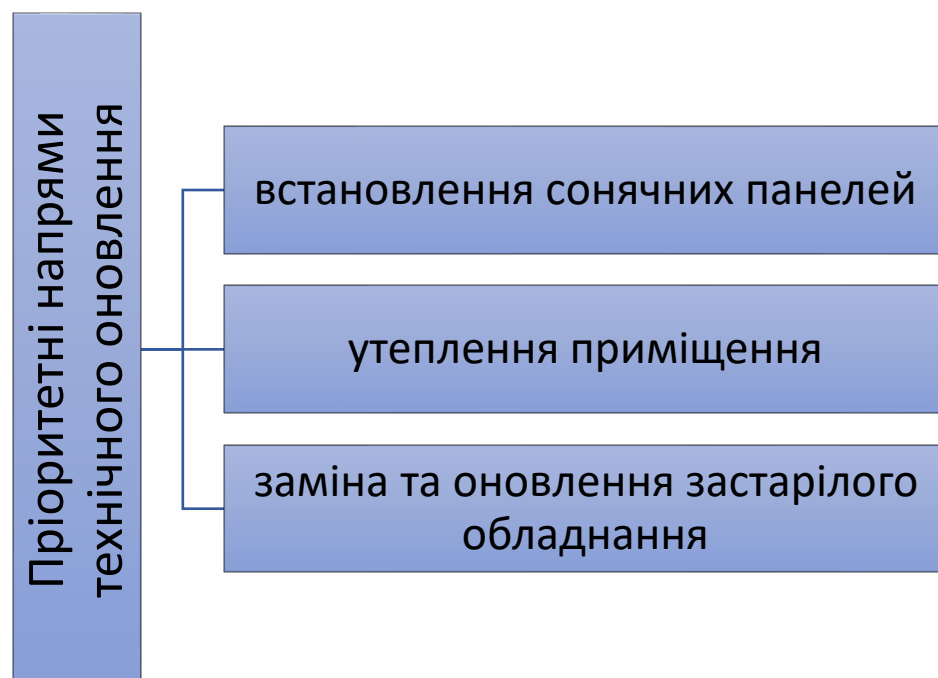

Рис. 3.1. Пріоритетні напрями технічного оновлення підприємства

Переваги та недоліки використання сонячних панелей представлено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Переваги та недоліки застосування сонячних панелей

Переваги	Недоліки
Відновлюваність. Це поновлюване джерело енергії, на відміну від викопних видів палива - вугілля, нафти, газу, які не відновлюються.	Мінливість За рахунок того, що сонячне світло відсутнє в нічний час, а також в похмурі і дощові дні, сонячна енергія не може служити основним джерелом електроенергії. Але, в порівнянні з вітрогенераторами, це, все-таки, більш стабільний варіант
Екологічна чистота У світлі останніх тенденцій в боротьбі за екологічну чистоту Землі, сонячна енергетика - це найбільш перспективна галузь	
Безшумність За рахунок того, що в системах на сонячному ресурсі немає ніяких рухомих вузлів, як, наприклад, в генераторах, вироблення електроенергії відбувається безшумно	Висока вартість. Застосування дорогих і рідкісних компонентів Випуск тонкоплівкових сонячних панелей вимагає введення телуриду кадмію (CdTe) або селеніду міді індію галію (CIGS), які є рідкісними і дорогими - це тягне за собою подорожчання системи альтернативного енергопостачання в цілому.
Економічність, низькі експлуатаційні витрати Обслуговування систем енергопостачання на сонячних батареях характеризується низькими витратами	
Інноваційні технології З кожним роком технології в сфері виробництва сонячних батарей стають все більш досконалими - тонкоплівкові модулі вводяться безпосередньо в будівельні матеріали ще на етапі зведення споруд	Мала щільність потужності Для вироблення 1 кВт електроенергії з сонячного тепла потрібна значна площа сонячних панелей.

Розглянемо основні плюси і мінуси використання сонячних батарей. Отже, сонячні батареї – це енергетичні системи, які використовують альтернативні джерела теплової енергії. Сонячні батареї використовують сонячну енергію. Це робить їх екологічними та безпечними. Причина цього полягає в тому, що в процесі роботи сонячних панелей немає біопалива, немає процесу горіння. Продуктивність сонячних панелей не має негативного впливу на навколишнє середовище або організм людини. Але у використання сонячних батарей є і мінуси.

Встановлення сонячних панелей має деякі недоліки, але переваги використання такого альтернативного джерела енергії є відносно вигідними та ефективними.

Виробників сонячних панелей в Україні на сьогоднішній день можна розділити на дві категорії:

1. Виробники з частковим циклом виробництва: у цю категорію входять компанії, які закупають сонячні панелі або запчастини від іноземних виробників (переважно в Китаї) і готові акумулятори в Україні або запасуються частково купленими деталями.

2. Виробники сонячних панелей повного циклу - це компанії, які представляють весь цикл виробництва сонячних панелей, включаючи вирощування та порізку кремнію, складання самих сонячних панелей, їх доставку та гарантію.

Розглянемо орієнтовну вартість встановлення сонячних батарей вітчизняного виробництва (табл. 3.3).

Для розрахунку ефективності такого проекту підприємством слід використати наступну формулу (3.1):

$$E_{it} = V_v / (V_i + T_v + O_v) \quad (3.1)$$

де E_{it} – коефіцієнт ефективності закупівлі товарів;

V_v – внутрішня виручка від продажу товару, що закупляється,

V_i – вартість товару, що закупляється,

T_v – транспортні витрати;

Ов – організаційні витрати.

Якщо $E_{it} > 1$, купівля товару є ефективною.

Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Prolog Semicor:

$$E_{it} = 188 / (151+39+10) = 0,94$$

Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Kness:

$$E_{it} = 242,4 / (190+56+815) = 1,1$$

Таблиця 3.3

Вартість закупівлі сонячних панелей вітчизняного виробництва

Показники	Компанія «Пролог Семікор», м.Львів	Kness, м. Вінниця
Вартість панелей, тис.грн.	151	190
Доставка, тис.грн.	39	56
Організаційні витрати, тис.грн.	10	15
Очікуваний ефект, тис.грн.	188	292

Джерело: складено автором

За результатами розрахунків визначено, що компанія Kness є ефективною для придбання та встановлення сонячних панелей, оскільки такий проект обходиться дешевше за рахунок того, що фірма купує обладнання для виготовлення батарей. До того ж сонячні панелі цієї фірми є потужнішими

Встановлення сонячних батарей імпортного виробництва.

Сьогодні в Україну завозять сонячні панелі з різних куточків світу. Разом з тим, оцінюється якість та економічна ефективність використання імпортних сонячних панелей (Додаток А). В основі цього списку знаходяться виробники сонячних панелей «Великої сімки»: компанії Canadian Solar, Hanwha Q CELLS, JA Solar, Jinko Solar, Trina Solar, LONGi та GCL Systems. Дана група називається Silicon Module Super League або SMSL. Перші місця рейтингу

виробників, що займає дана група, не є новинкою. Дана тенденція щодо даних компаній прослідковується вже не один рік, що вказує на їх високий авторитет та надійність.

Як видно з таблиці, 9 з 10 лідируючих компаній - це китайські компанії (за винятком Q-CELLS, панелі якої виробляються в Кореї). Адже Китай з кожним роком нарощує свої потужності та обсяги торгівлі, як для внутрішнього ринку, так і для імпорту. Слід враховувати орієнтовні витрати на придбання сонячних панелей іноземного виробництва (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Вартість закупівлі сонячних панелей у закордонних виробників

Показники	Canadian Solar	Q-CELLS
Вартість панелей, тис.грн.	196	184
Доставка, тис.грн.	126	78
Організаційні витрати, тис.грн.	60	55
Очікуваний ефект, тис.грн.	310	340

Якщо $E_{it} > 1$, купівля товару є ефективною.

Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Canadian Solar: $E_{it} = 310 / 382 = 0,81$

Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Q-CELLS: $E_{it} = 340 / 317 = 1,07$

Таким чином, результати розрахунків показують, що компанія Q-CELLS економічно вигідна в придбанні та встановленні сонячних панелей. Більш того, для визначення стратегічних засобів технологічної інноваційності досліджуваної фірми необхідно порівняти і оцінити запропоновані проекти з точки зору якості, ціни, швидкості доставки, асортименту та інновацій.

Для цього слід побудувати багатокутник ефективності запропонованих проектів (рис. 3.2).

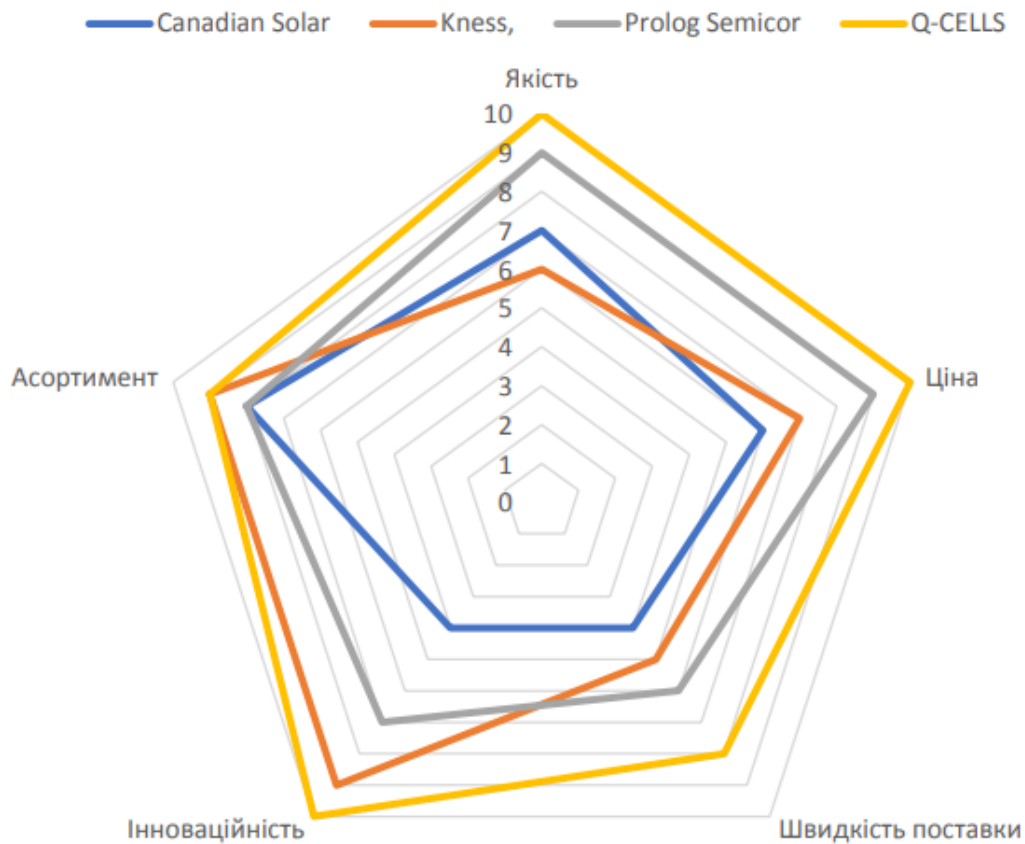

Рис.3.2. Порівняння характеристик різних виробників сонячних панелей

Хоча ми порівнюємо купівельну здатність цього обладнання з можливостями місцевих виробників, найефективніше купувати сонячні панелі в Q-CELLS, незважаючи на високі транспортні та організаційні витрати. Сонячні панелі, виготовлені в Кореї, потужні, доступні, довговічні та вимагають найменших витрат на обслуговування. Обґрунтування проекту встановлення даних сонячних панелей представлено у табл.3.3.

Після аналізу основних показників впровадження заходу, необхідно оцінити вплив запропонованого заходу на результати діяльності підприємства. Дані наведені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Обґрунтування проекту встановлення сонячних панелей

Показник	2023	2024	2025	2026
Обсяг інвестицій, тис.грн	8250,4			
Щорічний прибуток, тис.грн		4689,5	4689,5	4689,5
Дисконтний множник		0,8	0,64	0,512
Теперішня вартість прибутку (економії), млн. грн		3751,6	3001,28	2401,024
Чиста теперішня вартість проекту (економії), млн. грн	9153,91,51-8250,4 = 903,504 тис.грн.			
Індекс прибутковості	1,1			
Період окупності, роки	2 роки і 5 місяців			

Таблиця 3.6

Оцінка впливу запропонованого заходу на діяльність компанії

Зміст заходу	Показників	Значення показника		Оцінка впливу на ефективність	
		До	Після	Абсолют., тис.грн.	Відносна, %
		реалізації проекту			
Встановлення сонячних панелей	Виручка від реалізації, тис. грн.	201101,4	201101,4	-	-
	Чистий прибуток, тис.грн.	26191,7	27095,204	903,5	3,45
	Рентабельність продажів, %	13,0	13,5	0,4	0,1

Отже, при аналізі таблиці 3.6, ми бачимо, що реалізація даного проекту, матиме позитивний вплив на зростання чистого прибутку на 903,5 тис.грн. У відносному вираженні це становить близько 3,45%.

3.3. Моделювання показників фінансово-економічної діяльності підприємства

Для розрахунку прогнозних показників фінансово-економічної діяльності досліджуваного підприємства зупинимо свою увагу на питаннях забезпечення фінансової автономії КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради (табл.3.7)

Таблиця 3.7

Вихідні дані для прогнозування рівня фінансового потенціалу КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт економічної незалежності (автономії)	0,97	0,94	0,90	0,92	0,84
Залучений капітал	2639	6063,1	13200,4	12232,2	36253,6

У даному аспекті дослідження величиною Y виступає коефіцієнт економічної незалежності, а величиною X – залучений капітал. Наявність такої кореляційної залежності можна перевірити, розрахувавши коефіцієнт кореляції:

$$r = \frac{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i y_i - \bar{X} \bar{Y}}{\sigma_x \sigma_y} = \frac{\text{cov}(x, y)}{\sigma_x \sigma_y}, \quad (3.1)$$

де n – кількість пар відповідних значень (x_i, y_i) , $\bar{X}, \bar{Y}$ – середні арифметичні величин X та Y , σ_x та σ_y – їх середньоквадратичні відхилення, $\text{cov}(x, y)$ – коваріація величин X та Y :

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{X})^2}, \sigma_y = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{Y})^2},$$

$$\text{cov}(x, y) = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{X})(y_i - \bar{Y}). \quad (3.2)$$

Коефіцієнт кореляції є критерієм щільності лінійного взаємозв'язку між змінними x і y . Значення коефіцієнта кореляції розташовані між -1 та $+1$ ($-1 \leq r_{yx} \leq 1$). Позитивне значення коефіцієнта кореляції свідчить про прямий зв'язок між змінними (із зростання однієї ВВ зростає середнє значення іншої), а негативне – про зворотний зв'язок. Коли коефіцієнт кореляції прямує за модулем до 1 , це свідчить про наявність сильного лінійного зв'язку між x і y ; у протилежному випадку, коли коефіцієнт кореляції прямує до 0 , лінійного зв'язку немає.

Між досліджуваними показниками коефіцієнт кореляції становить $0,954$, що свідчить про прямий лінійний зв'язок.

Коефіцієнт детермінації регресійної моделі R^2 є одним з критеріїв адекватності моделі до статистичних даних і показує, на скільки відсотків варіація залежної змінної y визначається варіацією незалежної змінної x . Наприклад, у нашому випадку, значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,92$ (рис.3.3) свідчить про те, що 92% загальної дисперсії змінної y пояснюється рівнянням регресії, а 8% - іншими неврахованими в моделі випадковими факторами, що свідчить про високу адекватність побудованої моделі до статистичних даних.

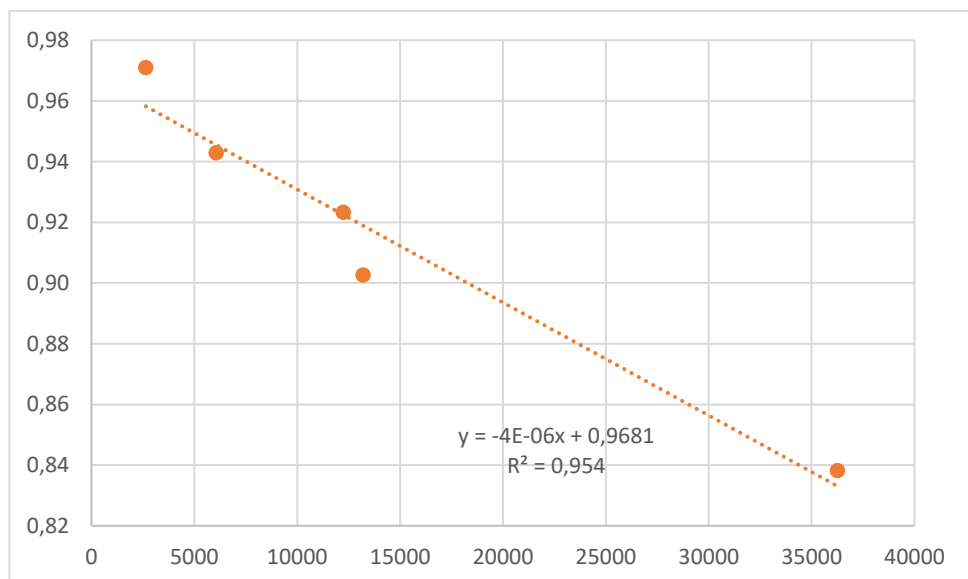

Рис. 3.3. Діаграма розсіювання

Джерело: побудовано автором на основі власних розрахунків

Маючи значення R^2 можна здійснити строгу перевірку адекватності моделі. Для цього використовується F – критерій Фішера. Спочатку розраховується відношення Фішера (F – статистика):

$$F = \frac{R^2}{1 - R^2} (n - 2) \quad (3.3)$$

Потім для рівня значущості α (як правило він дорівнює 0,05 або 0,01) та ступенів свободи $k_1 = 1; k_2 = n - 2$ визначається критичне значення критерію Фішера $F_{kp} = F_{\alpha, 1, n-2}$. Якщо виконується співвідношення

$$F > F_{kp} \quad (3.4)$$

то побудована регресійна модель адекватно апроксимує дані спостережень.

У нашому випадку $F(62,3) > F_{kp}(10,13)$, що свідчить про адекватність моделі.

Також для перевірки статистичної значущості коефіцієнта кореляції використовують t - критерій Стюдента:

$$t_r = \frac{r_{xy} \sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r_{xy}^2}}, \quad (3.5)$$

розраховане значення порівнюють його з критичним значенням параметра $t_{kp} = t_{\alpha/2, n-2}$, де α - рівень значущості, зв'язаний з рівнем надійності P співвідношенням $\alpha = 1 - P$. Якщо виконується співвідношення

$$|t_r| > t_{kp}, \quad (3.6)$$

то коефіцієнт r_{xy} - є значущим (статистично значуще відрізняється від нуля).

На другому етапі верифікації моделі регресії слід здійснити перевірку статистичної значущості параметрів моделі a_0, a_1 . Для кожного з коефіцієнтів

необхідно розрахувати t – статистику:

$$t_{a_0}^* = \frac{|a_0|}{S_{a_0}}, \quad t_{a_1}^* = \frac{|a_1|}{S_{a_1}}. \quad (3.7)$$

Тут $S_{a_0}^2, S_{a_1}^2$ - дисперсії параметрів a_0, a_1 ; S_{a_0}, S_{a_1} - середньоквадратичні похибки визначення параметрів регресії

$$S_{a_1}^2 = \frac{S^2}{n \cdot \sigma_x}, \quad S_{a_0}^2 = \frac{S_{a_1}^2 \cdot \sum x_i^2}{n}, \quad S^2 = \frac{\sum (y_i - y_i^*)^2}{n - 2}. \quad (3.8)$$

Якщо виконується умова $|t_{a_j}^*| > t_{кр}$, то відповідний параметр a_j вважається статистично значущим. Якщо статистично незначущим є параметр a_1 , то неадекватною є вся модель парної лінійної регресії у цілому і вона повинна бути перебудована. Якщо статистично незначущим є параметр a_0 , це не впливає на адекватність моделі. Це означає, що модель має право на практичне використання.

Отже здійснимо аналіз параметрів моделі. Як, відомо з рис.3.6 емпіричній формулі:

$$y^* = a_1 x + a_0, \quad (3.9)$$

Відповідно до здійснених вищенаведених розрахунків у програмі Excel, можна стверджувати, що отримані значення становлять: $t_{a_1}^* = 111,9$. Поряд з цим відмітимо, що $t_{a_0}^* = -7,9$. Відповідно до таблиці «Критичних точок розподілу показника t - Стьюдента», для рівня значущості 0,05 та 3 ступенів вільності $t_{кр}$ становить 3,18.

Можна зробити висновок, що коефіцієнти регресії a_1 є статистично значущим ($|t_{a_j}^*| > t_{кр}$), a_0 є статистично не значущим ($|t_{a_j}^*| < t_{кр}$). Такі результати свідчать про те, що дана модель має право на практичне застосування.

Отже, зв'язок між коефіцієнтом економічної незалежності та залученим капіталом є тісним та прямолінійним.

ВИСНОВКИ

Формування, розміщення та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств мають певні особливості. Діяльність цих компаній є комплексною через свій галузевий характер і безпосередньо впливає на життя людей, умови праці та дозвілля. Їх метою є надання високоякісних послуг населенню та споживачам в частині надання їм відповідних послуг. Ці заклади, які є частиною місцевої економіки, мають особливий характер налагодження фінансових відносин. Адже такі структури частково утримуються з місцевого бюджету. У системі грошових відносин фінансова діяльність комунальних підприємств створюється у зв'язку з формуванням та використанням фінансових ресурсів для забезпечення продуктивного функціонування та відтворення соціальної сфери.

Техніко-економічна характеристика КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” засвідчує позитивне тенденцію до зростання виручки від реалізації, чистого прибутку, продуктивності праці, фондівіддачі, середньомісячної заробітної плати. Якщо розглядати структуру майна, то можна сказати, що меншу частку у ній займають оборотні активи. Відповідно на необоротні активи припадає більша частка, однак мають тенденцію до зниження. Так, у 2021 році вони становили 70,95%, у 2022 році зменшуються до рівня 62,5 %, а у 2023 році – 50,9 %. Варто зазначити, що необоротні активи досліджуваного підприємства на 100% складаються з основних засобів. У структурі оборотного майна, яка є нестабільною й характеризується переважанням грошових коштів у 2022 році та запасів у 2021 та 2023 роках.

Спостерігається зростання капіталу як власного, так і залученого в абсолютному виразі. Також незважаючи на абсолютне зростання власного капіталу, його значення у загальній структурі капіталу зменшується з 45% до 31%. Це означає, що залучений капітал зростає більшими темпами ніж власний, що є досить негативною динамікою для підприємства.

Аналіз ліквідності підприємства свідчить, що одна частина розрахованих показників відносно відповідає встановленим мажам нормативів, а інша частина показників не відповідає. Так, рівень абсолютної ліквідності підприємства у 2021 - 2023 рр. перевищує рівень вищої границі нормативу показника 0,3. Це засвідчує, що у досліджуваного підприємства за період 2021-2023 рр. було достатньо найбільш ліквідних активів (грошей) для сплати поточних зобов'язань. Поряд з цим варто зауважити, що перевищення результуючого показника у декілька разів свідчить про те, що у КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради є вільні грошові ресурси, які можна залучати у господарську діяльність медичного закладу.

Варто зазначити, що спостерігається змінна тенденція динаміки загальної платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради з рівня 1,87 у 2021 році до рівня 3,71 у 2022 році та 1,95 у 2023 році. Така різка динаміка до зменшення у 2023 році спричинена тим, що пасиви досліджуваного підприємства зростали більшими темпами ніж активи.

Аналіз та оцінка показників фінансової стійкості КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради свідчить про його нормальну фінансову стійкість. Перш за все показник автономії є першим підтвердженням даного висновку. Адже величина власного капіталу перевищує рівень 50%. Поряд з цим, варто відмітити, що спостерігається змінна тенденція щодо динаміки коефіцієнта фінансування.. Таку тенденцію можна пояснити змінними тенденціями до зростання власного капіталу у 2022 році та зменшенням позикового капіталу. А у 2023 році позиковий капітал зростав більшими темпами ніж власний капітал.

Коефіцієнт маневреності (характеризує співвідношення оборотних активів до власного капіталу підприємства та відповідно відповідає за ту частку активів, що саме формуються за рахунок власних фінансових ресурсів)

не відповідав нормативу (більше 0,5. Однак у 2023 році даний показник більше нормативу та становить 0,59. Безумовно це є позитивною тенденцією.

Також варто зазначити, що коефіцієнт інвестування характеризується стабільною тенденцією до зростання з рівня 1,27 у 2021 році, 1,48 у 2022 році та 0,59 у 2023 році. Така тенденція характеризує те, що зростає частка фінансування основних засобів досліджуваного підприємства за рахунок власного капіталу.

На основі розрахованих параметрів ділової активності досліджуваного підприємства, можна зробити висновок про те, що у 2022 році всі досліджувані показники зросли, а у 2023 році характеризувалися незначною тенденцією до зменшення. КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради є прибутковим та має досить непоганий рівень рентабельності. Варто відмітити, що здебільшого показники рентабельності у 2022 році зростають, а у 2023 році характеризуються незначним зменшенням.

За результатами SWOT-аналіз медичного закладу було встановлено, що поряд з можливостями та сильними сторонами закладу, слабкою стороною досліджуваного підприємства є обмеженість фінансових ресурсів. Виходячи з цього заходи щодо підвищення якості управління фінансовою стабільністю КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради повинні бути спрямованні саме на вирішення даних проблем.

Виходячи з цього пропонуємо всі заходи поділити на 3 групи:

1. Заходи, що забезпечують розширення спектру платних послуг лікарні.
2. Заходи, що спрямовані на розширення зовнішніх джерел фінансування.
3. Заходи, що спрямовані на економію матеріальних витрат.

Вивчення попиту на сучасному ринку, тенденцій його розвитку та інноваційних нововведень дозволило підприємству вибрати можливі засоби технологічного оновлення, які матимуть позитивний вплив на господарську діяльність та економію матеріальних витрат КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради.

Встановлення сонячних панелей має деякі недоліки, але переваги використання такого альтернативного джерела енергії є відносно вигідними та ефективним. Адже на основі проведеного порівняння вітчизняних та закордонних виробників було встановлено, що найефективнішим варіантом є купівля сонячних панелей в Q-CELLS, незважаючи на високі транспортні та організаційні витрати. Сонячні панелі, виготовлені в Кореї, потужні, доступні, довговічні та вимагають найменших витрат на обслуговування.

Реалізація даного проекту, матиме позитивний вплив на зростання чистого прибутку на 903,5 тис.грн. (за рахунок економії матеріальних витрат) У відносному вираженні це становить близько 3,45%. Отже, на сьогодні основним завданням лікарні є зниження витрат на фінансово-господарську діяльність, економія матеріальних ресурсів, контроль за виконанням планів та завдань при управлінні діяльністю закладу. Основні шляхи зниження витрат полягають в економії споживаних енергетичних ресурсів. Цього можна досягти шляхом впровадження передових методів заміни та модернізації тепло-, електроенергетичного, морально застарілого обладнання. Це дозволить вивільнити кошти на впровадження наступних проектів технологічного оновлення лікарні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безгубенко Л., Мокрицька А. Управлінські технології фінансового менеджменту установ охорони здоров'я. Світ фінансів. Вип.3. 2012. С. 101-111
2. Бондар Т., Спірюгов Д. Фінансове забезпечення комунальних підприємств в системі місцевих фінансів. Scientific journal "MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS ".№2. 2024. С.150-158
3. Вдосконалення державного регулювання ринку комунальних послуг в Україні : [матеріали круглого столу], Київ, квіт. 2005 р. / вступ. слово Л. Хандріх, Ф. Павел. К. : [б. в.], 2005. 92 с.
4. Вовк В.М. Методика та організація аналізу формування і використання фінансових ресурсів підприємства: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата економічних наук: спец. 08.06.04 "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит". Тернопіль, 2004. 20 с.
5. Вонсович В.В. Рентабельність як основний показник ефективності діяльності підприємства. Економіка та управління підприємствами. Запоріжжя. 2018. С.29-31
6. Глухова В. І., Гомулко Н. В. Комунальний кредит як джерело фінансового забезпечення розвитку територіальних громад. Modern Economics. 2020. № 21. С. 19-25. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2020)-06).
7. Гончаров А. Б. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2007. 237 с.
8. Господарський кодекс України. Глава 7: ПІДПРИЄМСТВО. ст. 62.
9. Господарський кодекс України. Ст. 78 від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
10. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
11. Гринів Б.В. Деякі проблеми методики аналізу фінансової стійкості підприємства. Вісник Львівської комерційної академії. Серія : Економічна. 2014. Вип. 44. С. 123-127.

- 12.Гриньова В. М. Фінанси підприємств. 2-е вид., перероб. та допов. К.: Знання-Прес, 2004. 424 с.
- 13.Гудзь О. Є. Джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. Облік і фінанси АПК. 2007. №3/5. С. 100–105.
- 14.Дейнека О.В., Остапенко О.А. Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування. Молодіжн. наук. вісн. УАБС НБУ. Економічні науки. 2013. № 4.
- 15.Довбня С. Б. Методичні особливості показників рентабельності та розробка їх класифікації. Молодий вчений. 2014. № 5. С. 94–97.
- 16.Довбня С. Б. Оптимізація програми фінансування підприємства. Сталий розвиток економіки. 2013. №18. С. 79–82.
- 17.Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: www.economy.nauka.com.ua
- 18.Жулин О. В., Зеленюк-Джунь Л. В. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств і перспективи їх розвитку. Бізнес-інформ, № 7, 2020. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform2020-7_0-pages-174_180.pdf.
- 19.Загірняк Д.М., Данилко В.К., Іщенко С.В., Лига Д.Л. Стратегічна стійкість в умовах глобалізації економіки як антикризовий інструмент. Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки). Харків, 2020 (3). С. 102-105. URL: <http://es.khpi.edu.ua/article/view/2519-4461.2020.3.102>.
- 20.Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн / В. В. Зайчикова. К. : НДФІ, 2007. – 299 с.
- 21.Закон України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житловокомунального господарства на 2009–2014 роки» від 06.11.2012 № 5469 -VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1869-15>.

22. Закон України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житловокомунального господарства на 2009–2014 роки» від 06.11.2012 № 5469 -VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1869-15>.

23. Килимник І. І. Практичні проблеми в галузі житлово-комунального господарства та шляхи їх вирішення. Open Journal System, № 1 (2015), С. 48-50.

24. Кириленко О. П. Місцеві фінанси. Підручник 2-ге видання, доповнене і перероблене Тернопіль 2014 с.7 -31.

25. Кириленко О. П. Фінансове забезпечення підприємств водопостачання та водовідведення в умовах бюджетної децентралізації. Фінанси України. 2015. № 3. – С. 88-101.

26. Кириченко С. О. Сучасний фінансовий стан підприємства та перспективи його розвитку. Сучасні проблеми економіки та підприємництва. 2015. Вип. 16. С. 261 -265.

27. Кіндзюр О. С. Регулювання інвестиційного розвитку житлово-комунальної сфери України: дис... кандидата економічних наук: 08.00.03. Львів, 2017.

28. Кірейцев Г. Г. Фінанси підприємств: Навч. посібник: Курс лекцій / За ред. д.е.н., проф. Г. Г. Кірейцева. К.: ЦУЛ, 2002. 268 с.

29. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент : [навч. посіб.] / Г. Г. Кірейцев –Житомир : ЖІТІ, 2001. 440 с. 7. Коробко М. В. Оптимізація структури капіталу / М. В. Коробко // Вісник Техно-логічного університету Поділля. 2003. №1 (Ч. 2). – С. 110– 115.

30. Ковальчук Н. О. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. В. 11. С. 368 -371.

31. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_47_277.pdf

32. Комунальне підприємство. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції. А. Г. Чубенко, М. В. Лошицький, Д. М. Павлов, С. С. Бичкова, О. С. Юнін. Київ : Ваіте, 2018. С. 346.

33. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К.: Знання. 2000. 380 с.

34. Косарева І. П. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. Молодий вчений. 2017. Вип. 4. С. 678-682.

35. Кремень В. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2011. №1 (115). С. 107-115.

36. Кузьмін О. Є. Нормативно-критеріальне забезпечення діагностики фінансового стану підприємства. Фінанси України. 2010. №8. С. 105-114.

37. Лаврик, В. В. Фінансове забезпечення житлово-комунального господарства територіальних громад в умовах децентралізації : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Суми, 2021. 247 с.

38. Лазоренко В. В. Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2018. Вип. 1. С. 81-86.

39. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. К. : КНЕУ, 2001. 387 с.

40. Левкович О. В., Калашнікова Ю. М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. Ефективна економіка. 20 21. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8776> (дата звернення: 24.0 4.20 22).

41. Лега Ю. Вдосконалення управління житлово-комунальним комплексом України в сучасних умовах розвитку національної економіки / Ю. Лега, Т. Качала, Н. Чечетова. Черкаси : ЧДТУ, 2003. 219 с.

42. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: «ХайТек Прес», 20 0 8. 336 с.

- 43.Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч.посібн. Тернопіль: ТНЕУ. 2016. 304 с.
- 44.Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: навч. пос. Київ: Знання. 2004. 508 с.
45. Мардус Н.Ю. Теоретичні і методичні підходи до визначення фінансового результату в обліку і аудиті. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 8. С. 873–875.
- 46.Маренкова Л.О. Сучасні підходи щодо визначення сутності фінансових ресурсів підприємства в ринковій економіці. Вісник економіки транспорту та промисловості. 2010. № 29. С. 344 - 347.
- 47.Марцин В.С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові фінансового стану підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2008. №7. С. 26-28.
- 48.Марченко А.А. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів. Фінанси України. № 9. 2002. С.102–107.
- 49.Масюк, Ю., Шкода А. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Економіка та суспільство, (34). 2021. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/994>
- 50.Матвійчук Д. О. Теоретичні основи формування фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах господарювання. Вісник Хмельницького національного університету. 2008. № 5. / Т. 2. С. 80 – 82.
- 51.Мельник О. Особливості функціонування фінансових ресурсів в системі управління підприємством. Галицький економічний вісник. 2012. №3(36). с.108-116
- 52.Місцеве управління: поняття, терміни, визначення : словник-довідник / уклад. О. Д. Лазор, О. Я. Лазор. К. : Дакор, 2004. 336 с.
- 53.Місцеві фінанси : підруч. за ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. 2-ге вид., доп. і перероб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. 448 с.

54.Наукові засади реформування і розвитку житлово-комунального господарства: монографія. Поважний О.С., Попов О.П., Запатріна І.В., Волков В.П. та ін. Черкаси. Брама-Україна, ЧДТУ, 2011. 436 с.

55.Наумова Л.Ю. Фінансова стійкість підприємств та її забезпечення в трансформаційній економіці України. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук Спеціальність 08.00.08. Гроші, фінанси і кредит. 2008. 19 с.

56.Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2013. № 9. С. 92.

57.Опачанський Д. Методи визначення приросту фінансових ресурсів підприємства, напрямків та ефективності їх використання. Економіст. 2006. №12. С. 44–47

58.Отенко І. П. Фінансовий аналіз: навч. посібн. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2015. 156 с.

59.Офіційна звітність КП “Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради. URL: https://clarity-project.info/edr/02000205/yearly-finances?current_year=2020

60.Офіційний веб-сайт Державної служби Казначейства. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/filestorage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>.

61.Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/Arch_reg.htm.

62.Погорєлов В. С. Формування бюджетів територіальних громад в умовах фіскальної децентралізації. Автореферат дис... кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси, кредит. ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана», Київ, 2019. 22 с.

63.Подольська В.О. Комплексна оцінка фінансової стійкості підприємства. Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. 2009. № 4 (35). С. 136-142.

64.Поліщук М.Р. Шляхи підвищення прибутковості підприємства в умовах глобальної економіки. Економіка інноваційної діяльності підприємств. Київ. №4. С.25-26.

65.Регуляторна реформа у житлово-комунальному господарстві : аналіт. доп. до проекту «Програма розробки політики». Міжнар. центр перспект. дослідж., 2005. URL : http://www.icps.com.ua/doc/ZKH_regul_reform.pdf.

66.Савельєва А.О. Фінансова стійкість підприємства та фактори, що впливають на неї. Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm2018/paper/view/3806/3169> (дата звернення: 28.03.2022).

67.Сімах Ю.А. Визначення поняття конкурентостійкість підприємства. Вісник Міжнародного слов'янського університету. Серія «Економічні науки». 2007. Т. X. № 1. С. 12–16.

68.Сокольська Р.Б., Зелікман В.Д., Акімова Т.В. Фінансовий аналіз. Частина II. Спеціальні методи фінансового аналізу. Навч. Посібник. Дніпро: НМетАУ, 2016. 76 с.

69.Токарев О.М., Гук О.В. Фінансова стійкість підприємств як передумова його інноваційного розвитку. Сучасні підходи до управління підприємством: збірник наукових праць. Київ, 2018. С. 284-291.

70.Топчій О. О. Модернізація сфери житлово-комунального господарства міських агломерацій в умовах децентралізації: дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.05. Одеська національна академія харчових технологій МОН України. Одеса, 2020.

71.Тульчинська С. О. Проблеми оцінки фінансового стану підприємства і напрямки їх вирішення. Сучасні проблеми економіки та підприємництва. 2013. Вип. 12 . С. 295-301.

72.Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. Київ: Видавництво європейського університету, 2011. 253 с.

73. Хачатурян С. В. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація. Фінанси України. 2003. № 4. С. 77 - 81.
74. Химич І. Фінансова стратегія як елемент фінансової стабільності підприємства. Галицький економічний вісник. 2013. №4(43). С.158-164
75. Хрущ Н.А., Корпан О.С. Фінансова стратегія в системі корпоративного управління підприємствами. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2013. №3. С.120-126.
76. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: Підручник. К.: ЦУЛ, 2008. 566с.
77. Чубик, М. В., Левицька С. О. Організаційно-методичне забезпечення аналізу необоротних активів як важливого напрямку менеджменту підприємства. Актуальні проблеми обліково-аналітичного забезпечення суб'єктів господарювання в умовах сталого розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених. С.138-141.
78. Шаповал Л. П. Формування фінансово-кредитних відносин в комунальному господарстві. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип. 10 (101). К., 2009. С.127 – 131.
79. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навчальний посібник. Київ: Каравела, 2007. 584 с.
80. Шевчук К.В., Бондар В.І. Фінансові результати як економічна категорія, особливості відображення їх в обліку та звітності підприємства. Економічна науки. Облік і фінанси. 2019. Вип.16. С.158-166
81. Шипіна С. Б. Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. Житомир, 2012. № 1(59). С. 229–232.
82. Як побороти неефективність комунальних підприємств? // Центр економічної стратегії. 27.08.2020. URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=wm&ogbl#inbox/FMfcgxwKkRMtlSfPZLWKVKjWChZRlcpG?projector=1&messagePartId=0.1>.

83. Як фінансування комунальних підприємств спотворює конкуренцію? // Центр економічної стратегії. 20.05.2020 р. URL: <https://ces.org.ua/how-does-utility-financing-impairs-competition/>.

84. Ясіновська І. Ф. Оцінка фінансового стану підприємств регіону. Регіональна економіка. 2016. №1. С. 188-195.

85. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки Таврійського національного університету імені ВІ Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Том 29 (68). Вип. № 3. С. 173-180.

86. Trunina I., Kushal I., Zagirniak D. An imitation model of the financial-economic mechanism of taking strategic decisions at the enterprise. Proceedings IES2018 Innovative Economic Symposium 2018. Beijing, China, 2018. SHS Web of Conferences 61, 01027 (2019) IES2018.

ДОДАТКИ

Додаток А

Український рейтинг імпортерів сонячних батарей

Ranking	Producer	
1	JinkoSolar	
2	Trina Solar	
3	Canadian Solar	
4	JA Solar	
5	Hanwha Q-CELLS	
6	GCL-SI	
7	LONGi Solar	
8	Risen Energy	
9	Shunfeng (incl. Suntech)	
10	Yingli Green	

Звіт подібності

метадані

Заголовок

свисталюк магістерська.docx

Автор

Свисталюк Вікторія Сергіївна

Науковий керівник / Експерт

Свисталюк Вікторія Сергіївна

підрозділ

National University of Water and Environmental Engineering

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		5
Інтервали		0
Мікропробіли		28
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		193

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

18.13%

18.13%

КП 1

2.55%

2.55%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

17655

Кількість слів

137279

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://www.referat911.ru/Analiz-finansovoi-deyatelnosti-predpriyatiya/fnansovoeconomchnij-stan-pdprimstva-sut-ta/601398-3519998-place3.html	206	1.17 %
2	монографія 2024 на схожість.docx 12/8/2024 National University of Water and Environmental Engineering (National University of Water and Environmental Engineering)	126	0.71 %
3	http://ep3.nuwm.edu.ua/4036/1/104-107.pdf	99	0.56 %

4	https://oppc.communal.rv.ua/media/uploads/%D0%B1%D1%83%D0%BA%D0%BB%D0%B5%D1%82_70%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B21_8_1.pdf	84	0.48 %
5	Управління економічним потенціалом підприємства (на прикладі ПАТ «Укртелеком») 6/21/2022 Rivne State Humanities University (Рівненський державний гуманітарний університет)	83	0.47 %
6	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13645/1/%D0%A3%D0%A2%D0%A4%D0%9C_2012.doc	81	0.46 %
7	https://oppc.communal.rv.ua/media/uploads/%D0%B1%D1%83%D0%BA%D0%BB%D0%B5%D1%82_70%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B21_8_1.pdf	72	0.41 %
8	https://elar.khmnu.edu.ua/bitstreams/1738ed05-dac3-47f0-a8c2-ed2e2a8f3897/download	65	0.37 %
9	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13645/1/%D0%A3%D0%A2%D0%A4%D0%9C_2012.doc	62	0.35 %
10	Управління економічним потенціалом підприємства (на прикладі ПАТ «Укртелеком») 6/21/2022 Rivne State Humanities University (Рівненський державний гуманітарний університет)	59	0.33 %
з бази даних RefBooks (0.29 %)			
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
джерело: Paperity			
1	Linear regression model as a means of trends in freight traffic I. В. Ломинога;	34 (3)	0.19 %
2	The Tools of Financial Policy in the Dairy Products Subdivision of the Agroindustrial Complex Bielosviet Oleksandr. V.;	18 (1)	0.10 %
з домашньої бази даних (1.57 %)			
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	монографія 2024 на схожість.docx 12/8/2024 National University of Water and Environmental Engineering (National University of Water and Environmental Engineering)	221 (6)	1.25 %
2	курсова_робота_Власюк_В_Фін_менеджмент_у_сфері_бізнесу.docx 12/6/2024 National University of Water and Environmental Engineering (National University of Water and Environmental Engineering)	57 (4)	0.32 %
з програми обміну базами даних (2.94 %)			
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	Управління економічним потенціалом підприємства (на прикладі ПАТ «Укртелеком») 6/21/2022 Rivne State Humanities University (Рівненський державний гуманітарний університет)	309 (19)	1.75 %
2	Розробка технології формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства 1/23/2018 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	61 (4)	0.35 %

3	Лаврик_Левандівський.docx 11/6/2023 Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (VSPNU) (VSPNU)	29 (4)	0.16 %
4	МКР БЛОХІН без тит, завд. ... 11/4/2024 V. N. Karazin Kharkiv National University (KKNU) (Кафедра)	21 (3)	0.12 %
5	Удосконалення методів та організаційних форм управління державною комунальною власністю на територіях 4/15/2024 Interregional Academy of Personnel Management (Хмельницький інститут імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України)	17 (1)	0.10 %
6	Хмара Сергій, Система управління підприємством Майстренко Ю.В., маг 11/22/2024 European University (European University)	16 (3)	0.09 %
7	Дисертація 21.11.23 (1).docx 12/22/2023 Shupryk NHU of Ukraine (НУОЗ України імені П. Л. Шупика)	16 (2)	0.09 %
8	Шило_Ткач_плагіат 5/29/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра математичного моделювання та статистики)	12 (2)	0.07 %
9	Dzhymshyashvili_diplom_Miroshnichenko_MEV_21-05-24 5/21/2024 V. N. Karazin Kharkiv National University (KKNU) (Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу - кафедра міжнародних економічних відносин імені А.Голікова)	12 (2)	0.07 %
10	Левінзон Д.А._квал.роб.doc 5/30/2023 Odessa National Polytechnic University (ІПСУ Каф. менедж., фінансів та бізнес технологій)	8 (1)	0.05 %
11	Панько_Іванюк.doc 5/11/2020 Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (VSPNU) (VSPNU)	7 (1)	0.04 %
12	УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА 6/17/2024 International University of Economics and Humanities named after Academician Stepan Demianchuk (International University of Economics and Humanities named after Academician Stepan Demianchuk)	6 (1)	0.03 %
13	Управління фінансовою стійкістю підприємства. Дипломна робота. pdf 12/2/2022 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	5 (1)	0.03 %

з Інтернету (13.32 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://oppc.communal.rv.ua/media/uploads/%D0%B1%D1%83%D0%BA%D0%BB%D0%B5%D1%82_70%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B21_8_1.pdf	427 (16)	2.42 %
2	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13645/1/%D0%A3%D0%A2%D0%A4%D0%9C_2012.doc	358 (18)	2.03 %
3	https://www.referat911.ru/Analiz-finansovoi-deyatelnosti-predpriyatiya/fnansovoeconomchnij-stan-pdprimstva-sut-ta/601398-3519998-place3.html	211 (2)	1.20 %
4	https://lavkaradosti.com.ua/index/2020/uk/batarea-plusi-i-minusi-sonacnoi-energii.php	179 (8)	1.01 %

5	https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-7-sklikannya/1223-pro-deyaki-pitannya-reorganizaciyi-komunalnogo-zakladu	171 (17)	0.97 %
6	http://ep3.nuwm.edu.ua/4036/1/104-107.pdf	126 (3)	0.71 %
7	https://gi.edu.ua/koledzh/pidrozdh/biblioteka/reposytorii/%D1%84%D0%B0%D0%B9%D0%BB/%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%B8/eb66da4b557d4b9e8b0f2ca97818e339	122 (11)	0.69 %
8	http://ep3.nuwm.edu.ua/3966/1/06-03-27.pdf	99 (10)	0.56 %
9	https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2421/2341/	91 (3)	0.52 %
10	https://elar.khmnu.edu.ua/bitstreams/1738ed05-dac3-47f0-a8c2-ed2e2a8f3897/download	79 (2)	0.45 %
11	https://ror.gov.ua/upload/content/2024/April/IRggcaMC.docx	66 (9)	0.37 %
12	https://nadoest.com/3-temi-ta-zmist-disciplini-stor-2	58 (6)	0.33 %
13	https://ua-referat.com/uploaded/poyasnyvalena-zapiska-do-diplomnoyi-magistersekoyi-roboti-mag/index8.html	50 (1)	0.28 %
14	https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/30530/1/Yunal_magistr.pdf	48 (2)	0.27 %
15	https://vinrada.gov.ua/upload/docs/addons/e7c244532cc8f5adf2e522465837add7.pdf	27 (2)	0.15 %
16	https://library.if.ua/book/117/7877.html	22 (1)	0.12 %
17	https://ananiy-mr.od.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/%E2%84%96994-pro-zatverdzhennya-perspektyvnogo-planu-rozvytku-komunalnogo-nekomercyjnogo-pidpryemstva.docx	22 (2)	0.12 %
18	https://ukrbukva.net/page,15,79268-Rol-buhgalterskogo-balansa-v-finansovom-analize-predpriyatiya.html	19 (2)	0.11 %
19	http://ni.biz.ua/17/17_3/17_33206_metodi-prognozirovaniya-bankrotstva-predpriyatiya.html	17 (1)	0.10 %
20	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18530/1/%D0%91%D0%B5%D0%B7%D0%B3%D1%83%D0%B1%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9B_.pdf	16 (1)	0.09 %
21	http://ep3.nuwm.edu.ua/14267/1/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%20%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%85.pdf	16 (2)	0.09 %
22	https://uacrisis.org/uk/rozyasnennya-0803202401	15 (1)	0.08 %
23	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b331559d-bc7a-4869-9e0d-fbbb1132cf0b/content	13 (2)	0.07 %
24	https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/1_%D0%9C%D0%B5%D1%82.%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80-%D0%9A%D0%9A%D0%AF_%D0%9C%D0%A1%D0%90-570_%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2.%D0%B4%D1%83%D0%BC%D0%BA%D0%B8-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%80.%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB_.pdf	12 (2)	0.07 %
25	https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.03/2016/Dissertation_Sagaidak_M_P_.pdf	12 (1)	0.07 %
26	https://studopedia.org/10-113401.html	12 (2)	0.07 %
27	http://eprints.library.odeku.edu.ua/1053/1/Maslenko_%20A.V._Ydoskonalennya_%20sistemi_ypravlinnya_M_2018.pdf	12 (1)	0.07 %
28	https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/24274/1/Lapkovska_2024.pdf	12 (1)	0.07 %
29	https://revolution.allbest.ru/economy/01407433_0.html	12 (1)	0.07 %

30	http://posek.km.ua/biblioteka/%D0%A4/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2%20%D0%9D%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%D0%9E..pdf	11 (2)	0.06 %
31	https://ir.kneu.edu.ua/bitstreams/dc130179-a729-40b8-a5f6-0a75862ec8c3/download	9 (1)	0.05 %
32	https://allrefrs.su/3-5687.html	7 (1)	0.04 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
2	АНОТАЦІЯ	
	Кваліфікаційна робота магістерського рівня вищої освіти на тему «Фінансові ресурси підприємства, їх розміщення та ефективність використання (на прикладі КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради)/В.С. Свисталюк. Рівне: НУВГП, 2024.100 с. У магістерській роботі розкрито сутність фінансів комунальних підприємств у сфері охорони здоров'я. Розкрито основні методичні засади до аналізу формування фінансових ресурсів комунального підприємства.. Проаналізовано фінансово-економічний стан КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради у контексті оцінки його майна, капіталу та базових фінансових коефіцієнтів. Обґрунтовано заходи щодо підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів стан КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради	
	Ключові слова: аналіз, фінансові ресурси, комунальне підприємство, управління. ANNOTATION Qualification work of the master's level of higher education on the topic "Financial resources of the enterprise, their placement and efficiency of use (on the example of the Rivne Regional Antitumor Center" of the Rivne Regional Council) / V.S. Svystaliuk. Rivne: NUWEE, 2024. 100 p. In the master's thesis, the essence of finances of communal enterprises in the field of health care is revealed. The main methodological principles for the analysis of the formation of financial resources of a communal enterprise are revealed. The financial and economic condition of the Rivne Regional Antitumor Center of the Rivne Regional Council is analyzed in the context of assessing its property, capital and basic financial ratios. Measures to improve the efficiency of formation and use of financial resources are substantiated, the state of the Rivne Regional Antitumor Center of the Rivne Regional Council Keywords: analysis, financial resources, utility company, management.	
	ЗМІСТ	
	ВСТУП 6	
	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РУСУРСІВ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА 10	
	1.1. Особливості фінансових відносин у комунальному господарстві 10	
	1.2. Методичні засади формування фінансових ресурсів комунального підприємства 18	
	1.3. Механізм управління фінансами комунальних підприємств у сфері охорони здоров'я 25	
	2.1. Організаційно-економічна характеристика КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради 38	
	2.2. Структурно-динамічний аналіз показників формування фінансових ресурсів КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради 45	
	2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради 56	
	РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КП «РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИПУХЛИННИЙ ЦЕНТР» РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ 75	
	3.1. Механізм управління фінансовими ресурсами КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради 75	
	3.2. Обґрунтування заходів підвищення рівня формування та використання фінансових ресурсів 80	
	3.3. Моделювання показників фінансово-економічної діяльності підприємства 87	
	ВИСНОВКИ 91	
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 92	
	ДОДАТКИ 101	
	ВСТУП	
	Ефективне формування, розміщення та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств є одним з найважливіших елементів належного функціонування публічних фінансів. Адже комунальні підприємства забезпечують важливі соціальні послуги. Відповідно ефективне управління фінансовими ресурсами цих господарських одиниць забезпечує стабільний розвиток місцевих громад, а також сприяє їх економічному зростанню та підвищенню інвестиційної привабливості. Важливість дослідження полягає в необхідності оптимізації фінансових потоків комунальними підприємствами та підвищення ефективності їх використання фінансових ресурсів. Особливо це актуально в умовах обмеженості бюджетних ресурсів і високих вимог до якості наданих послуг у сфері охорони здоров'я. Крім того, сучасні загрози та виклики, такі як економічна криза, світова пандемія та децентралізація вимагають нових управлінських рішень щодо фінансового забезпечення комунальних підприємств. Фінансова підтримка комунальних підприємств є важливою складовою місцевої системи фінансування та привертає велику увагу науковців. У літературі ця тема розглядається з різних точок зору, включаючи бюджетне фінансування, управління доходами та капіталом, залучення	

інвестицій та кредитів. У роботах таких дослідників, як О. Бондар та І. Заблоцька, основна увага приділяється ролі бюджетних трансфертів у формуванні фінансових ресурсів комунальних підприємств. Вони наголошують на необхідності підвищення прозорості та ефективності використання бюджетних ресурсів для забезпечення стабільного функціонування комунального сектору

У дослідженнях І. Бондаренка та А. Левченка, О. Кириленка наголошується на важливості власних надходжень від надання комунальних послуг, таких як тарифи та витрати на обслуговування. Автори наголошують на економічно вигідних тарифах для покриття витрат на надання послуг та забезпечення розвитку підприємств. У роботі В. Пішуліна та О. Шевченка досліджено питання залучення приватних інвестицій та використання кредитних джерел для фінансування інфраструктурних проєктів комунального господарства. Автори роблять акцент на тому, що залучення інвестицій вимагає сприятливих умов для інвестування та гарантій з боку органів місцевого самоврядування.

Велика увага приділяється відносному аналізу фінансового забезпечення комунальних підприємств різних країн. Дослідження таких науковців як Є. Ковальчука та М. Лисенка, свідчать, що світовий досвід може бути використаний для вдосконалення фінансових механізмів в управлінні комунальною власністю в Україні. Наприклад, підходи публічно-приватного партнерства (ППП) широко використовуються в країнах з розвинутою економікою для залучення приватних інвестицій в комунальний сектор.

Огляд наукової літератури свідчить, що фінансова підтримка комунальних послуг є багатогранною проблемою, яка вимагає комплексних рішень. У даному напрямі необхідне ефективне поєднання бюджетного фінансування з ефективним управлінням власних фінансових ресурсів, залученням інвестицій та впровадженням кращого світового досвіду для забезпечення стабільного фінансового розвитку комунальних підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-практичних основ ефективного формування, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства.

Для досягнення встановленої мети доцільно вирішити такі завдання:

1. охарактеризувати сутність фінансових ресурсів комунального підприємства;
2. висвітлити методичні підходи до формування та використання фінансових ресурсів комунального підприємства;
3. розкрити сутність механізму управління фінансовими ресурсами комунального підприємства;
4. навести загальну характеристику діяльності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради;
5. оцінити структуру та динаміку основних показників фінансового стану КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради;
6. визначити рівень ефективності використання фінансових ресурсів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради;
7. розробити основні підходи до ефективного використання фінансових ресурсів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради;
8. обґрунтувати заходи щодо підвищення рівня ефективності розміщення та використання фі.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна діяльність КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади управління фінансовими ресурсами підприємства.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що здобули подальшого розвитку теоретико-методичні підходи до управління фінансовими ресурсами комунального підприємства на основі використання ключових показників його фінансової стабільності (доходи, витрати, прибуток і рентабельність, заборгованість, інвестиційна активність, порівняльний аналіз).

При виконанні дослідження було застосовано такі методи: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, структурно-функціональний, статистичний, порівняння, кореляційно-регресійний. Інформаційними джерелами для проведення відповідних досліджень слугували наукові здобутки вітчизняних та закордонних вчених (підручники, монографії, наукові статті, доповіді), статистична звітність підприємства, аналітичні огляди, нормативно-правові акти.

Представлена кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

Загальний обсяг роботи 100 сторінки друкованого тексту, містить 31 таблицю, 22 рисунки.

У теоретичному розділі висвітлюються основні теоретичні підходи до формування фінансових відносин у комунальному господарстві. Визначено особливості формування фінансових ресурсів комунального підприємства, їх розміщення та використання. Висвітлено основні підходи до аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, а також обґрунтовано механізм їх управління.

У другому розділі магістерської кваліфікаційної роботи проведено аналітичну оцінку основних параметрів ефективності формування та використання фінансових ресурсів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради на основі застосування структурно-динамічного та коефіцієнтного аналізу. Виявлено основні тенденції та проблемні аспекти формування фінансових ресурсів на підприємстві.

У третьому розділі розроблено пропозиції щодо покращення рівня формування та використання фінансових ресурсів підприємства на основі впровадження інноваційних рішень щодо технічної модернізації підприємства. Здійснено обґрунтування впливу запропонованого заходу на фінансові результати діяльності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

- Особливості фінансових відносин у комунальному господарстві

Комунальне господарство являє собою один із найважливіших та пріоритетних секторів національної економіки будь-якої країни, який гарантує життєздатність населених пунктів та має значний вплив на розвиток багатьох взаємовідносин у державі. Місцеві органи влади і самоврядування для виконання власних і делегованих повноважень, разом із бюджетними коштами, використовують ресурси свого місцевого, зокрема, комунального господарства. В умовах проведення децентралізації особливо посилюються вимоги до надання якісних послуг комунальними підприємствами.

Створення фінансових відносин комунальної власності в Україні розпочалося у 1990 році із запровадженням комунального майна. Так як в Україні до суб'єктів права комунальної власності були віднесені всі місцеві ради відповідних адміністративно-територіальних одиниць, то утворилися такі різні види власності: комунальна власність областей, районів, міст, селищ, міст і сіл.

Законодавчі засади, що регулюють регулювання фінансових відносин у цій сфері, перш за все визначені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Поряд з цим відмітимо, що органи місцевого самоврядування, як юридичні особи публічного права також користуються всіма правовими правами власності, визначеними Цивільним кодексом України та іншими законами. Наприклад, закон підтримує поняття та зміст права комунальної власності як матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування, повноваження сільських, міських

та місцевих рад щодо розпорядження спільним майном, у тому числі приватизації, повноваження виконавчих органів рад щодо управління спільним майном та регулювання земельних відносин, компетенцію районних рад та обласних рад з управління комунальним майном. Крім того, слід зазначити, що законодавство України, що спрямоване на регулювання фінансування комунальних підприємств з місцевого бюджету, складається з ряду законодавчих та нормативно-правових актів, що регулюють порядок надання фінансової допомоги, встановлення тарифів, управління комунальним майном та здійснення контролю за їх діяльністю. Серед них:

1. Статтею 143 Конституції України встановлено, що місцеві ради розпоряджаються спільним майном, затверджують місцеві бюджети та контролюють їх виконання.
2. Розділ IV Бюджетного кодексу України встановлює засади, що регулюють складання та виконання місцевих бюджетів, у тому числі щодо надання субсидій, дотацій та субсидій на комунальні підприємства, а стаття 85 регламентує можливість надання фінансової допомоги комунальним підприємствам з фонду місцевого бюджету у вигляді капітальних трансфертів, субсидій та дотацій.
3. Стаття 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» надає місцевим радам повноваження затверджувати програми соціально-економічного і культурного розвитку, програми місцевих цілей, а також бюджети та звіти про їх виконання. Стаття 60 надає місцевим радам право розпоряджатися об'єктами комунальної власності, включаючи питання, пов'язані зі створенням, ліквідацією, реорганізацією та управлінням комунальними підприємствами.
4. Закон України «Про місцеві публічні послуги». Стаття 13 визначає компетенції органів місцевого самоврядування у відповідній сфері економічного і соціального розвитку, включаючи контроль за ефективністю розміщення бюджетних ресурсів для підтримки комунальних підприємств.
5. Стаття 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначає порядок формування тарифів на житлово-комунальні послуги, у тому числі перевірку їх економічної доцільності та відповідності затвердженим нормативам, а стаття 20 встановлює права та обов'язки споживачів таких послуг, що впливає на регулювання платежів та фінансову стійкість комунальних підприємств.
6. Закон «Про публічні закупівлі України» регламентує правила та порядок придбання товарів, робіт і послуг за державні кошти, що є важливим для надання публічних послуг у процесі інвестиційної та капітальної модернізації.
7. Постанови Кабінету Міністрів України, які регламентують розподіл субсидій з державного або місцевих бюджетів на реалізацію конкретних проектів у сфері комунальних послуг (наприклад, програми енергоефективності, водопостачання тощо).
8. Рішення місцевої ради, постанови місцевих органів: бюджетні рішення та інші розпорядження місцевої ради, які визначають порядок та розмір фінансової допомоги комунальним підприємствам.

Аналіз вище представленого законодавчо-нормативного забезпечення свідчить, що існує чітка правова база для фінансування комунальних підприємств України за рахунок місцевих бюджетів. Вона передбачає можливість надання грантів, субсидій, капітальних трансфертів та інших форм підтримки, а також встановлює механізм контролю за ефективністю використання бюджетних ресурсів. Разом з тим, з метою підвищення ефективності фінансової підтримки державних послуг важливо дотримуватися прозорості цінової політики та реальних економічних умов, а також сприяти мобілізації інвестицій та впровадженню сучасних управлінських практик. Фінансування публічних послуг є одним з основних джерел фінансування в Україні. Цей процес регулюється законодавством, що визначає процедури створення, реалізації та контролю бюджетних ресурсів на підтримку публічних послуг.

Для початку визначимо сутність понять «комунальна власність» і «комунальне підприємство». Комунальне майно не є частиною державної власності, воно є автономним об'єктом права власності, що управляється безпосередньо територіально складеною одиницею або створеними ним суб'єктами. Основна ознака комунальної власності полягає не в тому, як люди реагують на речі, а в тому, ким і як речі асимілюються, як таке привласнення впливає на інтереси інших людей.

Отже, відносини між господарською одиницею та об'єктом необхідно розглядати з точки зору володіння, користування та розподілу майна.

Власність на землю виступає як перша форма власності і виконує функцію для досягнення цілей власника. За принципами власності, користування і розпорядження майнові відносини можуть бути об'єднані в руках однієї особи або розбиті на кілька суб'єктів.

Специфіка управління комунальним майном полягає в тому, що комунальне майно належить громадам, містам та органам місцевого самоврядування, які зацікавлені у ефективному управлінні ним та уповноважені законом володіти, користуватися та розпоряджатися об'єктами спільної власності.

Законодавчий орган встановлює економічні основи місцевого самоврядування в результаті здійснення операцій з комунальним майном, ефективність, основними принципами яких є результативність, доцільність, економічність та ефективність. Значна частина комунального майна знаходиться в спільному управлінні органів місцевого самоврядування. Джерела його виникнення різноманітні: створення суб'єктів за рахунок громад, придбання тієї чи іншої форми державного майна, безоплатна передача, пожертвування фізичних або юридичних осіб тощо.

Загальна система управління майном повинна бути розроблена таким чином, щоб виконувати двосторонню функцію. З одного боку, забезпечення достатньої матеріальної інфраструктури для місцевого самоврядування, захист інтересів всебічного розвитку регіону як єдиного соціально-економічного організму, забезпечення створення соціально гарантованого рівня життя населення та захист його інтересів як споживача послуг і продукції спільних організацій і підприємств. З іншого боку, забезпечення ефективного управління загальним житловим комплексом на основі повної економічної незалежності від учасників ринкових відносин, стимулювання підприємництва, налагодження процесів приватизації та демонополізації. Для вирішення цієї проблеми механізм управління комунальним майном повинен бути у відповідності з наступними принципами (рис. 1).

Рис. 1.1. Принципи управління комунальною власністю

При цьому органи місцевого самоврядування повинні з великою відповідальністю підходити до питань, пов'язаних з комунальним майном зі свого боку і, як правило, у разі передачі прав власності повинні дотримуватися таких принципів:

1. заборона вільного розпорядження (дарування) товарів для приватних суб'єктів;
2. використовувати один і той же метод розпорядження активами на основі конкурентного способу;
3. обов'язкова оцінка цих активів.

Ці принципи, за інших рівних умов, дають можливість місцевій владі пропонувати найбільш вигідні умови для здійснення операцій з комунальним майном.

Комунальна власність - це форма колективної власності, в якій об'єкти і майнові відносини міських, селищних, сільських і сільських об'єднань, відображають спільну власність на ці об'єкти. Таким чином, територіальне об'єднання є колективним власником коштів, предметів та майна, які перебувають у спільній комунальній власності.

До суб'єктів права на комунальне майно належать адміністративно-територіальні одиниці, що представляють обласні, районні, міські, сільські, районні ради міст. За кордоном суб'єктом права на спільну (муніципальну) власність є не адміністративно-територіальна одиниця, а територіальна громада як наслідок місцевої автономії, тому там немає різних видів комунального майна.

На відміну від України, де вводяться обласні, районні, міські, сільські та селищні види комунальної власності, право спільної (**муніципальної**) **власності за кордоном, реалізується лише на рівні первинної (основної) адміністративно-територіальної одиниці, сформованої на основі територіального колективу як суб'єкта місцевого самоврядування.** Економічною основою іноземних регіональних урядів з певними правами автономії є кошти і активи, що належать жителям територій. Об'єктом права спільної власності є майно та доходи відповідних адміністративно-територіальних одиниць та їх територіальних громад.

Фінанси комунальних структур є невід'ємною частиною фінансів місцевої економіки, але компанії в цій сфері мають певні характеристики, які впливають зі специфіки господарювання. Важливість відокремлення комунальних підприємств пов'язана з роллю цих структур у житті кожного громадянського суспільства.

Фінансові відносини у сфері комунального господарства представлено на рис. 1.2.

Рис.1.2. Фінансові відносини, що виникають на рівні комунального господарства

Суттєво змінюється структура фінансових взаємовідносин між комунальними підприємствами та місцевими органами влади і державою. Як варіант, важливо значно посилювати фінансові відносини комунальних підприємств з місцевими органами влади та зменшити фінансові відносини цих підприємств з державою, важливо сприяти застосуванню принципу субсидіарності.

Економічні відносини, що виникають між комунальними підприємствами сфери послуг та іншими галузями національної економіки, пов'язані з розподілом отриманої вартості та її розподілом між іншими компаніями у вигляді дивідендів, доходів від інвестиційного капіталу, сплати штрафів і пені. Це, по суті, фінансові відносини з житловими кооперативами, які є основними покупцями гарячої та холодної води, опалення, вивезення відходів та інших послуг для мешканців будинків.

Фінансові відносини між комунальними підприємствами та їх працівниками пов'язані з формуванням та використанням фонду оплати праці та інших фондів, спрямованих на задоволення індивідуальних і колективних потреб працівників. Ці відносини можуть бути позитивними або негативними, вони негативні, коли основні потреби працівників не задовольняються за рахунок заробітної плати та інших фондів грошового ринку і навпаки, коли основні потреби працівників задовольняються за рахунок ресурсів, виділених на ці цілі, такі відносини є позитивними. Чималий вплив на організацію фінансових відносин має порядок розрахунків із замовниками за надані послуги. Отже, комунальні підприємства, які є невід'ємною частиною місцевої економіки мають специфічні риси. Адже таке підприємство є об'єктом комерційної діяльності, що підлягає володінню та розподілу відповідно до прав управління бізнесом цієї компанії. Некомерційне спільне підприємство перебуває у спільній власності та має права оперативного управління [8].

Комунальні підприємства утворюють органи місцевого самоврядування, оперують бюджетними коштами та активами місцевих громад, а їх діяльність насамперед спрямована на задоволення індивідуальних соціальних потреб. Як наслідок, розголошення інформації про комунальні послуги підпорядковується різноманітним правилам, включаючи організаційні аспекти діяльності компанії та фінансові питання. Ефективність державного управління багато в чому залежить від прозорості їх діяльності, оскільки вони забезпечують комунікацію з громадськістю та знижують ризики корупції.

Існує кілька підходів до класифікації комунальних послуг. Залежно від способу формування та формування статутного капіталу розрізняють змішані та **унітарні товариства, які в свою чергу поділяються на комерційні та некомерційні підприємства.**

Кириленко О.П. [10] класифікує комунальні підприємства в залежності від джерел фінансування їх **діяльності. За цією ознакою комунальні підприємства поділяються на** підприємства, які фінансуються повністю з місцевого бюджету, частково утримуються з місцевого бюджету, та підприємства, що працюють на умовах самооплатності. На нашу думку, в даний час класифікація являє собою класифікацію, засновану на ролі комунальних підприємств в органах місцевого самоврядування, яка розрізняє комунальні підприємства, що надають послуг спільного господарського інтересу, підприємства, що виконують певні функції виконавчих структур, і комунальні підприємства, що здійснюють діяльність на конкурентних ринках [10].

Тому фінансові відносини комунальних підприємств мають певні особливості. Діяльність цих компаній є комплексною через свій галузевий характер і безпосередньо впливає на життя людей, умови праці та дозвілля. Їх метою є надання високоякісних послуг населенню та споживачам в частині надання їм відповідних послуг. Ці компанії, які є частиною місцевої економіки, мають особливий характер налагодження фінансових відносин. Адже такі структури частково утримуються з місцевого бюджету. У системі грошових відносин фінансова діяльність комунальних підприємств створюється у зв'язку з формуванням та використанням фінансових ресурсів для забезпечення продуктивного функціонування та відтворення соціальної сфери.

- Методичні засади формування фінансових ресурсів комунального підприємства

Одним з важливих елементів належного функціонування місцевих фінансів є формування фінансових ресурсів комунальних підприємств. Адаптивне управління фінансовими ресурсами цих підприємств забезпечує стабільність та розвиток місцевих громад, сприяє економічному зростанню та підвищує привабливість напрямків для інвестування. Комунальні підприємства прагнуть не лише отримувати прибуток, а й забезпечувати доступність та якість послуг для всіх мешканців громади.

Фінансові ресурси комунальних підприємств - це сукупність коштів, резервів і доходів, які наділені правом підприємства оперативного управління або цілісного господарського управління та використовуються для власних потреб (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Види фінансових ресурсів комунальних підприємств

Фінансова підтримка комунальних підприємств - це багатопрофільний процес, який включає різноманітні джерела надходжень та фінансування. Основні джерела фінансової підтримки комунальних підприємств можна виділити таким чином: власні доходи, бюджетне фінансування, кредити та позики, інвестиції та інші джерела (табл. 1.1).

Первинне формування цих фондів реалізується при заснуванні підприємства через створення статутного капіталу, що складається з основних фондів і оборотних коштів. Статутний капітал комунального підприємства формується на рівні територіального органу, до повноважень якого належить дана господарська одиниця. Мінімальний розмір статутного капіталу такого підприємства визначається компетентними органами

Таблиця 1.1

Джерела формування фінансових ресурсів комунальних підприємств [Б]

Вид доходу Тип доходу Форма доходів

1 2 3

Власні доходи 1.Плата за послуги 2.Оренда майна 3.Інші доходи 1. Основний дохід комунальних підприємств складається з тарифів, які сплачують споживачі за комунальні послуги 2. Нерухомість, що перебуває у власності комунального підприємства та оренда нерухомості можуть бути додатковим джерелом доходу. 3. Продаж вторинних ресурсів, виручка від реалізації продукції, оплата надання інших послуг

Бюджетне фінансування 1. Дотації з місцевих бюджетів 2. Субсидії та субвенції 1. Прямі фінансові трансферти від місцевих органів влади на підтримку діяльності комунальних підприємств, зокрема у випадках, коли власні доходи не покривають витрати. 2. Цільова фінансова підтримка реалізації конкретних проектів або програм, наприклад, модернізація інфраструктури, впровадження енергозберігаючих технологій.

Кредити та позики 1. Банківські кредити 2. Позики від міжнародних фінансових інституцій 1. Комунальні підприємства можуть залучати кошти через комерційні банки для здійснення великих інвестиційних проектів або для покриття тимчасових фінансових потреб. 2. Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, які можуть надавати субсидовані кредити на інфраструктурні проекти

Продовження табл. 1.2

1 2 3

Інвестиції 1. Приватні інвестиції 2. Інвестиції від міжнародних донорів 1. Залучення капіталу приватними інвесторами шляхом державно-приватного партнерства (ДПП). Це можуть включати інвестиції в модернізацію, управління та розвиток комунальних підприємств. 2. Надання грантів та технічної допомоги від міжнародних організацій та інших урядів для сприяння розвитку спільної інфраструктури.

Інші джерела фінансування 1. Фонди та програми розвитку 2. Спонсорські та благодійні внески 1. Залучення коштів з державних та регіональних фондів розвитку, участь у програмах підтримки бізнесу громад. 2. Фінансова допомога компаніям, організаціям та фізичним особам у реалізації ними соціально значущих проектів

Оптимальне поєднання різних джерел фінансування забезпечить сталу фінансову підтримку комунальних підприємств та підвищить їх фінансову стабільність та ефективність. Використання різних фінансових інструментів, включаючи приватні інвестиції та міжнародні гранти, сприятиме розвитку та модернізації муніципальної інфраструктури, тим самим покращуючи якість послуг, що надаються населенню.

Найважливішим елементом місцевої фінансової системи є фінансові відносини між місцевими бюджетами та комунальними підприємствами. Такі взаємовідносини визначають, яким чином органи місцевого самоврядування фінансово підтримуватимуть публічні послуги, і у свою чергу, як комунальні підприємства сприяють поповненню місцевого бюджету своєю діяльністю. Ключові аспекти цього зв'язку включають фінансову підтримку комунальних послуг для місцевих бюджетів, внесок комунальних послуг до місцевих бюджетів, економічний та соціальний вплив таких послуг, контроль за виконанням та регуляторні функції.

Місцеві бюджети можуть надавати фінансову допомогу комунальним підприємствам у вигляді субсидій та дотацій для покриття поточних витрат або для фінансування окремих проектів. Такі фінансові вливання допомагають компаніям надавати стійкі послуги навіть в умовах низького рівня доходів. Інвестиції з місцевого бюджету у розвиток інфраструктури комунальних послуг, такі як будівництво нових електростанцій або модернізація існуючих мереж та обладнання, можуть сприяти підвищенню якості та надійності комунальних послуг. Місцеві бюджети також можуть фінансувати соціальні програми, такі як субсидії на оплату медичних послуг малозабезпеченим громадянам, що сприятиме фінансовій стабільності комунальних підприємств.

Комунальні підприємства, у свою чергу, сплачують до місцевого бюджету податки, такі як податок на прибуток, податок на майно та податок на доходи працівників, які складають значну частину надходжень до місцевих бюджетів. Коли комунальні підприємства орендують комунальне майно, вони сплачують орендну плату до місцевих бюджетів, що в свою чергу живить доходи місцевих громад. Крім того, комунальні підприємства можуть сплачувати місцевим бюджетам за використання природних ресурсів, таких як вода чи ґрунт у своїй діяльності. Комунальні підприємства створюють робочі місця для місцевих жителів, сприяють економічному розвитку громад та знижують соціальну напругу. Якісне надання публічних послуг підвищує рівень життя населення та підвищує привабливість району для інвестицій та бізнесу, що сприяє зростанню надходжень до місцевих бюджетів.

Місцеві органи влади здійснюють контроль за виконанням комунальних послуг, ефективним використанням бюджетних ресурсів та дотриманням стандартів якості послуг. Встановлення та регулювання комунальних тарифів є важливим завданням місцевої влади та впливає на фінансову стійкість комунальних підприємств та задоволення потреб населення.

Відносини між місцевими бюджетами та комунальними підприємствами є двосторонніми та взаємовигідними. Ефективна фінансова підтримка комунальних підприємств за рахунок коштів місцевого бюджету сприяє наданню якісних послуг населенню, покращенню економічного становища території та отриманню надходжень до місцевих бюджетів. Тому для досягнення сталого розвитку місцевих громад важливо забезпечити збалансовану та прозору систему фінансових відносин між цими суб'єктами.

Фінансування комунальних підприємств за рахунок податків є одним з основних джерел фінансування в Україні. Цей процес регулюється законодавством, що визначає процедури створення, реалізації та контролю бюджетних ресурсів на підтримку комунальних підприємств. Фінансова допомога комунальним підприємствам включає дотації та субсидії, капітальні інвестиції, цінову політику, фінансовий менеджмент, спеціальні програми та проекти. Місцеві ради можуть надавати субсидії комунальним підприємствам для покриття частини їхньої діяльності. Ці кошти можуть бути спрямовані на виплату заробітної плати, покриття витрат на ремонт інфраструктури та розвиток. У випадках, коли місцеві бюджети не мають можливості самостійно фінансувати підприємства, держава виділяє субсидії комунальним підприємствам на здійснення певних важливих заходів або місцевих проектів. Капітальні інвестиції з місцевого бюджету включають будівництво нових об'єктів, реконструкцію та модернізацію існуючої інфраструктури, впровадження нових технологій. Ціноутворення на комунальні послуги є важливим аспектом бюджетного фінансування. Місцеві ради часто встановлюють мінімальні та максимальні тарифи на комунальні послуги, що дозволяє їм планувати надходження та забезпечувати фінансову стабільність.

Місцеві бюджети контролюють використання бюджетних ресурсів, виділених на комунальні підприємства. Це включає моніторинг економічної ефективності, реалізацію планів розвитку та забезпечення відповідності фінансово-економічним стандартам. Розвиток комунальних підприємств може бути підтриманий спеціальними програмами та місцевими бюджетами. Це і програми енергоефективності, і екологічні ініціативи, і

програми соціального забезпечення, і інші ініціативи, спрямовані на покращення якості життя місцевих жителів.

Тому фінансова підтримка комунальних підприємств в рамках місцевих бюджетів є багатогранною та включає різні види фінансової підтримки, перевірки ефективності та ініціативи, спрямовані на сталий розвиток та підвищення ефективності їх діяльності.

Бюджетне фінансування є важливим механізмом забезпечення стабільності та ефективності надання комунальних послуг в Україні. Адже цей вид фінансової підтримки надає необхідні ресурси для спроможності виробляти якісні послуги місцевому населенню та сприяти розвитку інфраструктури. Разом з тим, прозорість використання бюджетних ресурсів, ефективна реалізація тарифної політики та відповідність сучасним економічним умовам є важливими фактором для сталого розвитку суспільства.

Безумовно, також важливим аспектом фінансового забезпечення комунальних підприємств є залучення інвестицій та джерел кредитування.

Україна активно працює у напрямку залучення приватних інвестицій та кредитів у сферу комунального господарства. До основних підходів та механізмів належать приватні інвестиції, міжнародні фінансові вкладення, кредити.

Приватні інвестиції дозволяють значно зміцнити фінансову базу комунальних послуг. Прямі інвестиції приватних інвесторів часто зосереджені на житлово-комунальному господарстві, водопостачанні, теплопостачанні та поводженні з відходами. Це робиться за допомогою спільних підприємств, договорів про надання послуг або пільгових договорів. Крім того, спеціалізовані фонди прямих інвестицій фінансують інфраструктурні проекти з метою отримання прибутку.

Міжнародні фінансові інститути та програми також є важливим джерелом фінансування комунальних послуг. Україна співпрацює з такими організаціями, як **Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)** та **Міжнародний валютний фонд (МВФ)**, які можуть фінансувати проекти з модернізації та розвитку муніципальної інфраструктури. Європейські та інші міжнародні фонди фінансують програми, спрямовані на підвищення енергоефективності, реалізацію екологічних проектів, а також ініціатив з водопостачання та водовідведення.

Ще одним важливим методом фінансування комунальних послуг є залучення кредитних джерел від комерційних банків. Кредити та позики допомагають покрити інвестиційні витрати, модернізувати та розширити інфраструктуру. Міжнародні фінансові установи також можуть надавати кредитні лінії для фінансування конкретних проектів з надання комунальних послуг. Вони надають необхідні ресурси для реалізації масштабних інфраструктурних ініціатив та підвищення якості таких послуг.

Таким чином, залучення інвестицій та залучення джерел кредитування є важливим для сталого розвитку комунальних підприємств в Україні. Це дозволить не лише модернізувати інфраструктуру, а й підвищити ефективність управління, якість обслуговування та економічну стійкість. Крім того, необхідно забезпечити врахування ризиків та прозоре управління фінансами для досягнення позитивних результатів та дотримання умов фінансових контрактів. Отже, фінансова підтримка комунальних підприємств має вирішальне значення для їх сталого розвитку, тим самим забезпечуючи якість та безперервність надання послуг населенню.

- Механізм управління фінансами комунальних підприємств **у сфері охорони здоров'я**

З **переходом нашої держави від командно-адміністративної до системи ринкового господарювання змінюються й основні принципи управління фінансами. Поряд зі значним адміністративним впливом (що спричиняє як урізноманітнення, так і впорядкування діяльності, підтвердженням чого є тенденція до правової регламентації і розподілу фінансових повноважень на рівні: орган управління - установи) розширюється правова і господарська самостійність суб'єктів господарювання охорони здоров'я, посилюється конкуренція у процесі розподілу фінансових ресурсів. У зв'язку з цим зросла роль фінансового менеджменту як сукупності взаємопов'язаних методів і способів розробки, прийняття та реалізації фінансових управлінських рішень, пов'язаних з діяльністю комерційних суб'єктів у сфері охорони здоров'я. Реалізація ринкової трансформації в системі охорони здоров'я означає перехід до технологій управління фінансами, які вимагають застосування нових методик і прийомів на рівні закладів охорони здоров'я.**

Метою фінансового управління закладами у сфері охорони здоров'я як неприбуткових організацій є надання ефективних та якісних медичних послуг, забезпечення функціонування закладу, збалансованості та синхронізації грошових потоків. Якщо метою фінансового управління комерційних підприємств є отримання прибутку, забезпечення рентабельності діяльності, максимізація доходів власників майна та акціонерів, то заклади охорони здоров'я, як некомерційні організації, хоча і можуть отримувати прибуток від здійснення господарської діяльності, повинні орієнтуватися на розвиток установи за рахунок підвищення привабливості споживачів медичних послуг. Фінансова ефективність охорони здоров'я вимірюється не величиною витрат, а отриманим ефектом.

Фінансовий менеджмент як мистецтво управління фінансами юридичних осіб, у тому числі закладів охорони здоров'я, багато в чому **залежить від рівня кваліфікації фінансистів, вміння визначати фінансову стратегію закладу, економічно обґрунтовувати альтернативні варіанти** різних проектів, приймати оптимальні фінансові рішення.

Фінансовий менеджмент має бути спрямований на забезпечення розвитку охорони здоров'я та вдосконалення медичних послуг, тобто на досягнення перш за все основної мети своєї діяльності та забезпечення ефективності фінансових показників діяльності закладів охорони здоров'я як невід'ємної частини інфраструктури сектору. У контексті реформування системи охорони здоров'я та змін у форматах фінансової звітності змінюється підхід до інституційного фінансового управління, що дозволяє забезпечити більшу фінансову незалежність та перейти від акценту здійснення видатків на акцент оцінки результатів діяльності. Тобто визначити співвідношення обсягу та якості медичних послуг.

Одним із напрямів організації **фінансової діяльності медичних установ та організацій є діяльність фінансових керівників та інших осіб, які мають повноваження на участь у** формуванні та використанні **фінансових ресурсів та контролі за цим процесом (наприклад, фінансовий директор, функціональні фінансові менеджери: менеджери з управління активами; менеджер з фінансового цуправління; антикризовий фінансовий менеджмент).**

Як система фінансового менеджменту закладів охорони здоров'я, фінансовий менеджмент повинен враховувати **визначення мети та її досягнення за допомогою методів і засобів фінансового механізму. Мета фінансового менеджменту повинна узгоджуватися з цілями, філософією і місією** інших функціональних підрозділів.

Функціонування системи охорони здоров'я спрямоване на задоволення потреб населення шляхом забезпечення, збереження та зміцнення здоров'я громадян, тобто забезпечення соціальної ефективності, незалежно від їх **моделей фінансового забезпечення, моделей управління, державної політики та** секторальної організації. Однак досвід адміністративно-командної системи фінансового управління сектором показав, що цього неможливо досягти без орієнтації на економічну ефективність. Недосконалість радянської системи охорони здоров'я призвело до відсутності механізмів адаптації даної сфери до змін структури власності, економічних умов господарювання та необхідності обґрунтування реформ.

Фінансовий менеджмент, як складова складової ринкової інфраструктури, має бути орієнтований на високу ефективність фінансової діяльності закладу охорони здоров'я, що має призвести до зміцнення конкурентних позицій закладу на ринку медичних послуг та забезпечення фінансової стабільності закладу та галузі **в цілому, що дозволяє надавати медичні послуги, тобто здійснювати основну свою діяльність** та сприяти

створенню можливостей **розвитку охорони здоров'я**.

Об'єкт фінансового управління сферою охорони здоров'я складається з фінансових ресурсів і фінансових відносин галузі, що виникають в процесі **їх формування, розподілу і використання**. **А предметом управління є частина ВВП - джерело формування фінансових ресурсів галузі**. На сучасному етапі розвитку фінансового управління даної сфери здійснюється пошук додаткових джерел фінансування, контроль за джерелами їх підготовки та використання, тобто активно використовуються технології управління фінансами.

Отже, об'єктом фінансового управління закладів охорони здоров'я є грошові ресурси, їх **фінансові потоки, капітал, активи, інвестиції, ризики та загрози, фінансовий стан**. Суб'єкт фінансового менеджменту складається з ряду ланок, з яких складається вся система. До таких суб'єктів відносять таких учасників системи охорони здоров'я, які безпосередньо **впливають на формування та використання фінансових ресурсів, організацію фінансової діяльності**:

1. **держава, як суб'єкт державного регулювання фінансових відносин у сфері охорони здоров'я**;

2. постачальники **медичних послуг - медичні установи та організації** та приватні лікарі з різними профільними напрямками;

3. користувачі медичних послуг соціального призначення, що охоплюють все населення;

4. отримувачі медичної допомоги та платники медичної допомоги (отримувачі медичних послуг).

Для ефективного управління фінансами комунальних підприємств необхідне проведення статистичного аналізу фінансового стану комунальних підприємств, в якому важливо розглянути ключові фінансові показники, які відображають їхню діяльність та фінансову стабільність. У світовій та вітчизняній практиці здебільшого застосовують такі базові показники як доходи, витрати, прибуток, рентабельність, заборгованість та інвестиційну активність (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Ключові фінансові показники стабільності комунальних підприємств

Розділ   Опис

1   2

1. Доходи комунальних підприємств   Структура доходів: Основні джерела доходів комунальних підприємств зазвичай включають плату за послуги (тарифи), доходи від оренди майна, дотації та субсидії з місцевих бюджетів, інші доходи (гранти, спонсорські внески).   Динаміка доходів: Аналіз змін доходів протягом останніх 5-10 років. Наприклад, збільшення доходів може свідчити про підвищення ефективності роботи підприємства або зростання тарифів

2. Витрати комунальних підприємств   Структура витрат: Основні статті витрат включають операційні витрати (заробітна плата, енергоносії, матеріали), витрати на ремонт та обслуговування обладнання, адміністративні витрати, витрати на сплату відсотків за кредитами.   Динаміка витрат: Аналіз змін витрат за той самий період. Важливо порівнювати темпи зростання доходів і витрат, щоб оцінити рентабельність підприємства

Продовження табл. 1.2

1   2

3. Прибуток і рентабельність   Чистий прибуток: Визначення чистого прибутку комунальних підприємств після вирахування всіх витрат. Аналіз рівня прибутковості за останні роки. Рентабельність: Обчислення показників рентабельності, таких як **рентабельність продажів (відношення чистого прибутку до доходів)** і **рентабельність активів (відношення чистого прибутку до загальної вартості активів)**.

4. Заборгованість комунальних підприємств   Кредитна заборгованість: Оцінка загального рівня заборгованості підприємств перед банками та іншими фінансовими установами. Заборгованість за комунальні послуги: Аналіз заборгованості споживачів за отримані комунальні послуги.

5. Інвестиційна активність   Капітальні вкладення: Оцінка обсягу інвестицій у модернізацію та розвиток інфраструктури комунальних підприємств.   Залучення інвестицій: Аналіз залучення зовнішніх інвестицій (державних, приватних, міжнародних грантів) для розвитку підприємств.

6. Порівняльний аналіз   Порівняння з іншими регіонами: Порівняння фінансових показників комунальних підприємств у різних регіонах України для виявлення регіональних особливостей та визначення найуспішніших практик. Порівняння з приватним сектором: Аналіз ефективності комунальних підприємств порівняно з приватними підприємствами у тих самих сферах діяльності

На основі проведеного статистичного аналізу можна зробити висновки про фінансовий стан комунальних підприємств, виявити основні проблеми та визначити напрямки для покращення їхньої фінансової стійкості та ефективності. Аналіз також допоможе розробити рекомендації для місцевих органів влади щодо оптимізації фінансового забезпечення комунальних підприємств.

До технологій фінансового управління закладів охорони здоров'я відносять:

- складання фінансових планів;
- кошторисне фінансування;
- внутрішній аудит.

Процедура кошторисного планування та оцінки фінансування не повною мірою відповідає потребам закладів охорони здоров'я з метою їх розвитку, а також не створює стимулів для підвищення її якості. Це пояснюється відсутністю мотивації з боку керівництва до ефективного використання фінансових ресурсів. В цілому спостерігається брак самостійності у розробці та прийнятті фінансових управлінських рішень на рівні закладів охорони здоров'я, у тому числі закладів охорони здоров'я. Обсяг та рівень фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я визначається кількісними показниками (робочі дні, кількість днів, проведених у стаціонарі), які спрямовані не на підвищення якості медичної допомоги шляхом покращення якості медичних послуг, а на підвищення лише кількісних показників, які спрямовані на управління закладами. Реалізація трансформації ринку охорони здоров'я передбачає диференціацію та удосконалення технологій управління, які використовуються на різних рівнях. Тому на рівні закладів охорони здоров'я необхідно планувати перехід на технології управління фінансами, що включає:

5. розробка стратегії та фінансової політики закладу охорони здоров'я;
6. фінансове планування: стратегічне, поточне та оперативне;
7. бюджетування;
8. оперативне управління;
9. моніторинг та контроль;
10. аналіз та аудит;
11. фінансовий менеджменту та оцінка його ефективності

Фінансова стратегія медичного закладу полягає у створенні системи довгострокових цілей фінансової діяльності закладу та виборі найбільш

ефективних шляхів їх досягнення. Фінансова стратегія та політика медичного закладу відповідають загальній стратегії закладу, а також стратегії та політиці держави, включаючи фінансову політику, і є фактором його подальшого функціонування та фінансового розвитку. Фінансова стратегія передбачає постановку стратегічних цілей і управління фінансами протягом конкретного (заздалегідь визначеного) часу; деталізація стратегії на період реалізації; формування фінансової політики, що дозволить реалізувати конкретні цілі за відповідними напрямками фінансової діяльності. Завершальний етап складається з оцінки розробленої стратегії з метою перевірки її відповідності загальній стратегії, умовам зовнішнього фінансового середовища, можливостям залучених ресурсів.

Ефективною передумовою фінансового менеджменту є проведення оцінки ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Для цього необхідно створити **систему стратегічного фінансового планування та бюджетування**, використовуючи метод програмних цілей.

Стратегічне фінансове планування - це продовження строків фінансового планування від 3 до 5 років шляхом розробки цілісної фінансової політики, середньострокового планування та оперативного фінансового планування в закладах охорони здоров'я.

У медичному закладі стратегічний фінансовий план описує процес визначення обсягів надходжень і грошових потоків, їх збалансованості, узгодження (синхронізації) в часі і просторі, а також потреби у фінансовому забезпеченні своєї діяльності. Така робота необхідна з точки зору отримання економічної основи для фінансових рішень, пов'язаних з грошовими потоками медичного закладу, підбором альтернативних варіантів, розробкою бюджету. Метою бюджетування є підвищення ефективності діяльності закладу охорони здоров'я шляхом удосконалення функцій планування, діяльності та контролю.

Бюджетування призначене для вирішення наступних цілей:

1. підвищення ефективності управління витратами;
2. спрощення витрат;
3. регулювання витрат;
4. узгодження цілей та завдань всіх підрозділів зі стратегією установи і галузі;
5. забезпечення мотивації керівників структурних підрозділів;
6. розробки пріоритетних напрямів використання фінансових ресурсів та підвищення їх ефективності;
7. управління ліквідністю, фінансовою стійкістю;
8. здійснення детального фінансового аналізу в подальшому, спрогнозувавши майбутнє фінансове становище установи.

Отже, планування бюджету допомагає узгодити операційні цілі **зі стратегічною метою установи**. Система бюджетування дозволяє прогнозувати фінансовий стан закладу. У цьому випадку виникає потреба у збільшенні темпів реалізації очікуваних показників, виявленні загроз фінансового забезпечення, визначення можливих шляхів запобігання фінансової кризи, зокрема моніторингу та контролю.

Призначення системи контролінгу є оцінка якості прийнятих управлінських рішень, що досягається завдяки формуванню ефективних систем забезпечення, зокрема, інформаційного, організаційного, кадрового, програмного, технічного, фінансового. Роль контролінгу полягає в забезпеченні управлінського процесу максимально повною і точною кількісною інформацією, розрахунку показників, визначенні оптимуму. Оцінка ефективності фінансового менеджменту включає визначення ступеня досягнення поставлених цілей, визначення критеріїв вимірювання результатів роботи; виявлення відхилень, визначення меж допустимих, критичних та катастрофічних відхилень, з'ясування причин відхилень і внесення коригувань для оптимізації управлінських фінансових рішень для досягнення поставлених цілей.

Обов'язковою частиною **фінансового менеджменту є особиста відповідальність за здійснення управління**. Враховуючи велику соціальну важливість охорони здоров'я, ми вважаємо, що необхідно забезпечити персональну відповідальність органів управління за результатами прийняття фінансових управлінських рішень, які можуть допомогти закладам охорони здоров'я досягти мети фінансового управління, аналізувати та виявляти причини відхилень, які можуть виникнути.

Управління фінансами, з одного боку, як невід'ємна частина ринкової інфраструктури, має бути спрямоване на забезпечення високого рівня ефективності фінансової діяльності закладу охорони здоров'я, а з іншого - на забезпечення надання медичних послуг, тобто забезпечення фінансової стабільності сектору, що надає можливість для реалізації та розвитку видів діяльності.

Застосування принципів фінансового менеджменту у фінансовому управлінні медичних закладів включає:

- відповідальність за фінансовий зміст **повноважень (функцій), що здійснюються на кожному рівні управління; - забезпечення безперервності і наступності владних повноважень;**
- оптимізацію витрат бюджету;
- **фінансове планування, орієнтоване на результат;**
- реструктуризацію **закладів охорони здоров'я з метою ефективного використання ресурсів.**

В рамках оптимізації мережі медичних установ можливо забезпечити ефективність управління фінансами, підвищити їх конкурентоспроможність на ринку **медичних послуг, шляхом навчання керівників медичних установ, які можуть самостійно приймати виважені управлінські рішення, особливо у сферах фінансових ресурсів, управління грошовими потоками, активами, доходами, витратами, ризиками установи та запровадження персональної відповідальності за наслідки їх прийняття і реалізації.**

Вивчення та використання іноземного досвіду в Україні для фінансової підтримки комунальних підприємств може бути корисним для підвищення ефективності та стійкості цих підприємств. Зарубіжний досвід показує, що державні служби можуть досягти високого ступеня фінансової незалежності завдяки ефективному управлінню, а також залученню інвестицій. Україна може вивчити механізми, які допоможуть створити стабільний інвестиційний клімат та залучити приватний капітал. В інших країнах часто використовується більш прозора і економічно обґрунтована система встановлення тарифів на медичні послуги. Україна може розглянути механізми регулювання тарифів, які враховують витрати на надання послуг та забезпечують їх економічну доцільність. Це включає впровадження ефективних механізмів нагляду, прозорості та підзвітності. Зарубіжний досвід включає впровадження інноваційних технологій державного управління, які сприяють підвищенню ефективності обслуговування, зниженню витрат та підвищенню якості.

Порівняльний аналіз фінансового забезпечення комунальних підприємств в Україні та за кордоном, зокрема в країнах з розвинутою економікою представлено у табл. 1.3.

Удосконалення фінансового менеджменту вимагає ефективного фінансового планування, яке ґрунтується на розробці чітких і прозорих фінансових стратегій, заснованих не тільки на поточних потребах компаній, а й на майбутніх. Фінансова прозорість відіграє важливу роль, оскільки вона забезпечує прозорість управління фінансами, регулярне розкриття інформації та аудит фінансової звітності, тим самим підвищуючи довіру громадськості та інвесторів.

Таблиця 1.3

Порівняльний аналіз фінансового забезпечення комунальних підприємств в Україні та країн з розвинутою економікою

Україна Країни з розвинутою економікою

Залежність від державного бюджету: багато комунальних підприємств в Україні покладаються на державний бюджет та субсидії для фінансування своєї діяльності. Коли в бюджеті не вистачає ресурсів або неефективне управління ресурсами, це може призвести до фінансових проблем. Фінансова незалежність: У розвинених економіках комунальні підприємства більш фінансово незалежні, оскільки вони залучають інвестиції, генерують дохід від своїх послуг та мають ефективні механізми управління фінансами

Тарифна політика: параметр тарифу на комунальні послуги є складним процесом, який часто піддається політичним впливам. Неналежне економічне обґрунтування тарифів може призвести до низької фінансової незалежності компаній. Прозорість та ефективність врядування: Управління комунальними послугами в цих країнах зазвичай характеризується високою прозорістю, ефективністю використання ресурсів та відповідністю сучасним корпоративним стандартам

Корупційний ризик: Комунальні підприємства в Україні характеризуються ризиком корупції, що може вплинути на ефективність використання фінансових ресурсів та якість наданих послуг Інвестиційна привабливість: У країнах з розвинутою економікою комунальні підприємства частіше залучають приватні інвестиції для модернізації та розширення інфраструктури, що сприяє її сталому розвитку.

Ефективне управління ресурсами вимагає сучасних методів управління, включаючи бюджетування, планування та контроль витрат, а також підвищення фінансової ефективності. Розробка нових джерел доходів включає розробку стратегій для отримання додаткового доходу шляхом розширення пропозицій послуг або використання передових технологій. Інвестиційна діяльність передбачає активне залучення інвестицій з метою модернізації та розвитку інфраструктури.

Тому, у зв'язку з різними фінансовими труднощами, з якими стикаються медичні заклади, фінансова підтримка комунальних підприємств в Україні є складним завданням. Аналіз поточного стану місцевих фінансів показав, що доступ до фінансування комунальних підприємств суттєво обмежений, що часто загрожує їх фінансовій стабільності та можливостям розвитку. Сучасні механізми фінансової підтримки, такі як бюджетне фінансування, залучення інвестицій, платежі за послуги та інші джерела надходжень, не завжди ефективно вирішують проблеми у сфері охорони здоров'я. Вони часто потребують більшої оптимізації, кращої практики фінансового менеджменту та підтримки з боку державних та місцевих органів влади.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КП «РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИПУХЛИННИЙ ЦЕНТР» РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

- Організаційно-економічна характеристика КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради

Рівненський обласний протипухлинний центр, це медична установа Рівненської області, про яку має багаторічну історію та великі надбання з його багатограними напрямками та перспективами. До 1946 року в Рівненській області спеціалізованих онкологічних закладів не було. Всі хворі лікувалися в загальнолікувальній мережі. Активним виявленням онкохворих ніхто не займався, як, власне, і санітарно-освітньою роботою серед населення. Хворі зверталися за медичною допомогою із запізненням, і, звичайно, лікарям залишалося тільки констатувати стадії захворювання, при яких ніяке лікування вже не могло дати позитивного результату. Лікування онкохворих променевим методом на Рівненщині не проводилось, а хірургічні втручання при цих хворобах у місцевих лікарнях були поодинокими. У 1946 році при обласному відділі охорони здоров'я затвердили посаду інспектора з онкології, який водночас був і обласним онкологом. Проте він займався лише обліком онкологічних хворих. У 1948 році при районних поліклініках області було відкрито три онкологічні пункти, а в приміщенні колишньої земської лікарні біля Рівного-Тютюковичах - перший онкологічний кабінет. Його штат складався спочатку лише з одного лікаря, двох середніх медичних працівників, однієї санітарки і розміщувався у двох кімнатах. 11 червня 1949 року цей кабінет реорганізували в обласну онкологічну лікарню. Її першим головним лікарем призначили досвідченого хірурга Віктора Івановича Корольова. Під лікарню, розраховану на 50 ліжок, відвели окреме приміщення з трьома корпусами: стаціонарним, поліклінічним і службовим. З'явилася реальна можливість лікування певних локалізацій раку.

В 1949 році лікарня очолила всю онкологічну роботу в області. Однак на той час онколікарня ще не мала рентгенодіагностичної та рентгенотерапевтичної апаратури. Тому на рентгенообстеження хворі спрямовувалися до міської лікарні, а на опромінення їх доводилося відправляти у Львів. У 1950 році онколікарню реорганізували в обласний онкологічний диспансер на 50 ліжок із десятьма лікарськими посадами. Основний корпус складався з 18 кімнат: палат, операційної, перев'язочної, а в інших корпусах знаходилась амбулаторія, патологоанатомічний кабінет та службові приміщення. Стаціонар мав два відділення по 25 ліжок - хірургічне та гінекологічне.

У 1952 році в обласному диспансері почали застосовувати глибоку рентгенотерапію, що дало можливість на місці проводити перед- і післяопераційне опромінення хворих. Наприкінці 1953 року диспансер отримав радіоактивний кобальт, а з 1954-го у лікувальну практику вводиться кюрітерапія. На початку 1955 року тут почали застосовувати метод внутрішньопіхвової рентгенотерапії з використанням апарату для глибокої рентгенотерапії з пристосованим тубусом. У 1956 році розпочали розробку віддалених результатів лікування онкологічних хворих. У 1957 році лікар З.К. Садовська впровадила біохімічні методи досліджень. На 1958 рік штат обласного диспансеру складався вже з 100,5 посади, із 6 них 15 були лікарськими. Рентгенологічний кабінет мав рентгенодіагностичний і два рентгенотерапевтичні апарати. Ендоскопічна апаратура складалася з цитоскопа, ректоскопа, бронхоезофагоскопа, гастроскопа та уретроскопа. У 1959 році у диспансері почали лікування онкоурологічних хворих. У 1956 році онкозахворюваність у Рівненській області становила 17 випадків на 10000 населення, а летальність на цей рік становила 24 відсотки (у 1955 році - 35 відсотків). У 1961 році онкодиспансер розширено до 75 ліжок. У 1963 році організовується радіологічне відділення.

У 1983 році онкологічну службу області та обласний онкодиспансер очолив Григорій Іванович Максим'як - заслужений лікар України, онкохірург вищої категорії, завдяки якому вдалось провести повну модернізацію матеріально-технічної бази установи із забезпеченням її сучасною діагностичною та лікувальною апаратурою та створення оптимальних умов для лікування онкологічних хворих. На сьогоднішній день дирекція лікарні сповнена планами щодо інтеграції Рівненського протипухлинного центру в Національну систему охорони здоров'я України в сучасних умовах, оскільки в ній проблеми онкології посідають одне із перших місць.

На сьогодні метою Центру є здійснення лікувально-профілактичної діяльності щодо забезпечення хворих усіма видами амбулаторної та стаціонарної медичної допомоги, зменшення тимчасової та стійкої втрати працездатності, профілактики онкологічних захворювань і повернення хворих до активного способу життя.

Предмет та види основної діяльності Центру:

- здійснення організаційно-методичних заходів із раннього виявлення хворих на онкологічні захворювання та динамічний диспансерний нагляд за онкологічними хворими;
- створення умов і забезпечення ефективної діагностики та лікування хворих з онкологічними та передраковими захворюваннями;

3. надання спеціалізованої медичної допомоги онкологічним хворим та медикаментозне забезпечення (згідно з кошторисом);
 4. медична практика з лікарських спеціальностей - організація і управління охороною здоров'я, онкохірургія, онкологія, онкогінекологія, онкоотоларингологія, дитяча онкологія, променева терапія, радіологія, хірургія, проктологія, урологія, терапія, анестезіологія, ендоскопія, рентгенологія, ультразвукова діагностика, клінічна біохімія, клінічна лабораторна діагностика, патологічна анатомія.

Майно підприємства є комунальною власністю і закріплюється за ним на праві оперативного управління. Майно становлять необоротні та оборотні активи, основні засоби та грошові кошти, а також інші цінності, передані йому Засновником, вартість яких відображається у самотійному балансі підприємства.

У контексті дослідження організаційно-економічної характеристики досліджуваного підприємства варто проаналізувати базові показники, які дозволяють мати загальне уявлення про економічне становище КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради**. Основні показники, які надають таку характеристику називають техніко-економічні, значення яких для досліджуваної компанії наведено таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Основні техніко-економічні показники діяльності КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради** (**2021 - 2023 рр.**)

Показники Од. вим Роки Абсолютне відхилення					Відносне відхилення, %						
2021	2022	2023	2022/2021	2023/2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022	2021	2023/2021	2022	2023
1. Обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) тис. грн.											
					2673,3	159284	201101,4	156611	41817,5	5858,32	26,25
2. Середньоспискова чисельність працюючих чол.											
					399	400	414	1	14	0,25	3,50
3. Собівартість реалізованої продукції тис. грн.											
					119078	150134	194035	31056	43901	26,08	29,24
4. Вартість основних засобів тис. грн.											
					96207,1	99741,1	114072,2	3534	14331,1	3,67	14,37
5. Фондовіддача коеф.											
					0,03	1,60	1,76	1,57	0,17	5647,21	10,39
6. Фондоозброєність коеф.											
					241,12	249,35	275,54	8,23	26,18	3,41	10,50
7. Чистий прибуток (збиток) тис. грн											
					14554,3	21366,1	26191,7	6812	4825,6	46,80	22,59
8. Продуктивність праці 1 працівника тис.грн/чол.											
					6,70	398,21	485,75	391,51	88	5843,43	21,98
9. Середня заробітна плата тис. грн.											
					13,9	21,4	23,1	7,50	1,70	53,96	7,94
10. Рентабельність продукції коеф.											
					0,12	0,14	0,13	0,02	-0,01	16,44	-5,15

Здійснюючи аналіз отриманих результатів техніко-економічних показників КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради**, можна зробити висновок про те, що загалом більшість базових показників характеризуються динамікою до зростання. Перш за все варто зазначити, що виручка від реалізації товарів, робіт та послуг зростає з 2673,3 тис.грн. у 2021 році до рівня 159284 тис.грн. у 2022 році та 201101,4 тис.грн у 2023 році відповідно.

Рис. 2.1. Динаміка обсягів реалізації продукції (робіт, послуг) КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр”** у 2021-2023 рр.

Чистий прибуток має позитивну тенденцію також до зростання у 2021-2022 рр. на 46,8 % або 6812 тис.грн. (з 14554,3 тис.грн. до 21366,1 тис.грн.). А у 2022-2023 році даний показник збільшується на 22,6 % або 4825,6 тис. грн. з рівня 21366,1 **тис.грн. у 2022 році до рівня 26191,7 тис.грн. у 2023 році**. Перш за все така тенденція охарактеризується причиною зростання обсягу наданих медичних послуг. Також варто відмітити, **що загальна вартість основних засобів** (за залишковою вартістю) зростає щорічно. Так, у 2021 році вона становить 96207,1 **тис.грн., у 2022 році** - 99741,1 тис.грн., а вже у 2023 році - 114072,2 тис.грн. Відповідно у 2022 році вона зростає на 3,7 % (або на 3534 тис.грн.), а у 2023 році на 14,4 % (або на 14331,1 тис.грн.). Це пояснюється оновленням та модернізацією основних фондів медичної установи, що безумовно розцінюється як позитивне явище. Адже саме модернізація матеріально-технічного забезпечення вплинуло на зростання загальної вартості основних фондів у лікарні. Фондовіддача - коефіцієнт, що характеризує ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві. Він також засвідчує про зростання ефективності використання основних фондів лікарні. Адже значення фондовіддачі характеризується зростанням з рівня 0,03 у 2021 році до рівня 1,6 та 1,8 у 2022 р. та 2023 р. відповідно (рис. 2.2). Такі результати пояснюються тим, що виручка від реалізації товарів, робіт та послуг зростала вищими темпами ніж середньорічна вартість основних фондів. Відповідно, за таких умов, на 1 грн. основних засобів припадає більше виручки від реалізації товарів, робіт та послуг щороку.

Рис. 2.2. Динаміка показника фондовіддачі КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр”** у 2021-2023 рр.

Поряд з цим варто відмітити, що показник ефективності роботи (рентабельність продукції) комунального підприємства засвідчує порівняну стабільність. Адже рентабельність знаходилася в межах 12-14 % за досліджуваний 2021-2023 рр. Отже, зростання чистого прибутку у 2023 році відбулося дещо нижчими темпами ніж вартість наданих послуг КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради**. Це і обумовило той факт, що коефіцієнт рентабельності знизився з 0,14 у 2022 році до рівня 0,13 у 2023 році (рис.2.3).

Рис. 2.3. Динаміка показника рентабельності КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр”** у 2021-2023 рр.

Поряд з цим відмітимо і позитивну динаміку до зростання як показника кількості працюючих на підприємстві, так і рівня їх продуктивності праці. Відмітимо, що за досліджуваний період 2021-2023рр. чисельність лікарні зросла на 15 осіб, так за період 2021-2022рр. - на 1 особу, а у 2022-2023рр. - на 14 осіб. Відповідно продуктивність праці зросла з рівня 6,7 тис.грн./чол. **у 2021 році до рівня 398,21 тис.грн. у 2022 році та 485,75 тис.грн. у 2023 році**.

Отже, загалом, можна зробити висновок про соціально-економічний розвиток лікарні, що пояснюється позитивними тенденціями до зростання наданих послуг, чистого прибутку, зростанням показників продуктивності праці, фондовіддачі та рентабельності.

2.2. Структурно-динамічний аналіз показників формування фінансових ресурсів КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради**

З метою проведення якісного аналізу фінансових ресурсів КП **“Рівненський обласний протипухлинний центр” Рівненської обласної ради**

необхідно здійснити перш за все структурно-динамічний аналіз балансу установи, його майна та капіталу. Як відомо, такі показники є основою для здійснення подальших розрахунків параметричних коефіцієнтів та дозволять зробити висновки перш за все про особливості формування фінансових ресурсів, їх розміщення.

Аналіз майна необхідно розпочати з безпосереднього дослідження складу та динаміки як оборотних, так і необоротних активів. Слів відмітити, що оборотні активи установи формують ті активи, що призначені у використанні до одного року. Відповідно необоротні активи використовуються у виробничому процесі більше одного року або більше одного виробничого циклу.

Аналіз майна КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" представлено у таблиці 2.2. Як видно з представлених даних, у загальній структурі майна лікарні переважають необоротні фонди з тенденцією до їх зменшення щороку. Так, у 2021 році вони становили 70,95% (або 96207,1 тис.грн.), у 2022 році зменшуються до рівня 62,5 % (або 99741,1 тис.грн.), а у 2023 році - 50,9 % (або 114072,2 тис.грн.).

Як бачимо у відносному виразі необоротні активи зменшуються, хоча у абсолютному значенні щороку зростають. Це пояснюється тим, що у структурі майна оборотні активи зростають більшими темпами ніж необоротні. Так, у 2021 році на оборотні активи припадає 29,05 % (або 39390,4 тис.грн.), у 2022 році - 37,5% (або 99741,1 тис.грн.), а у 2023 році - 49,1% (або 110001,5 тис.грн.).

Таблиця 2.2

Аналіз майна КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради (2021 - 2023 рр.)

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення відносно, %			
	тис. грн. ПВ, %	тис. грн. ПВ, %	тис. грн. ПВ, %	2022/ 2021	2023/ 2022		
Майно разом	135597,5	159529,4	224073,7	100	17,65	40,46	
Необоротні активи	96207,1	70,95	99741,1	62,52	114072,2	50,91	3,67 14,37
Оборотні активи	39390,4	29,05	59788,3	37,48	110001,5	49,09	51,78 83,98

Як видно з даних таблиці необоротні активи у 2022 році зросли на 35340 тис.грн. або на 3,67 %, а у 2023 році на 14331,1 тис.грн. або на 14,37% відповідно у порівнянні з минулими 2021 та 2022 рр. А оборотні активи у 2022 році у порівнянні з минулим 2021 роком зросли на 20397,9 тис.грн. або на 51,78%, а у 2023 році на 50213,2 тис.грн. або на 83,98%.

Унаочнення вищезазначених тенденцій щодо структури майна КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради зображено на рис. 2.3.

Варто зазначити, що необоротні активи досліджуваного підприємства на 100% складаються з основних засобів (табл.2.3.) Таким чином основні засоби за рахунок модернізації матеріально-технічної бази зростали щорічно, відповідно з 96207,1 тис.грн. у 2021 році до рівня 59788,3 тис.грн. у 2022 році та 110001,5 тис.грн. у 2023 році. У відносному виразі вони зросли на 51,78% за 2021-2022 рр. та на 83,98 % за період 2022-2023 рр. Безумовно це є позитивним фактором, що свідчить про розвиток матеріальної бази лікарні.

2021 рік

2022 рік

2023 рік

Рис. 2.4. Структура майна КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за період 2021 - 2023 рр., %

Таблиця 2.3

Аналіз складу та структури необоротних активів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за період 2021 - 2023 рр.

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення відносно, %			
	тис. грн.. ПВ, %	тис. грн.. ПВ, %	тис. грн.. ПВ, %	2022/ 2021	2023/ 2022		
Необоротні активи, всього	96207,1	100	99741,1	100	114072,2	100,00	3,7 14,4
Основні засоби	96207,1	100	99741,1	100	114072,2	100,00	3,7 14,4

На основі проведеного дослідження структури оборотного майна КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради видно що найбільша питома вага припадає на запаси та гроші і їх еквіваленти (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Структура оборотних активів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення відносно, %			
	тис. грн.. ПВ, %	тис. грн.. ПВ, %	тис. грн. ПВ, %	2022/ 2021	2023/ 2022		
Оборотні активи, всього	39390,4	100,00	59788,3	100,00	110001,5	100,00	51,78 83,98
Запаси	20879,9	53,01	20589,4	34,44	56048,2	50,95	-1,39 172,22
Інша поточна дебіторська заборгованість	217,5	0,55	0	0,00	0	0,00	-100,00 -
Гроші та їх еквіваленти	18293	46,44	39198,9	65,56	53953,3	49,05	114,28 37,64

З вищенаведених даних, видно що у 2021 році 53,01% у структурі припадає на запаси (або 20879,9 тис.грн.). У 2022 році значення даного показника зменшується до рівня 34,44% або 20589,4 тис.грн., а у 2023 році зростає до рівня 50,95 %.

Відповідно грошові кошти та їх еквіваленти зростають з 46,44 % (або 18293 тис.грн.) у 2021 році до рівня 65,56% (або 39198,9 тис.грн.) у 2022 році. А вже у 2023 році хоча зростають у абсолютному значенні до рівня 53953,3 тис.грн., у відносному значенні зменшуються до рівня 49,05%. Це свідчить про те, що запаси зростали більшими темпами, аніж гроші та їх еквіваленти підприємства. Досить незначна частка припадала на іншу поточну заборгованість у 2021 році (менше 1%).

Для кращого унаочнення змін питомої ваги досліджуваних показників представимо їх відносне відхилення на рис. 2.5.

Рис. 2.5. Структура оборотних активів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Отже, як видно з рис. 2.5., структура оборотного майна є нестабільною й характеризується переважанням грошових коштів у 2022 році та

запасів у 2021 та 2023 роках.

Наступним етапом дослідження фінансових ресурсів є аналіз динаміки та структури джерел їх формування підприємства. Для проведення даного виду аналізу користуються вихідними даними з пасиву балансу підприємства. Тобто необхідно проаналізувати капітал підприємства у розрізі як власного, так і залученого.

Таблиця 2.5

Структура капіталу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення відносно, %			
	тис. грн. ПВ, %	тис. грн. ПВ, %	тис. грн. ПВ, %	2022/	2021	2023/	2022
Капітал разом	135597,5	100	159529,4	100	224073,7	100	17,65 40,46
Власний капітал	122397,1	54,73	147297,2	57,89	187820,1	69,42	20,34 27,51
Залучений капітал	13200,4	45,27	12232,2	42,11	36253,6	30,58	-7,33 196,38

Переш за все варто зазначити, що сумарна величина капіталу щороку зростає. Так, за досліджуваний період 2021-2023 рр. капітал зростає з 135597,5 тис.грн. до рівня 224073,7 тис.грн. Відповідно у 2022 році його зростання становило 17,65 %, а у 2023 році 40,46 % у порівнянні з минулими періодами відповідно.

Як видно з рис. 2.6. капітал комунального підприємства переважно складається з власних коштів. Так у 2021 році власний капітал становить 122397,1 тис.грн. (54,7%), у 2022 році зростає до рівня 147297,2 тис.грн. (42,11%), а у 2023 році до рівня 187820,1 тис.грн. (69,42%).

2021 рік

2022 рік

2023 рік

Рис. 2.6. Структура капіталу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за період 2021-2023 рр.

Відповідно менша частка припадає на залучений капітал. Його величина зменшується з рівня 13200,4 тис.грн. (45,27%) у 2021 році, до рівня 12232,2 тис.грн. (42,11%) у 2022 році та до значення 36253,6 тис.грн. (30,58%) у 2023 році.

Отже, формування фінансових ресурсів досліджуваного підприємства здійснюється здебільшого за рахунок власного капіталу, що є досить позитивним фактором для діяльності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради. Наступним позитивним елементом господарської діяльності комунального підприємства є те, що частка власного капіталу у загальній структурі капіталу щорічно зростає.

На основі представлення даних балансу щодо складу власного капіталу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради можна свідчити про виражену негативну тенденцію зростання нерозподіленого прибутку на підприємстві (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз складу та структури власного капіталу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за період 2021 - 2023 рр.

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення відносно, % тис. грн. ПВ, % тис. грн. ПВ, % тис. грн. ПВ, % тис. грн. ПВ, %			
	тис. грн. ПВ, %	тис. грн. ПВ, %	тис. грн. ПВ, %	2022/	2021	2023/	2022
Власний капітал, всього	122397,1	100	147297,2	100	187820,1	100	20,34 27,51
Зареєстрований капітал	96207,1	78,60	99741,1	67,71	114072,2	60,73	3,67 14,37
Нерозпо-ділений прибуток	26190	21,40	47556,1	32,29	73747,9	39,27	81,58 55,08

Так, як видно з вищенаведених даних нерозподілений прибуток займає 21,4 %, 32,3 % та 39,3% відповідно у 2021, 2022 та 2023 рр. В абсолютному виразі даний показник зріс з рівня 26190 тис.грн у 2021 році до рівня 47556,1 тис.грн. у 2022 році та 73747,9 тис.грн. у 2023 році. А зареєстрований капітал, хоч і зростає в абсолютному виразі з рівня 96207,1 тис.грн. у 2021 році до рівня 114072,2 тис.грн. у 2023 році, однак у відносному значенні зменшується з 78,6% до 60,7 % за досліджуваний період 2021-2023 рр.

Отже, можна засвідчити, що нерозподілений прибуток зростає більшими темпами, ніж зареєстрований капітал. Так, зростання зареєстрованого капіталу у 2022 році становило 3,67% та у 2023 році 14,37 % у порівнянні відповідно з минулими періодами 2021 та 2022 рр. Тоді як зростання нерозподіленого прибутку становило у 2021 році 81,58 % у порівнянні з минулим 2021 роком та у 2023 році 55,08% у порівнянні з минулим 2022 роком.

Унаочнення отриманих результатів структури залученого капіталу представлено на рис. 2.7.

Рис 2.7. Структура залученого капіталу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Результати аналізу структури запозиченого капіталу досліджуваного підприємства представлено у табл. 2.7 та рис. 2.8. Загалом, здебільшого залучений капітал КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради складається з інших поточних зобов'язань. Так, у період 2022-2023 рр. він займає 100% у структурі запозиченого капіталу. Лише у 2021 році досить незначна частка - 0,24 % припадає на кредиторську заборгованість з бюджетом та 1,41% на кредиторську заборгованість по оплаті праці.

Таблиця 2.7

Аналіз складу та структури залученого капіталу

КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради (2021 - 2023 рр.)

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення абсолютне, тис. грн., відносно, % тис. грн. ПВ, % тис. грн. ПВ, % тис. грн. ПВ, %			
	2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022			
Залучений капітал, всього	13200,4	100	12232,2	100	36253,6	100	-968,2 24021,4 -7,33 196,38
Кредиторська заборгованість з бюджетом	31,1	0,24	-	-	-	-	-31,1 - -100,00 -
Кредиторська заборгованість по оплаті праці	186,4	1,41	-	-	-	-	-186,4 - -100,00 -
Інші поточні зобов'язання	12982,9	98,35	12232,2	100	36253,6	100	-750,7 24021,4 -5,78 196,38

На основі проведених розрахунків, варто відмітити, що наявність залученого капіталу на підприємстві не варто розцінювати як негативний фактор. Адже залучені фінансові ресурси за рахунок позикових коштів допомагають підприємству запроваджувати нові медичні проекти технічного або інноваційного характеру. Однак, варто відмітити, що за таких умов існує ризик непогашення поточних зобов'язань, що може чинити негативний вплив на використання фінансових ресурсів.

Отже, на основі проведення даного аналізу, можна констатувати про досить змінні тенденції у динамічних рядах досліджуваних показників. Вважаємо за доцільне провести прогностичний аналіз основних показників балансу підприємства.

Розрахункові значення наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Прогностичний аналіз показників балансу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за 2021-2023 рр.

No	п/п	Показники	Роки			Середнє значення Відхилення, %			Відхилення середнє, % Прогноз на 20224 р.		
			2021	2022	2023	2022	2021	2023	2022		
1		Необоротні активи	96207,1	99741,1	114072,2	103340,1	103,67	114,37	109,02	112662,25	
2		Оборотні активи	39390,4	59788,3	110001,5	69726,7	151,78	183,98	167,88	117060,35	
3		Запаси	20879,9	20589,4	56048,2	32505,8	98,61	272,22	185,41	60270,27	
		Гроші та їх еквіваленти	18293	39198,9	53953,3	37148,4	214,28	137,64	175,96	65366,96	
4		Власний капітал	122397,1	147297,2	187820,1	152504,8	120,34	127,51	123,93	188995,14	
5		Зареєстрований капітал	96207,1	99741,1	114072,2	103340,1	103,67	114,37	109,02	112662,25	
6		Нерозподілений прибуток	26190	47556,1	73747,9	49164,7	181,58	155,08	168,33	82758,08	
7		Інші поточні зобов'язання	13200,4	12232,2	36253,6	20562,1	92,67	296,38	194,52	39997,72	
8		Баланс	135598	159529	224074	173066,9	117,65	140,46	129,05	223350,07	

На основі складеного прогнозу показників балансу прогностичні значення всіх статей балансу матимуть тенденцію до зростання. Прогнозується, що загальна валюта балансу зросте з рівня 224074 тис.грн. до 223350,07 тис.грн.

Отже, на основі аналізу активів та пасивів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради варто відмітити, що загалом на підприємстві присутні здебільшого позитивні тенденції у динаміці базових показників техніко-економічного характеру. З метою визначення рівня ефективності формування та використання фінансових ресурсів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради необхідно здійснити параметричний аналіз, тобто аналіз коефіцієнтів, результати яких допоможуть зробити висновки про рівень фінансової платоспроможності, ліквідності та рентабельності.

2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Оцінка ефективності розміщення та використання фінансових ресурсів - першочергове завдання для кожного господарюючого суб'єкта.

Необхідно враховувати всі фінансові фактори компанії, що забезпечують максимально точний аналіз і оцінку фінансової складової діяльності компанії. Адже життєдіяльність компанії багато в чому визначається наявністю і використанням саме фінансових ресурсів.

Для того, щоб визначити ефективність використання фінансових ресурсів необхідно розрахувати показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та показників рентабельності. Іншими словами, ретроспективні дані цих показників дозволяють робити висновки про фінансовий стан компанії.

Закономірно виникає питання про те, чому для оцінки фінансового стану компанії включаються перераховані вище групи показників (а не інші їх можливі комбінації). Пояснення цього в основному полягає в тому, що однією з вимог, що висуваються при розробці методики оцінки, є практичність

Ліквідність компанії відображає здатність виконувати поточних зобов'язань за допомогою активів. Основна вимога тут полягає в тому, що можливість перетворення активів в гроші повинна відповідати терміну виконання короткострокових або довгострокових зобов'язань.

Платоспроможність компанії безпосередньо залежить від ступеня ліквідності активів компанії.

Аналіз показників ліквідності включає порівняння резервів за активами, згрупованих за рівнем їх ліквідності, та низхідну послідовність ліквідності, пасивів, згрупованих за строками погашення та зростанням цих умов. Залежно від ступеня ліквідності, тобто швидкості конвертації грошових коштів, активи компанії поділяються на такі групи: А1 - найбільш ліквідні активи (усі статті грошових коштів підприємства та поточні фінансові інвестиції); А2 - активи, для перетворення яких у грошову форма потрібен більш тривалий період (дебіторська заборгованість підприємств зі стійким фінансовим станом; платежі, що очікуються у встановлений термін; запаси товарно-матеріальних цінностей, котрі користуються підвищеним попитом; готова продукція, яка користується підвищеним попитом; інші оборотні активи); А3 - активи, котрі можна реалізувати повільно (виробничі запаси, витрати на незавершене виробництво, готова продукція, товари, витрати майбутніх періодів, дебіторська заборгованість, термін сплати якої давно минув); А4 - активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (необоротні активи підприємства). Пасиви групуються за ступенем зростання термінів погашення підприємства наступним чином: П1 - найбільш термінові зобов'язання (кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; позики, що непогашені в строк; інші поточні зобов'язання); П2 - короткострокові пасиви (короткострокові кредити банків, які слід погасити протягом 12 місяців після звітної дати; поточні зобов'язання за розрахунками; інші поточні зобов'язання); П3 - довгострокові пасиви (довгострокові кредити банків; довгострокові фінансові зобов'язання; доходи майбутніх періодів); П4 - постійні стійкі пасиви (власний капітал). Для визначення ліквідності підприємства слід порівняти підсумки за кожною групою активів і пасивів (табл.2.9). Воно вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються наступні нерівності: $A1 \geq P1$; $A2 \geq P2$; $A3 \geq P3$; $A4 \geq P4$.

Таблиця 2.9

Аналіз ліквідності балансу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за 2021 - 2023 рр.

Актив 2021 2022 2023 Пасив 2021 2022 2023

Найбільш ліквідні (А1) 18293 39198,9 53953,3 П1 13200,4 12232,2 36253,6

Активи, що швидко реалізуються (А2) 217,5 0 0 П2 0 0 0

Активи, що реалізуються повільно (А3) 20879,9 20589,4 56048,2 П3 0 0 0

Активи, що важко реалізуються (А4) 96207,1 99741,1 114072,2 П4 122397,1 147297,2 187820,1

Порівняння суми активів та пасивів балансу (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Співставлення активів та пасивів підприємства

2021 2022 2023

A1<P1 A 1>P1 A 1>P1

A2>P2 - -

A3>P3 A 3>P3 A 3>P3

A4<P4 A4<P4 A4<P4

Отже, на основі вищенаведеного порівняння груп активів та пасивів можна говорити про абсолютну ліквідність балансу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради у 2022 та 2023 рр. Адже згідно результатів співставлення підсумків активів та пасивів на КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за період 2022-2023 рр. свідчить про те, що кожного року була відповідність між тим, що норматив А1 більше норматива П1, норматив А3 більше норматива П3 та норматив А1 менше норматива П1. У першому варіанті можна говорити про те, що у підприємства достатньо грошових коштів для покриття найбільш термінових поточних зобов'язань. В другому випадку у підприємства достатньо активів, котрі можна реалізувати повільно вистачає довгострокових пасивів. І у останньому випадку у підприємства достатньо сум власного капіталу для покриття суми необоротних активів.

Якщо приділити більш поглиблену увагу рівня платоспроможності підприємства, то варто здійснити розрахунок відповідних коефіцієнтів ліквідності. До таких показників відносять параметри абсолютної, термінової та загальної ліквідності. Також доречним в даному аспекті буде здійснення розрахунку показника співвідношення дебіторської заборгованості та кредиторської, показника мобільності активів, параметра співвідношення активів, а також базового показника платоспроможності.

Розрахунок показників ліквідності представлено в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11.

Аналіз показників ліквідності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

№ Показники Опти мальне значен ня Роки Абсолютне відхилення, тис.грн. Відносне відхилення, %
2021 2022 2023 2022 2021 2023 2022 2022 2021 2023 2022

Вихідні дані:

1	Поточні зобов'язання	-	13200,4	12232,2	36253,6	-968,2	24021,4	-7,33	196,38
2	Грошові кошти	-	18293	39198,9	53953,3	20905,9	14754,4	114,28	37,64
3	Дебіторська заборгованість	-	217,5	0	0	-217,5	0	-100,00	-
4	Оборотні активи	-	39390,4	59788,3	110001,5	20397,9	50213,2	51,78	83,98
5	Необоротні активи	-	96207,1	99741,1	114072,2	3534	14331,1	3,67	14,37
6	Активи		135597,5	159529,4	224073,7	23931,9	64544,3	17,65	40,46
7	Кредиторська заборгованість		217,5	0	0	-217,5	0	-100,00	-

Коефіцієнти

1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.2-0.3	1,39	3,20	1,49	1,82	-1,72	131,24	-53,56
2	Коефіцієнт термінової ліквідності > 0.5	(0.7-0.8)	1,40	3,20	1,49	1,80	-1,72	128,53	-53,56
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2-2.5	10,27	13,04	6,18	2,77	-6,86	26,96	-52,61
4	Коефіцієнт співвідношення ДЗ і КЗ	-	1,00	-	-	-	-	-	-
5	Коефіцієнт мобільності активів > 0.5		0,29	0,37	0,49	0,08	0,12	29,01	30,99
6	Коефіцієнт співвідношення активів > 1		0,41	0,60	0,96	0,19	0,36	46,41	60,87
7	Загальний показник платоспроможності		1,87	3,71	1,95	1,84	-1,76	98,52	-47,38

З наведеної вищої таблиці, можна зробити висновок, що одна частина розрахованих показників відносно відповідає встановленим мажам нормативів, а інша частина показників не відповідає. Наведемо більш детальніший аналіз даних показників. Так, рівень абсолютної ліквідності підприємства у 2021 - 2023 рр. перевищує рівень вищої границі нормативу показника 0,3. Відповідно, значення даного показника становить 1,39 у 2021 році, 3,2 у 2022 році та 1,49 у 2023 році. Такі результати засвідчують, що у досліджуваного підприємства за період 2021-2023 рр. було достатньо найбільш ліквідних активів (грошей) для сплати поточних зобов'язань. Поряд з цим варто зауважити, що перевищення результуючого показника у декілька разів свідчить про те, що у КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради є вільні грошові ресурси, які можна залучати у господарську діяльність медичного закладу.

Коефіцієнт термінової ліквідності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради говорить за ту величину поточної заборгованості підприємства, яка може бути оплачена за рахунок швидколіквідних активів (готівки) та дебіторської заборгованості. Варто відмітити, що нормативний рівень даного коефіцієнту має знаходитися у межах більше 0,5 (0,7-0,8). Так, як у даного підприємства відсутня дебіторська заборгованість у 2022-2023 рр., то у дані періоди даний показник відповідає рівню абсолютної ліквідності. А у 2021 році дебіторська заборгованість досить незначна, що не здійснила значного впливу на даний показник. Перевищення коефіцієнта термінової ліквідності свідчить про те, що у період 2021-2023 рр. у підприємства було не лише достатньо активів для сплати поточних зобов'язань, але і їх надлишок.

Також варто відзначити, що схожа тенденція характерна і для коефіцієнта загальної ліквідності. Його нормативне значення повинно знаходитися у межах 2-2,5. Проте, варто зазначити, що його фактичні значення становлять 10,27 у 2021 році, 13,04 у 2022 році та 6,18 у 2023 році. Це означає, що на досліджуваному підприємстві є надлишкові активи, які залишаються у його розпорядженні для оплати своїх поточних зобов'язань. Отже, можна сказати, що на підприємстві можна вдосконалювати політику управління активами.

Питома вага дебіторської заборгованості у співвідношенні до кредиторської заборгованості відповідає 1 у 2021 році. Це говорить про те, що рівень дебіторської заборгованості відповідає рівню кредиторської. Зазначимо, що у 2022-2023 рр. у підприємства відсутня як кредиторська, так і дебіторська заборгованість

Однак, показник мобільності активів досліджуваного підприємства не відповідає встановленому нормативному значенні - більше 0,5. Відповідно до того, що значення даного показника у 2021 році становить 0,29, у 2022 році - 0,37 та у 2023 році - 0,49. Це свідчить про те, що на підприємстві питома вага оборотних активів у загальній сумі активів наближається до нормативу 50%, хоча у 2021-2022 рр. даний показник нижче рівня

нормативу. Схожа ситуація простежується і у динаміці коефіцієнта співвідношення між оборотними та необоротними активами, значення якого не відповідає нормативному значенні більше 1. Так, значення показника співвідношення активів у 2021 році становило у 0,41, у 2021 році - 0,6, а у 2023 році - 0,96.

На наступному етапі варто проаналізувати комплексно рівень ліквідності діяльності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради. Для цього необхідно розрахунок загального показника платоспроможності відповідно до такої формули:

$$K_{пл} = (2.1)$$

Динамічну зміну коефіцієнта загальної платоспроможності та його зображено на рис. 2.6.

Рис. 2.8. Динаміка зміни загального показника платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Варто зазначити, що спостерігається змінна тенденція динаміки загальної платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради з рівня 1,87 у 2021 році до рівня 3,71 у 2022 році та 1,95 у 2023 році. Така різка динаміка до зменшення у 2023 році спричинена тим, що пасиви досліджуваного підприємства зростали більшими темпами ніж активи.

Для більш детального дослідження вищезазначених динамічних змін проведемо факторний аналіз показника загальної платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради. Для здійснення даного аналізу можна застосувати метод ланцюгових підстановок.

Результати здійснення розрахунків представлено у табличній формі (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Факторний аналіз коефіцієнта узагальненої ліквідності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за 2022-2023 рр.

№ підст.	Фактори		Клуз (у)	Розмір впливу факторів				
	A1 (x1)	A2 (x2)		A3 (x3)	П1 (x4)	П2 (x5)	П3 (x6)	
0	39198,9	0	20589,4	12232,2	0	0	3,71	
1	53953,3	0	20589,4	12232,2	0	0	4,92 1,21	
2	53953,3	0	20589,4	12232,2	0	0	4,92 0,00	
3	53953,3	0	56048,2	12232,2	0	0	5,79 0,87	
4	53953,3	0	56048,2	36253,6	0	0	1,95 -3,83	
5	53953,3	0	56048,2	36253,6	0	0	1,95 0,00	
6	53953,3	0	56048,2	36253,6	0	0	1,95 0,00	
Загальний розмір впливу				-1,76				

Відповідно до здійснення розрахунків, що наведені у вищенаведеній таблиці можна зробити наступні висновки:

- зростання величини найбільш ліквідних активів A1 з 39198,9 тис.грн. до рівня 53953,3 тис.грн. спричинило зростання загального показника платоспроможності на 1,21;
- збільшення суми показника A3 (повільно реалізованих активів) з 20589,4 тис.грн. до рівня 56048,2 тис.грн. вплинуло на зростання показника платоспроможності на 0,87;
- сума найбільш термінових зобов'язань П1 за період 2022-2023 рр. зросла з рівня 12232,2 тис.грн. до 36253,6 тис.грн., що спричинило падіння результуючого показника на 3,83.

На основі вищенаведених тенденцій можна зробити висновок, що сумарний вплив усіх факторів у 2022-2023 році зменшення загального показника платоспроможності на 1,76. Зокрема найбільший вплив мали показники групи пасивів П3, а саме їх зменшення спричинило зменшення показника платоспроможності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради.

Наступним етапом дослідження фінансових ресурсів підприємства є аналіз рівня його фінансової стійкості. Результати проведених відповідних розрахунків даних показників КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за досліджуваний період 2021-2023 рр. представлено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Показники	Економічна сутність	Оптим. значення	Роки	Абсолютне відхилення, тис.грн.			
	2021	2022	2023	2022	2021	2023	2022

1. Коефіцієнт економічної незалежності (автономії) Характеризує частку власного капіталу у загальній вартості майна > 0,5 0,90 0,92 0,84 0,02 -0,09

2. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу Характеризує ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів < 0,5 0,10 0,08 0,16 -0,02 0,09

3. Коефіцієнт фінансування Показує частку фінансування за власний рахунок > 1,0 9,27 12,04 5,18 2,77 -6,86

4. Коефіцієнт фінансової стійкості Характеризує частку стабільних джерел фінансування у їх загальному досвіді - 2,98 4,89 3,03 1,90 -1,85

5. Коефіцієнт маневреності Показує яка частка оборотних активів сформована за рахунок власного капіталу > 0,5 0,32 0,41 0,59 0,08 0,18

6. Коефіцієнт інвестування Характеризує частку фінансування основних засобів за рахунок власного капіталу - 1,27 1,48 1,65 0,20 0,17

Аналіз та оцінка показників фінансової стійкості КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради свідчить про його нормальну фінансову стійкість. Перш за все показник автономії є першим підтвердженням даного висновку. Адже величина власного капіталу перевищує рівень 50%. Відповідно значення показника автономії у 2021 році становить 0,9, у 2022 році - 0,92, а у 2023 році - 0,84. Також можна засвідчити, що для досліджуваного комунального підприємства спостерігається тенденція зменшення частки власного капіталу у загальній

величині капіталу. Однак, зазначимо, що дане зменшення відбувається в межах нормативного значення. Відповідно коефіцієнт концентрації позикового капіталу зростає з рівня 0,1 у 2021 році до рівня 0,16 у 2023 році.

Поряд з цим, варто відмітити, що спостерігається змінна тенденція щодо динаміки коефіцієнта фінансування. Так, після його зростання з рівня 9,27 у 2021 році до 12,04 у 2022 році, спостерігається зменшення 5,18 у 2023 році. Таку тенденцію можна пояснити змінними тенденціями до зростання власного капіталу у 2022 році та зменшенням позикового капіталу. А у 2023 році позиковий капітал зростає більшими темпами ніж власний капітал.

Коефіцієнт маневреності характеризує співвідношення оборотних активів до власного капіталу підприємства та відповідно відповідає за ту частку активів, що саме формуються за рахунок власних фінансових ресурсів. Відзначимо, що досліджуваний показник у 2021-2022 році не відповідав нормативу (більше 0,5), адже становить відповідно 0,32 та 0,41. Однак у 2023 році даний показник більше нормативу та становить 0,59. Безумовно це є позитивною тенденцією.

Також варто зазначити, що коефіцієнт інвестування характеризується стабільною тенденцією до зростання з рівня 1,27 у 2021 році, 1,48 у 2022 році та 0,59 у 2023 році. Така тенденція характеризує те, що зростає частка фінансування основних засобів досліджуваного підприємства за рахунок власного капіталу.

Для розрахунку загального рівня показника фінансової стійкості здійснимо розрахунок значення його узагальнюючого показника (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Розрахунок узагальнюючого показника фінансової стійкості КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

№ п/п	Показники	Алгоритм розрахунку за балансом	2021	2022	2023
1	Наявність власного оборотного капіталу для формування запасів	$H1 = \text{ряд. (1495-1095)}$	26190	47556,1	73747,9
2	Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових <u>позик та кредитів для формування запасів</u>	$H2 = H1 + (1695 + 1595 + 1665)$	26190	47556,1	73747,9
3	Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових <u>кредитів для формування запасів</u>	$H3 = H2 + \text{ряд. (1600 + 1610)}$	26190	47556,1	73747,9
4	Запаси	$H4 = \text{ряд. 1100}$	20879,9	20589,4	56048,2
5	Надлишок (+) нестача (-) власного оборотного капіталу для формування запасів	$E1 = H1 - H4$	5310,1	26966,7	17699,7
6	Надлишок (+) нестача (-) власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів для формування запасів	$E2 = H2 - H4$	5310,1	26966,7	17699,7
7	Надлишок (+) нестача (-) власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових <u>кредитів для формування запасів</u>	$E3 = H3 - H4$	5310,1	26966,7	17699,7
8	Запас стійкості фінансового стану, днів	$3C = E3 * 360 / \text{ряд. 2000}$	715	61	32
9	Надлишок (+) нестача (-) джерел фінансування на 1 грн. запасів, грн.	$D = E3 / H4$	0,25	1,31	0,32
10	Номер типу фінансової ситуації	1, 2, 3, 4	1	1	1

Як видно з вищенаведених даних у таблиці 2.14 значення **E1, E2, E3** та **E4** є більшим за 1, що засвідчує рівень абсолютної фінансової стійкості підприємства. Абсолютна фінансова стійкість характеризується достатньою кількістю власного оборотного капіталу для формування запасів підприємства.

Основними базовими вихідними показниками для оцінки ділової активності підприємства, які будуть використані для аналізу фінансових ресурсів КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради слугуватимуть виручка від реалізації, капітал підприємства, власний капітал, запаси. Так як у підприємства дебіторська заборгованість і кредиторська заборгованість відсутня у 2022-2023 рр., то буде розраховано лише три базові показники ділової активності, які характеризуватимуть ефективність використання оборотних фінансових ресурсів підприємства (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Аналіз показників ділової активності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Показники	2021	2022	2023	Відхилення						
	абсолютне, тис. грн.			відносне, %						
	2022	2021	2023	2022	2022	2021	2023	2022		
Вихідні дані , тис. грн.										
1.Виручка від реалізації		2673,3	159283,9	201101,4	156610,6	41817,5	5858,32	126,25		
2.Капітал	135597,5	159529,4	224073,7	23931,9	64544,3	17,65	140,46			
3.Власний капітал	122397,1	147297,2	187820,1	24900,1	40522,9	20,34	127,51			
4.Запаси	20879,9	20589,4	56048,2	-290,5	35458,8	-1,39	272,22			
Коефіцієнти										
1. Коефіцієнт оборотності капіталу			0,02	1,00	0,90	0,88	-0,10	4452,27	-10,11	
2. Коефіцієнт оборотності власного капіталу				0,02	1,08	1,07	1,05	-0,01	4802,26	-0,99
3. Коефіцієнт оборотності запасів			0,13	7,74	3,59	3,46	-4,15	2702,43	-53,62	

На основі розрахованих параметрів ділової активності досліджуваного підприємства (табл. 2.14), можна зробити висновок про те, що у 2022 році всі досліджувані показники зросли, а у 2023 році характеризувалися незначною тенденцією до зменшення. Так, показник оборотності капіталу у 2021 році становив 0,02, у 2022 році зріс до рівня 1, а у 2023 році зменшився 0,9. Таким чином, можна стверджувати, що загалом виручка від реалізації на 1 гривню капіталу мала тенденцію до зростання. Незначне падіння її у 2023 році пояснюється тим, що капітал підприємства зріс більшими темпами, ніж зростання виручки.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу також характеризується схожою тенденцією: за період 2021-2022 рр. зростає з 0,02 до 1,08, а у 2023 році незначно спадає до рівня 1,07.

Поряд з цим коефіцієнт оборотності запасів має різке зростання з рівня 0,13 у 2021 році до рівня 7,74 у 2022 році. У 2023 році даний коефіцієнт зменшується до рівня 3,59. Це пояснюється тим, що запаси зросли більшими темпами ніж виручка від реалізації

Висновки про загальну ефективність формування та використання фінансових ресурсів підприємства надають коефіцієнти рентабельності. Розрахункові значення показників рентабельності продукції досліджуваного підприємства, його витрат, активів, власного капіталу та продажів наведено у таблиці 2.16.

Як видно з нижченаведених результатів, досліджуване підприємство є прибутковим та має досить непоганий рівень рентабельності. Варто відмітити, що здебільшого показники рентабельності у 2022 році зростають, а у 2023 році характеризуються незначним зменшенням. Відповідно рентабельність власного капіталу за період 2021-2022 рр. зростає з рівня 11,9% до рівня 14,5%. А у 2023 році зменшується до 13,95% за рахунок того, що власний капітал зріс більшими темпами, а ніж чистий прибуток.

У свою чергу рентабельність витрат зростає з рівня 12,2% у 2021 році до рівня 14,2% у 2022 році та падає до рівня 13,5 % у 2023 році. Така тенденція теж пояснюється тим, що чистий прибуток зростає більшими темпами у 2022 році, а вже у 2023 році витрати зростали більшими темпами.

Таблиця 2.16

Аналіз показників рентабельності підприємства КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Показники	2021	2022	2023	Відхилення				
	абсолютне, тис. грн.			відносне, %		2022	2021	2023
	2022	2021	2023	2022	2022	2021	2023	2022
Вихідні дані, тис. грн.								
1. Виручка від реалізації	2673,3	159283,9	201101,4	156610,6	41817,5	5858,32	126,25	
2. Чистий прибуток	14554,3	21366,1	26191,7	6811,8	4825,6	46,80	122,59	
3. Власний капітал	122397,1	147297,2	187820,1	24900,1	40522,9	20,34	127,51	
4. Витрати	119078,2	150134	194035	31055,8	43901	26,08	129,24	
5. Активи	135597,5	159529,4	224073,7	23931,9	64544,3	17,65	140,46	
Рентабельність, %								
1. Рентабельність продажів	544,43	13,41	13,02	-531,02	-0,39	-97,54	-2,91	
2. Рентабельність власного капіталу	11,89	14,51	13,95	2,61	-0,56	21,99	-3,86	
3. Рентабельність витрат	12,22	14,23	13,50	2,01	-0,73	16,44	-5,15	
4. Рентабельність активів	10,73	13,39	11,69	2,66	-1,70	24,78	-12,73	

Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. Для визначення масштабів кризового стану використовують різноманітні моделі визначення банкрутства. У зарубіжній практиці поширення набули наступні моделі: модель Альтмана, модель Спрінгейта та модель Ліса.

Модель Альтмана (розроблена в 1968 році і відома також під назвою «розрахунок Z-показника» - інтегрального показника рівня загрози банкрутства):

$Z = 1,2 * X_1 + 1,4 * X_2 + 3,3 * X_3 + 0,6 * X_4 + 1,0 * X_5$, (2.2) де X_1 - робочий капітал / загальна вартість активів; X_2 - чистий прибуток / загальна вартість активів; X_3 - чистий дохід / загальна вартість активів; X_4 - ринкова капіталізація компанії (ринкова вартість акцій) / сума заборгованості; X_5 - обсяг продажу / загальна вартість активів.

Таблиця 2.17.

Вихідні дані для розрахунку банкрутства КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Показники Значення станом на 2023 рік Частка власних оборотних коштів в загальних активах X_1 0,49

Рентабельність активів визначена через нерозподілений прибуток X_2 0,33

Рентабельність активів X_3 0,12

Коефіцієнт покриття поточних зобов'язань власних капіталів X_4 0,19

Коефіцієнт трансформації X_5 0,90

Частка власних оборотних коштів в загальних активах A 0,49

Рентабельність активів B 0,12

Прибуток до сплати податків C 0,23 Коефіцієнт трансформації D 0,90

Відношення оборотних активів до загальної вартості активів A 0,49

Відношення операційного прибутку до вартості активів B 0,81 Рентабельність активів визначена через нерозподілений прибуток C 0,33

Відношення власного капіталу до залученого капіталу D 5,18

Значення показника «Z» так пов'язане з ймовірністю банкрутства: Z 1,8 - дуже висока; 1,81 Z 2,70 - висока; 2,71 Z 2,99 - можлива; Z 3,00 - дуже низька. Точність прогнозування банкрутства згідно з цією моделлю становить 95%. Модель Спрінгейта $Z = 1,03 A + 3,07 B + 0,66 C + 0,4 D$, (2.3).

де A - робочий капітал / загальна вартість активів; B - прибуток до сплати податків та процентів / загальна вартість активів; C - прибуток до сплати податків / короткострокова заборгованість; D - обсяг продажу / загальна вартість активів. Вважається, що точність прогнозування банкрутства за цією моделлю становить 92%, проте з часом цей показник зменшується. Якщо $Z \leq 0,862$, то підприємство є потенційним банкрутом

Вихідні дані для розрахунку ймовірності банкрутства на підприємстві наведено у таблиці 2.19.

П'ятифакторна модель Альтмана має вигляд: $Z = 1,2 * X_1 + 1,4 * X_2 + 3,3 * X_3 + 0,6 * X_4 + 1 * X_5 = 2,45$, (2.4)

При визначенні інтегрального показника Z за моделлю Альтмана діагностика банкрутства є високою (1,81 Z 2,70), що свідчить про нестійку роботу підприємства.

Чотирьох факторна модель Спрінгейта має вигляд:

$Z = 1,03 * A + 3,07 * B + 0,66 * C + 0,48 * D = 1,45$ (2.5)

При визначенні інтегрального показника Z за моделлю Спрінгейта досліджуване підприємство не ідентифікується потенційним банкрутом, адже розрахункове значення $Z \geq 0,86$.

Чотирьохфакторна модель Ліса має вигляд: $Z = 0,063 * A + 0,092 * B + 0,057 * C + 0,001 * D = 0,13$ (2.6)

Проте при визначенні інтегрального показника Z за моделлю Ліса дане підприємство є під загрозою банкрутства адже $Z (0,11) \leq 0,13$.

Так як отримані показники протирічать одні одному. Вважаємо, що необхідно застосувати модель, яка більш є прийнятною для діяльності

підприємств у вітчизняних умовах. Адже вищерозглянуті моделі визначення ймовірності банкрутства є більш прийнятними для закордонного досвіду. Саме з цією метою промодельюємо ймовірність банкрутства для КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради на основі підходу, який розроблений О. Терещенко (табл. 2.18)

Таблиця 2.18

Методика розрахунку проміжних показників моделі О. Терещенка

Етап Розрахунок

- 1 $X1 = p. 2000 \text{ (ф. 2)} / p. 1595 + 1695 \text{ (ф. 1)}$
- 2 $X2 = p. 1300 \text{ (ф. 1)} / p. 1595 + 1695 \text{ (ф. 1)}$
- 3 $X3 = p. 2350 \text{ (ф. 2)} / p. 1300 \text{ (ф. 1)}$
- 4 $X4 = p. 2350 \text{ (ф. 2)} / p. 2000 \text{ (ф. 2)}$
- 5 $X5 = p. 1101 \text{ (ф. 1)} / p. 2000 \text{ (ф. 2)}$
- 6 $X6 = p. 2000 \text{ (ф. 2)} / p. 1300 \text{ (ф. 1)}$

Формула для розрахунку узагальнюючого показника має наступний вигляд:

$$Z_{\text{Терещенко}} = 1,5 \cdot X1 + 0,08 \cdot X2 + 10 \cdot X3 + 5 \cdot X4 + 0,3 \cdot X5 + 0,1 \cdot X6 \quad (2.7)$$

$Z \geq 2$ - підприємство є фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство; $1 \leq Z < 2$ - у підприємства порушено фінансову рівновагу (фінансову стійкість), але йому не загрожує банкрутство за умови переходу на антикризове управління; $0 \leq Z < 1$ - підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів; $Z < 0$ - підприємство є напівбанкрутом.

Розрахунок показника Z доцільно презентувати у табличній формі (табл. 2.19.) Відповідно до отриманого узагальнюючого показника Z можна свідчити про те, що за весь досліджуваний період він знаходиться у межах $Z \geq 2$. **1 це свідчить про те, що підприємству не загрожує банкрутство, воно є фінансово стійким.**

Таблиця 2.19

Розрахунок ймовірності банкрутства КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради за моделлю О. Терещенка

Показники	Код	2021	2022	2023
рядка				
Вихідні дані	0	Виручка від реалізації	2000	2673,3 159283,9 201101,4
Готівка	1165	18293	39198,9	53953,3
Чистий прибуток	2350	14554,3	21366,1	26191,7
Зобов'язання (1595+1695)		13200,4	12232,2	36253,6
Валюта балансу	1300	135597,5	159529,4	224073,7
Виробничі запаси	1101	0	0	0
Розрахунки	0	готівка/ зобов'язання	X1	1,39 3,20 1,49
валюта балансу/ зобов'язання	X2	10,27	13,04	6,18
чистий прибуток/ валюта балансу	X3	0,11	0,13	0,12
чистий прибуток/ виручка	X4	5,44	0,13	0,13
виробничі запаси/ виручка	X5	0,00	0,00	0,00
виручка/валюта балансу	X6	0,02	1,00	0,90
Ступінь можливості банкрутства	Z	31,20	7,96	4,64

Отже, на основі параметричного аналізу можна засвідчити, що досліджуване нами підприємство ефективно використовує фінансові ресурси, покращує прибутковість, платоспроможність та фінансову стійкість.

РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КП "РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПРОТИПУХЛИННИЙ ЦЕНТР" РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

- Механізм управління фінансовими ресурсами КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

За результатами аналітичного дослідження КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради має задовільний фінансовий стан. **Показники фінансової стійкості свідчать про те, що підприємство є фінансово стійким. Діяльність емітента фінансувалась за рахунок власних обігових коштів. Коефіцієнти ліквідності показують достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань.**

Проведений аналіз фінансової діяльності КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради уможливиле визначення недоліків та загроз, виявлення внутрішньогосподарських резервів та їх залучення у господарську діяльність. На основі даного аналізу необхідно розробити заходи, які націлені на збільшення **доходів та прибутків, зменшення витрат, підвищення рентабельності, поліпшення фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому.**

Таким чином, на основі проведеного аналізу можна обґрунтувати фактори покращення фінансового стану КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради. Тому, з метою виявлення ключових напрямків зміцнення фінансової стійкості КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" було проведено SWOT-аналіз медичного закладу (табл. 3.1). За результатами даного аналізу було встановлено, що поряд з можливостями та сильними сторонами закладу, слабкою стороною досліджуваного підприємства є обмеженість фінансових ресурсів. Це в сукупності впливає на те, що якість надання медичних послуг має низькі темпи росту, а також не належну матеріальну мотивацію медичного персоналу.

Таблиця 3.1.

Матриця SWOT-аналізу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Можливості: Медичний заклад має великий практичний досвід. Велика кількість працівників з найвищими кваліфікаційними категоріями. Наявність досвідчених і якісних фахівців. Наявність виробничих потужностей. Кваліфікаційні можливості медперсоналу Участь у міжнародних грантах Достатнє оснащення медичним обладнанням. Загрози: Заклад охорони здоров'я залежить від фінансування з бюджету. Наявність конкурентів зі сторони приватних медичних установ на основі профілю медичної послуги. Низький рівень культури здорового способу життя. підвищення загального рівня захворюваності серед населення.

Сильні сторони: У лікарні працює висококваліфікований персонал. Розширюється обсяг медичних послуг. Має потужну лікувальну основу. Розробка та застосування сучасних технологій управління. Налагоджена ефективна комунікація з міською владою. Слабкі сторони: Лікарня не надає особливого стимулу в роботі через обмежені фінансові ресурси. Темпи надання платних послуг дуже повільні. Медичний заклад має значні поточні витрати. Перевищення енергоспоживання через відсутність енергоаудиту та системи енергоменеджменту. Неенергоефективні будівлі.

Проаналізувавши можливості, загрози, сильні та слабкі сторони досліджуваного підприємства та **спрогнозувавши загальний фінансовий стан лікарні, можна розробити деякі напрямки та пропозиції по покращенню фінансового стану даного підприємства.**

Виходячи з цього заходи щодо підвищення якості управління фінансовою стабільністю КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради повинні бути спрямовані саме на вирішення даних проблем.

Виходячи з цього пропонуємо всі заходи поділити на 3 групи:

1. Заходи, що забезпечують розширення спектру платних послуг лікарні.
2. Заходи, що спрямовані на розширення зовнішніх джерел фінансування.
3. Заходи, що спрямовані на економію матеріальних витрат.

Найважливішим нормативно-правовим документом у сфері платного медичного обслуговування населення є Постанова Ради Міністрів України від 17.09.1996 року. № 1138 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах» [11]. Державне регулювання вартості відбувається через встановлення граничних тарифів на платні медичні послуги, які затверджують обласні державні адміністрації відповідно до постанови КМУ «Про встановлення **повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)**» від 25.12.1996 № 1548

[12].

Згідно з першою групою заходів рекомендується:

1. Визначення місцезнаходження з метою розміщення платних номерів.
2. Підготовка документів на придбання послуг з підготовки профілактичної документації по ремонту приміщення.
3. Договір на надання послуг з підготовки проектної та проектно-кошторисної документації на ремонт будівель.
4. Підготовка документів для придбання будівельних та ремонтних робіт.
5. Договір на проведення ремонту приміщення.
6. Підготовка документів на закупівлю обладнання та меблів для відділів.
7. Закупівля обладнання та меблів для надання послуг.
8. Оновлення переліку послуг медичного закладу.

В частині залучення додаткових джерел фінансування діяльності закладів охорони здоров'я вважаємо, що **додатковими джерелами фінансування закладу можуть бути: допомога та благодійні гранти; фонди добровільного медичного страхування; оплата лікарні за надання послуг за** договорами; оплата медичної допомоги, що надається роботодавцем працівникам; доходи від послуг лікарні, без урахування правил безкоштовного медичного обслуговування; **за послуги, надані пацієнтам за власною ініціативою; добровільні внески та пожертви; готівкові надходження від надання публічних послуг, а також інші джерела не заборонені законодавством України.** **Залучення додаткових джерел фінансування** для забезпечення функціонування закладу охорони здоров'я не повинно суперечити чинному законодавству, встановленим та нормативним документам ЗОЗ-КНП. При розгляді пропозиції медичного закладу **важливо включити положення щодо залучення додаткових фінансових ресурсів для вдосконалення матеріально-технічної та медичної бази закладу.**

За другою групою напрямків **суттєвим джерелом додаткового фінансового забезпечення лікарні може бути благодійна та спонсорська допомога.** Перш за все, необхідно звернути увагу на суб'єктів господарювання, які ведуть підприємницьку діяльність у відповідній громаді.

Причиною цього є те, що, відповідно до сучасних соціально-економічних тенденцій, представники компаній часто бачать себе соціально відповідальними партнерами для місцевої громади, в якій працює компанія. Спонсорство закладу охорони здоров'я може стати важливою частиною політики соціальної відповідальності представників приватних компаній регіону.

Керівництво КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради має активно прагнути розвивати тісну співпрацю з представниками благодійних організацій та приватних компаній, а також залучати нових партнерів та інвесторів. За рахунок благодійних та спонсорських коштів, необхідних для поточної роботи та розвитку лікарні, закупівля яких не передбачена планом публічних закупівель медичного закладу та не фінансується з бюджету, можна придбати лікувально-діагностичне обладнання.

Додатковим джерелом фінансування КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради може бути дохід від здачі нерухомості в оренду (рішення про оренду нерухомості площею до 200 м² може прийматися самостійно директором медичного закладу - комунальної некомерційної організації, а рішення про здачу нерухомості в оренду на велику суму нерухомості може прийматися органом місцевого самоврядування в процесі забудови). Тому слід вживати заходів щодо залучення приватних підприємців, зацікавлених в організації свого бізнесу під оперативним керівництвом закладу (тобто приватної медичної лабораторії, приватної стоматологічної практики, аптечного магазину, харчового підприємства тощо) та оформлення орендних відносин відповідно до законодавства України.

Тому запровадження платних палат та залучення додаткових джерел фінансування діяльності лікарень підвищить фінансову стійкість КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради та дозволить здійснювати капітальні інвестиції у ремонт лікарень та закупівлю додаткового обладнання, закуповувати нове обладнання для фінансування реалізації нових заходів, спрямованих на отримання додаткового доходу, що дозволить збільшити потенціал закладу охорони здоров'я, що з робить його ще більш привабливим для пацієнтів. Зростання грошових коштів підприємства впливає на збільшення коефіцієнту абсолютної ліквідності та дозволяє компанії отримувати довгострокові та короткострокові кредити від банку для фінансування поточних операцій. Адже такі рішення доступні лише установам з абсолютним коефіцієнтом ліквідності. Збільшення кількості платних медичних послуг призведе до збільшення грошових коштів.

Поряд з цим основним завданням лікарні є зниження витрат на фінансово-господарську діяльність, економія матеріальних ресурсів, контроль за виконанням планів та завдань при управлінні бізнесом. Основні шляхи зниження витрат полягають в економії споживаних енергетичних і матеріальних ресурсів. Цього можна досягти шляхом впровадження передових методів заміни та модернізації тепло-, електроенергетичного, морально застарілого обладнання.

- Обґрунтування заходів підвищення рівня формування та використання фінансових ресурсів

Сучасні умови розвитку ринку надають безліч можливостей для розвитку бізнесу завдяки постійному впровадженню інноваційних технологій.

Вивчення попиту на сучасному ринку, тенденцій його розвитку та інноваційних нововведень дозволило підприємству вибрати можливі засоби технологічного оновлення, які матимуть позитивний вплив на господарську діяльність КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради. Пріоритетні напрями технічного оновлення підприємства представлені на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Пріоритетні напрями технічного оновлення підприємства

Переваги та недоліки використання сонячних панелей представлено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Переваги та недоліки застосування сонячних панелей

Переваги   Недоліки

Відновлюваність. **Це поновлюване джерело енергії, на відміну від викопних видів палива - вугілля, нафти, газу, які не відновлюються. Мінливість** За рахунок того, що сонячне світло відсутнє в нічний час, а також в похмурі і дощові дні, сонячна енергія не може служити основним джерелом електроенергії. Але, в порівнянні з вітрогенераторами, це, все-таки, більш стабільний варіант
Екологічна чистота У світлі останніх тенденцій в боротьбі за екологічну чистоту Землі, сонячна енергетика - це найбільш перспективна галузь

Безшумність За рахунок того, що в системах на сонячному ресурсі немає ніяких рухомих вузлів, як, наприклад, в генераторах, вироблення електроенергії відбувається безшумно Висока вартість. Застосування дорогих і рідкісних компонентів Випуск тонкоплівкових сонячних панелей вимагає введення телуриду кадмію (CdTe) або селеніду міді індію галію (CIGS), які є рідкісними і дорогими - це тягне за собою подорожчання системи альтернативного енергопостачання в цілому.

Економічність, низькі експлуатаційні витрати **Обслуговування систем енергопостачання на сонячних батареях характеризується низькими витратами**

Інноваційні технології З кожним роком технології в сфері виробництва сонячних батарей стають все більш досконалими - тонкоплівкові модулі вводяться безпосередньо в будівельні матеріали ще на етапі зведення споруд Мала щільність потужності **Для вироблення 1 кВт електроенергії з сонячного тепла потрібна значна площа сонячних панелей.**

Розглянемо основні **плюси і мінуси** використання сонячних батарей. Отже, сонячні батареї - це енергетичні системи, які використовують альтернативні джерела теплової енергії. Сонячні батареї використовують сонячну енергію. Це робить їх екологічними та безпечними. Причина цього полягає в тому, що в процесі роботи сонячних панелей немає біопалива, немає процесу горіння. Продуктивність сонячних панелей не має негативного впливу на навколишнє середовище або організм людини. Але у використання сонячних батарей є і мінуси. Встановлення сонячних панелей має деякі недоліки, але переваги використання такого альтернативного джерела енергії є відносно вигідними та ефективними.

Виробників сонячних панелей в Україні на сьогоднішній день можна розділити на дві категорії:

1. Виробники з частковим циклом виробництва: у цю категорію входять компанії, які закуповують сонячні панелі або запчастини від іноземних виробників (переважно в Китаї) і готові акумулятори в Україні або запасуються частково купленими деталями.
2. Виробники сонячних панелей повного циклу - це компанії, які представляють весь цикл виробництва сонячних панелей, включаючи вирощування та порізки кремнію, складання самих сонячних панелей, їх доставку та гарантію.

Розглянемо орієнтовну вартість встановлення сонячних батарей вітчизняного виробництва (табл. 3.2).

Для розрахунку ефективності такого проекту підприємством слід використати **наступну формулу (3.1): $E_{it} = B_v / (B_i + T_v + O_v)$ (3.1) де E_{it} - коефіцієнт ефективності закупівлі товарів; B_v - внутрішня виручка від продажу товару, що закупляється.**

B_i - вартість товару, що закупляється.

T_v - транспортні витрати; O_v - організаційні витрати. Якщо $E_{it} \geq 1$, купівля товару є ефективною.

Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Prolog Semicor:

$$E_{it} = 188 / (151 + 39 + 10) = 0,94$$

Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Kness:

$$E_{it} = 242,4 / (190 + 56 + 815) = 1,1$$

Таблиця 3.2

Вартість закупівлі сонячних панелей вітчизняного виробництва

Показники   Компанія «Пролог Семікор», м.Львів   Kness, м. Вінниця

Вартість панелей, тис.грн.   151   190

Доставка, тис.грн.   39   56

Організаційні витрати, тис.грн.   10   15

Очікуваний ефект, тис.грн.   188   292

Джерело: складено автором

За результатами розрахунків визначено, що компанія Kness є ефективною для придбання та встановлення сонячних панелей, оскільки такий проект обходиться дешевше за рахунок того, що фірма купує обладнання для виготовлення батарей. До того ж сонячні панелі цієї фірми є потужнішими

Встановлення сонячних батарей імпортного виробництва.

Сьогодні в Україну завозять сонячні панелі з різних куточків світу. Разом з тим, оцінюється якість та економічна ефективність використання імпортних сонячних панелей (Додаток А). В основі цього списку знаходяться виробники сонячних панелей «Великої сімки»: компанії Canadian Solar, Hanwha Q CELLS, JA Solar, Jinko Solar, Trina Solar, LONGi та GCL Systems. Дана група називається Silicon Module Super League або SMSL. Перші місця рейтингу виробників, що займає дана група, не є новинкою. Дана тенденція щодо даних компаній прослідковується вже не один рік, що вказує на їх високий авторитет та надійність.

Як видно з таблиці, 9 з 10 лідируючих компаній - це китайські компанії (за винятком Q-CELLS, панелі якої виробляються в Кореї). Адже Китай з кожним роком нарощує свої потужності та обсяги торгівлі, як для внутрішнього ринку, так і для імпорту. Слід враховувати орієнтовні витрати на придбання сонячних панелей іноземного виробництва (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Вартість закупівлі сонячних панелей у закордонних виробників

Показники Canadian Solar Q-CELLS

Вартість панелей, тис.грн. 196 184

Доставка, тис.грн. 126 78

Організаційні витрати, тис.грн. 60 55

Очікуваний ефект, тис.грн. 310 340

Якщо $E_{it} \geq 1$, купівля товару є ефективною.Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Canadian Solar: $E_{it} = 310 / 382 = 0,81$ Розрахуємо коефіцієнт ефективності встановлення сонячних панелей фірми Q-CELLS: $E_{it} = 340 / 317 = 1,07$

Таким чином, результати розрахунків показують, що компанія Q-CELLS економічно вигідна в придбанні та встановленні сонячних панелей. Більш того, для визначення стратегічних засобів технологічної інноваційності досліджуваної фірми необхідно порівняти і оцінити запропоновані проекти з точки зору якості, ціни, швидкості доставки, асортименту та інновацій.

Для цього слід побудувати багатокритеріальний ефектності запропонованих проектів (рис. 3.2).

Рис.3.2. Порівняння характеристик різних виробників сонячних панелей

Хоча ми порівнюємо купівельну здатність цього обладнання з можливостями місцевих виробників, найефективніше купувати сонячні панелі в Q-CELLS, незважаючи на високі транспортні та організаційні витрати. Сонячні панелі, виготовлені в Кореї, потужні, доступні, довговічні та вимагають найменших витрат на обслуговування. Обґрунтування проекту встановлення даних сонячних панелей представлено у табл.3.3. Після аналізу основних показників впровадження заходу, необхідно оцінити вплив запропонованого заходу на результати діяльності підприємства. Дані наведені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.3

Обґрунтування проекту встановлення сонячних панелей

Показник	2023	2024	2025	2026
Обсяг інвестицій, тис.грн		8250,4		
Щорічний прибуток, тис.грн		4689,5	4689,5	4689,5
Дисконтний множник	0,8	0,64	0,512	
Теперішня вартість прибутку (економії), млн. грн		3751,6	3001,28	2401,024
Чиста теперішня вартість проекту (економії), млн. грн		9153,91,51-8250,4		= 903,504 тис.грн.
Індекс прибутковості	1,1			
Період окупності, роки	2 роки і 5 місяців			

Таблиця 3.4

Оцінка впливу запропонованого заходу на діяльність компаніїЗміст заходу Показників Значення показника Оцінка впливу на ефективність

До Після	Абсолют., тис.грн.	Відносн., %
реалізації проекту		
Встановлення сонячних панелей	Виручка від реалізації, тис. грн.	201101,4 201101,4
Чистий прибуток, тис.грн.	26191,7 27095,204	903,5 3,45
Рентабельність продажів, %	13,0 13,5 0,4	0,1

Отже, при аналізі таблиці 3.4., ми бачимо, що реалізація даного проекту, матиме позитивний вплив на зростання чистого прибутку на 903,5 тис.грн. У відносному вираженні це становить близько 3,45%.

- Моделювання показників фінансово-економічної діяльності підприємства

Для розрахунку прогнозних показників фінансово-економічної діяльності досліджуваного підприємства зупинимо свою увагу на питаннях забезпечення фінансової автономії КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради (табл.3.5)

Таблиця 3.5

Вихідні дані для прогнозування рівня фінансового потенціалу КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт економічної незалежності (автономії)	0,97	0,94	0,90	0,92	0,84
Залучений капітал	2639	6063,1	13200,4	12232,2	36253,6

У даному аспекті дослідження величиною Y виступає коефіцієнт економічної незалежності, а величиною X - залучений капітал. Наявність такої кореляційної залежності можна перевірити, розрахувавши коефіцієнт кореляції:

$$r = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x_i - \bar{x})^2 \sum (y_i - \bar{y})^2}} \quad (3.1)$$

де n - кількість пар відповідних значень - середні арифметичні величин X та Y , та - їх середньоквадратичні відхилення, - коваріація величин X та Y :

$$r = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x_i - \bar{x})^2 \sum (y_i - \bar{y})^2}} \quad (3.2)$$

Коефіцієнт кореляції є критерієм щільності лінійного взаємозв'язку між змінними x і y . Значення коефіцієнта кореляції розташовані між -1 та +1 ($-1 \leq r \leq 1$). Позитивне значення коефіцієнта кореляції свідчить про прямий зв'язок між змінними (із зростання однієї BB зростає середнє значення іншої), а негативне - про зворотний зв'язок. Коли коефіцієнт кореляції прямує до модулю 1, це свідчить про наявність сильного

лінійного зв'язку між x і y ; у протилежному випадку, коли коефіцієнт кореляції прямує до 0, лінійного зв'язку немає.

Між досліджуваними показниками коефіцієнт кореляції становить 0,954, що свідчить про прямий лінійний зв'язок.

Коефіцієнт детермінації регресійної моделі є одним з критеріїв адекватності моделі до статистичних даних і показує, на скільки відсотків варіація залежної змінної у визначається варіацією незалежної змінної x . Наприклад, у нашому випадку, значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,92$ (рис.3.3) свідчить про те, що 92% загальної дисперсії змінної у пояснюється рівнянням регресії, а 8% - іншими неврахованими в моделі випадковими факторами, що свідчить про високу адекватність побудованої моделі до статистичних даних.

Рис. 3.3. Діаграма розсіювання

Джерело: побудовано автором на основі власних розрахунків. Маючи значення можна здійснити строгу перевірку адекватності моделі. Для цього використовується F - критерій Фішера. Спочатку розраховується відношення Фішера (F - статистика):

$$(3.3)$$

Потім для рівня значущості (як правило він дорівнює 0,05 або 0,01) та ступенів свободи визначається критичне значення критерію Фішера. Якщо виконується співвідношення

$$(3.4)$$

то побудована регресійна модель адекватно апроксимує дані спостережень.

У нашому випадку $F(62,3) > F_{кр}(10,13)$, що свідчить про адекватність моделі.

Також для перевірки статистичної значущості коефіцієнта кореляції використовують - критерій Стюдента:

$$(3.5)$$

розраховане значення порівнюють його з критичним значенням параметра t , де - рівень значущості, зв'язаний з рівнем надійності співвідношенням. Якщо виконується співвідношення

$$(3.6)$$

то коефіцієнт - є значущим (статистично значуще відрізняється від нуля). На другому етапі верифікації моделі регресії слід здійснити перевірку статистичної значущості параметрів моделі. Для кожного з коефіцієнтів необхідно розрахувати t - статистику:

$$(3.7)$$

Тут - дисперсії параметрів; - середньоквадратичні похибки визначення параметрів регресії

$$(3.8)$$

Якщо виконується умова, то відповідний параметр вважається статистично значущим. Якщо статистично незначущим є параметр a_1 , то неадекватною є вся модель парної лінійної регресії у цілому і вона повинна бути перебудована. Якщо статистично незначущим є параметр a_0 , це не впливає на адекватність моделі. Це означає, що модель має право на практичне використання. Отже здійснимо аналіз параметрів моделі. Як, відомо з рис.3.6 емпіричної формулі:

$$(3.9)$$

Відповідно до здійснених вищенаведених розрахунків у програмі Excel, можна стверджувати, що отримані значення становлять: $t = 111,9$. Поряд з цим відмітимо, що $t = -7,9$. Відповідно до таблиці «Критичних точок розподілу показника t - Стюдента», для рівня значущості 0,05 та 3 ступенів вільності становить 3,18.

Можна зробити висновок, що коефіцієнти регресії a_1 є статистично значущим ($t > t_{кр}$), a_0 є статистично не значущим ($t < t_{кр}$). Такі результати свідчать про те, що дана модель має право на практичне застосування.

Отже, зв'язок між коефіцієнтом економічної незалежності та залученим капіталом є тісним та прямолінійним.

ВИСНОВКИ

Формування, розміщення та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств мають певні особливості. Діяльність цих компаній є комплексною через свій галузевий характер і безпосередньо впливає на життя людей, умови праці та дозвілля. Їх метою є надання високоякісних послуг населенню та споживачам в частині надання їм відповідних послуг. Ці заклади, які є частиною місцевої економіки, мають особливий характер налагодження фінансових відносин. Адже такі структури частково утримуються з місцевого бюджету. У системі грошових відносин фінансова діяльність комунальних підприємств створюється у зв'язку з формуванням та використанням фінансових ресурсів для забезпечення продуктивного функціонування та відтворення соціальної сфери.

Техніко-економічна характеристика КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» засвідчує позитивне тенденцію до зростання виручки від реалізації, чистого прибутку, продуктивності праці, фондовіддачі, середньомісячної заробітної плати. Якщо розглядати структуру майна, то можна сказати, що меншу частку у ній займають оборотні активи. Відповідно на необоротні активи припадає більша частка, однак мають тенденцію до зниження. Так, у 2021 році вони становили 70,95%, у 2022 році зменшуються до рівня 62,5 %, а у 2023 році - 50,9 %. Варто зазначити, що необоротні активи досліджуваного підприємства на 100% складаються з основних засобів. У структурі оборотного майна, яка є нестабільною й характеризується переважанням грошових коштів у 2022 році та запасів у 2021 та 2023 роках.

Спостерігається зростання капіталу як власного, так і залученого в абсолютному виразі. Також незважаючи на абсолютне зростання власного капіталу, його значення у загальній структурі капіталу зменшується з 45% до 31%. Це означає, що залучений капітал зростає більшими темпами ніж власний, що є досить негативною динамікою для підприємства.

Аналіз ліквідності підприємства свідчить, що одна частина розрахованих показників відносно відповідає встановленим мажорантам нормативів, а інша частина показників не відповідає. Так, рівень абсолютної ліквідності підприємства у 2021 - 2023 рр. перевищує рівень вищої границі нормативу показника 0,3. Це засвідчує, що у досліджуваного підприємства за період 2021-2023 рр. було достатньо найбільш ліквідних активів (грошей) для сплати поточних зобов'язань. Поряд з цим варто зауважити, що перевищення результуючого показника у декілька разів свідчить про те, що у КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради є вільні грошові ресурси, які можна залучати у господарську діяльність медичного закладу.

Варто зазначити, що спостерігається змінна тенденція динаміки загальної платоспроможності КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради з рівня 1,87 у 2021 році до рівня 3,71 у 2022 році та 1,95 у 2023 році. Така різка динаміка до зменшення у 2023 році спричинена тим, що пасиви досліджуваного підприємства зростали більшими темпами ніж активи.

Аналіз та оцінка показників фінансової стійкості КП «Рівненський обласний протипухлинний центр» Рівненської обласної ради свідчить про його нормальну фінансову стійкість. Перш за все показник автономії є першим підтвердженням даного висновку. Адже величина власного капіталу перевищує рівень 50%. Поряд з цим, варто відмітити, що спостерігається змінна тенденція щодо динаміки коефіцієнта фінансування. Таку тенденцію можна пояснити змінними тенденціями до зростання власного капіталу у 2022 році та зменшенням позикового капіталу. А у 2023 році позиковий капітал зростає більшими темпами ніж власний капітал.

Коефіцієнт маневреності (характеризує співвідношення оборотних активів до власного капіталу підприємства та відповідно відповідає за ту частку активів, що саме формуються за рахунок власних фінансових ресурсів) не відповідав нормативу (більше 0,5). Однак у 2023 році даний показник більше нормативу та становить 0,59. Безумовно це є позитивною тенденцією.

Також варто зазначити, що коефіцієнт інвестування характеризується стабільною тенденцією до зростання з рівня 1,27 у 2021 році, 1,48 у 2022 році та 0,59 у 2023 році. Така тенденція характеризує те, що зростає частка фінансування основних засобів досліджуваного підприємства за рахунок власного капіталу.

На основі розрахованих параметрів ділової активності досліджуваного підприємства, можна зробити висновок про те, що у 2022 році всі досліджувані показники зросли, а у 2023 році характеризувалися незначною тенденцією до зменшення. КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради є прибутковим та має досить непоганий рівень рентабельності. Варто відмітити, що здебільшого показники рентабельності у 2022 році зростають, а у 2023 році характеризуються незначним зменшенням.

За результатами SWOT-аналіз медичного закладу було встановлено, що поряд з можливостями та сильними сторонами закладу, слабкою стороною досліджуваного підприємства є обмеженість фінансових ресурсів. Виходячи з цього заходи щодо підвищення якості управління фінансовою стабільністю КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради повинні бути спрямовані саме на вирішення даних проблем.

Виходячи з цього пропонуємо всі заходи поділити на 3 групи:

1. Заходи, **що забезпечують розширення спектру платних послуг** лікарні.
2. Заходи, що **спрямовані на розширення зовнішніх джерел фінансування**.
3. Заходи, що спрямовані на економію матеріальних витрат.

Вивчення попиту на сучасному ринку, тенденцій його розвитку та інноваційних нововведень дозволило підприємству вибрати можливі засоби технологічного оновлення, які матимуть позитивний вплив на господарську діяльність та економію матеріальних витрат КП "Рівненський обласний протипухлинний центр" Рівненської обласної ради.

Встановлення сонячних панелей має деякі недоліки, але переваги використання такого альтернативного джерела енергії є відносно вигідними та ефективним. Адже на основі проведеного порівняння вітчизняних та закордонних виробників було встановлено, що найефективнішим варіантом є купівля сонячних панелей в Q-CELLS, незважаючи на високі транспортні та організаційні витрати. Сонячні панелі, виготовлені в Кореї, потужні, доступні, довговічні та вимагають найменших витрат на обслуговування.

Реалізація даного проекту, матиме позитивний вплив на зростання чистого прибутку на 903,5 тис.грн. (за рахунок економії матеріальних витрат) У відносному вираженні це становить близько 3,45%. Отже, на сьогодні основним завданням лікарні є зниження витрат на фінансово-господарську діяльність, економія матеріальних ресурсів, контроль за виконанням планів та завдань при управлінні діяльністю закладу. Основні шляхи зниження витрат полягають в економії споживаних енергетичних ресурсів. Цього можна досягти шляхом впровадження передових методів заміни та модернізації тепло-, електроенергетичного, морально застарілого обладнання. Це дозволить вивільнити кошти на впровадження наступних проектів технологічного оновлення лікарні.